

(వ) తి తి గ ము (వ) శ టి ర వ ర బ డు ను

Telephone No. 2544.

No 178
0005 028

అమృతాంజనము నవలవిధ హృదయ నంబులనుబోలు

నిదేశములలో కూడ పాడుచున్నారు

అమృతాంజనండిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

జీ వి ం చు ట కు
ఆయువును, ఆరోగ్యమును, విశ్వేంద్రియమును, హిందవత
నన్న 150 పుటలు గల చూ

తొలి సీతారాఘవ వైద్యుల, మైసూరు

“ఎరాస్మిక్” అత్తరు తయారుచేయునట్టి వారిచే
లండన్, పారిసులో తయారుచేయబడును. 2

ఆయావును, ఆరోగ్యమును, విశ్వరూపును, పొందవలె
నన్న 150 పుటలు గల మా

బాంచీ:— మెయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ.

2. யார், 2. சி. நெய்யாடி,

పాప నివారణలు, ఎలక్ట్రు, శ్రీహరి.

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా యలకుర్రు గ్రామములో నుండు శ్యామలా ధర్మ పాఠశాలకు ప్రభావోపాధ్యాయుని స్థానమునకు సెకండరీ, ప్రైవేటుగువారు కావలయును. దరఖాస్తును శ్యామలా ధర్మపాఠశాలా మేనేజరు, యలకుర్రు, నిమమోలు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లాకు పంపవలయును.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ. వి. యస్. ఏ. యం. బి. గారి

భృగువతి

(తెగర్ గమలము సంతినిని.)

భృగువతి

మనుజుల మూత్రమార్గమునుండి చీమువలె ప్రవించుచుండెను. తెల్లతెగ, పచ్చితెగ, నీరు చురుకు, నాళివ్రణము, మూత్రము, బొట్టుబొట్టుగ పడుట మాటిమాటికి మూత్రవిస్త నము చేయుట పాతికడుపు నరములు బిగిదియులు ఇటువంటి లక్షణములుగల తెగర్ గమలము మొదలంటి నివర్తింప చేయును. ముగ్ధియ్య, మూత్రనాళమును కుభ్రపరచి నరములకు ఆధారబలము కలుగచేయును.

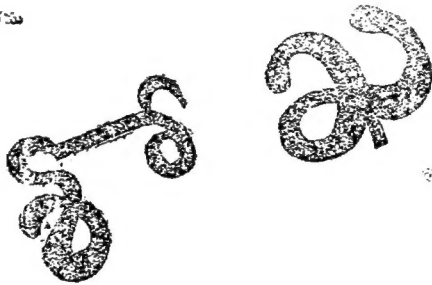
చాచు ఆఫీసు
15, గోవిందస్వామివారివీధి,

ఆయన ధ్వజాశ్రమం.

బొట్టుకాపు 287, వడవాడు.
బ్రాంచ్ 183, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

బలహీనము, నరముల బలహీనము

21802

Deschiens' syrup

పిశ్చము ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆలోగ్యము, బలము, నియంత్రణకరము, 30,000 వైద్యులపైపుకొనియ్య వాడు. డెస్చియన్, పారిస్
అను మాద్యమ, గమనించును. ఎక్కడను చిక్కులు.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

యాత్రెన్ 105

అమెరిక్ విరేచనములకు దీర్ఘకాలమునుండి యున్నను
బాసిల్లరిగా నున్నను అద్వితీ మమైన నివారిణి

మాత్రలు

ఎవీమాలు

మామూలెస్సు, మెస్కోనందు తయారు చేయబడినది.

ఓడ్రపరమాణువు గలగు న్యాయులకు, ఉష్ణప్రదేశములందు గలగు న్యాయులకు చికిత్సాలయము, హామెబర్ల అం దరు కెమిస్టులవద్దను విక్రయమునకు దొరుకును.

BEHRING INSTITUTE MARBURG-LAHN GERMANY
Madras Representative :- T. RAMACHANDRA RAO, 153, Broadway, Madras.

వనోపధి శస్త్రానిధుంట్టును.

మాతికలముక్క 25000 చిన్నకర్రబలములకు తెలుగు ఆర్థములకలవు. క్యాలిఫోర్నెందు నెల 3-4-0 లు.

"భస్మప్రదీపిక"
454

ఇందు పసు పుణినిజములు కుడిచేసి భస్మములు చేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములు గలవు.
కు 1 కి రు. 500 కిమ్మకుగల భస్మములుకూడ గలవు. క్యాలిఫోర్నెందు నెల రు. 2-0-0
రెడ్డి పోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

పంజాబు శాసనసభ

లాండు రివిన్యూ రిమిషను

లాహోరు, అక్టోబరు 22:—పంజాబు శాసనసభ సేతు చాలసేపు సమావేశమైయున్నను చర్చింపబడిన తీర్మానము లంత ముఖ్యమైనవిగావు. ఉన్నవది ఆర్థికాచారితీర్మానములు. ఉప పాదింప వలసినవారు రాకపోవుటచేత 7 తీర్మానము లుపహ దించబడలేదు. తక్కినమూడును వాటినిగూర్చి ప్రభుత్వమువా రిదివరకే విచారించుచున్నా రని చెప్పటచేత ఉపసంహరింప బడెను.

ప్రశ్నోత్తరము లైన పిమ్మట లోమరు చీనాబ్దుల్లావ త్రింద పండుపంటలు మామూలుగా పెరుగునలసినదానిలో సోదరీ గవంతుకంటె సగమువరకు పెరుగునలసినదాని లాహోరుకినియ్య లో రిమిష నీయవలసినదని చాచరీ నూర్-ఉన్-నాజ్ తీర్మానము చర్చింపబడెను. కాని రూపాయ రావలసినవోట తి ఆణాలకు తక్కువ వచ్చినట్లయిన పూర్తిగా సగము రిమిషను 0-4-0 లకు తక్కువ వచ్చినట్లయిన పూర్తి రిమిషను గ్రాంటు చేయబడు చున్నదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన పిమ్మట ఉపపాదకుడు తన తీర్మానము నుపసంహరించుకొనినను.

స్కూల్స్ యినస్పెక్టరుల ట్రాన్సుఫరు

కొంతకాలమైనపిమ్మట అనగా 5 సంవత్సరములైనపిమ్మట స్కూల్స్ యినస్పెక్టరులను ఒక డివిజనునుండి మరియొక డివిజ నుకు ట్రాన్సుఫరు చేయుచుండవలెనని లాలా మోహన్ లాలుగారి రాక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఈయనకొంతకాల ఒక్కసం ఘముపట్ల పక్షపాతియు గనబడుపక్షండ్ నిట్లుచేయుట అవసర మని ఉపపాదకుడు చెప్పెను. సర్దార్ జోస్ సింగుగారి రిజ్దుపె ట్టిరి. కొంతకాలమైనపిమ్మట అన్నికాఖలలో ట్రాన్సుఫరు లుం డగా నీకాఖలుందు వీలులేదని చాచరీ అభ్యుక్త హక్కుగారిది గిరి. ఇనస్పెక్టరులుగూడ నూనవమాత్రులే. సెప్టెంబరుమాసముగా నుండు ఇనస్పెక్టరులను ట్రాన్సుఫరు చేసినట్లయిన వత్సములకు గునని మల్లిక్ ఫిరోజుఖాన్ నూన్ గారు ట్రాన్సుఫరు పద్ధతి కడ్డుచెప్పిరి. ట్రాన్సుఫరుపద్ధతి యీకాఖలలోగూడ ను న్నది గాని దానిని కఠిననిబంధనగా పెట్టరానిది చాచరీ వో టారాముగారు చెప్పిరి. డిప్యూమెంటుకు కలగు లాభనష్టము లనుగూర్చి విచారించియే ట్రాన్సుఫరుప్రశ్నను ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితు లిందువలన ఏమాత్రమును అభి వృద్ధి కాబోవుటలేదు గావున తీర్మానము నుపసంహరించుకొన వలసినదని వారు చెప్పిరి.

దానిమీద లాలా మోహన్ లాలుగారు తీర్మానము నుప సంగరించుకొనిరి.

గ్రామపారిశుధ్యము

పిమ్మట చాచరీ అభ్యుక్త హక్కుగారు రాష్ట్రములో గ్రామపారిశుధ్యము నభివృద్ధిచేయుటకుగాను వచ్చే సంవత్స రము బడ్జెటులో 15 లక్షలు ఏర్పాటుచేయవలసినదని ఉపపా దించిరి. గ్రామపారిశుధ్యము చాల అభిగతియందున్నదనియు గ్రామవాసులయొక్కదే గాక పశువులయొక్కగూడ ప్రాజా పాయమునకు కారణ మగుచున్నదనియు కావున నీవిషయమున ధనమును వెచ్చించుట పదివందలకొనుననియు వారు చెప్పిరి.

పండిత నానకు పండుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు సంవత్సరము పొడుగునను గ్రామములలోని వారు అంటు వ్యాధులయందే తమ కాలమును వెళ్లబుచ్చుచున్నారనియు, అటు వంటికిని సహింపదగినది కాదనియు, నీ సమస్యను పరిష్కరించుట ప్రభుత్వమువారికి బధియనియు, 15 లక్షల రూపాయ లిటువంటిదానిపై వెచ్చించుట ఘనకార్యము కాదనియు చెప్పిరి.

కలకత్తా ఫాస్టరుగారు ప్రభుత్వమువారి తరపున మాట్లా డుచు నీతీర్మానమందరికిని వచ్చినదేననియు, ఇదివరకే ప్రభుత్వ మువా రివిషయమున 18 లక్షలు వెచ్చించుచుండుటచే మరల దానియందే 15 లక్షలు వెచ్చించుట భావ్యముకాదనియు గ్రా మవాసులక్షేమము ప్రభుత్వమువారి మనములందు లేకపోలేదని యు కావున ఉపపాదకుడు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిన బాగుండుననియు చెప్పిరి. ఉపపాదకు డట్లే చెప్పెను.

పట్యూరీ గురుద్వారాలు

పట్యూరీ గురుద్వారాస్థానములకు పంఘు వచ్చునట్లుగా చేయవలసినదని పండిత నానకుపండుగారు కడపటి తీర్మానము నుపహదించిరి. ఈ మధికారులు ప్రభుత్వోన్యాయముల కారని ప్రభుత్వమువారడు పెట్టిరి. చాలమందిసభ్యులు లేని పీఠ దాదా పు ప్రభుత్వోన్యాయ లన్న మాటననియు, ప్రభుత్వమువారికినే కవిధముల సహాయము జేయుచున్నారనియు చెప్పిరి.

ఇండియా దొరతనమువారి కొకనూచన గాబింపబడిన దనియు అది యంగీకరింపబడినవో పట్యూరీ గురుద్వారాల సం గతి బాగుపడుననియు సర్ ఫహల్ హుస్సేన్ గారు తీర్మానోప పాదకునికి కడసారిగా జవాబు చెప్పిరి. ఇదివిన్నమిడట పండిత నానకు చుండుగారు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. పథ అంతిమో ముగిసెను. తిరిగి రేపు మధ్యాహ్నము కూడును.

స్వరాజ్యపక్ష యెన్నికలు

నత్యమూర్తిగారి ప్రచారము

స్వరాజ్యపక్షమునకుండు అవకాశముల దెల్పుట

(అ. ప్రె. స్వేచ్ఛలునర్హిను)

అలహాబాదు, అక్టోబరు 28:—యస్. నత్యమూర్తిగారు నిన్న నిక్కడికివచ్చి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ అధిగ బస జేసిరి. పార్టీవిషయములగుర్చి వారితో నిష్ఠాగోష్ఠి పరిచిరి. సాయంత్రము పురుషోత్తముదాసు పాల్గొని పండిత ఆధ్యక్షతన పెద్దసభయందు వా రుపన్యసింపిరి. స్వరాజ్యమూర్తిగారు కాంగ్రెసు కార్యవిధానముల గుర్చి ఒకగంటసేపు మాట్లాడి సం రాష్ట్రములవోట్ల రాష్ట్రము కాసనసభకును అసెంబ్లీకిని గూడ కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థకు వోటుజేసి దేశములో మతభేదములేని రాజకీయసంస్థయగు కాంగ్రెసును స్వరాజ్యమునకై ధైర్యముతో సంగఢముజేయుచున్నదానిని బలపరచుటలెనని వోట్ల కు దొర్పించిరి. ప్రేక్షకులు మతస్థులకి ద్వేషములను మనస్సులలో జొరవీరిక వారివారి కార్యవిధానములను జాగ్రత్త పరిశీలించి తూచి దేశావసరముల కేడి యుక్తమో నిర్ణయించుకొనవలెనని వారు గోరిరి.

రాజకీయాందోళనము

వారంతట నిజోజులో 40 సంవత్సరములనుండియు జరుగుచున్న రాజకీయాందోళనచరిత్రను వివరించి పురాతనపు వితవాదపద్ధతి చిన్నచిన్న సంస్కరణములను గోర ప్రారంభించుటతో జరియన్వాలాబాగు దురంతమెలగుగదెనో చెప్పి, దానిని జటిలముగా భారతదేశమున ట్రిటిఫు ప్రభుత్వము హక్కులను త్రోసివేసి బలప్రయోగమును జేయ నిశ్చయించుకొన్నట్లు చెప్పిరి. యుద్ధ సమయమున భారతదేశము ధనమును మనుష్యులను (టిటిఫు సామ్రాజ్యమున కర్పణ జేసియుండ యుద్ధమైన పిదపగూడ భారతదేశము సామ్రాజ్యమునందు బానిసదేశముగ నున్న విషయమును వారు చెప్పిరి. రాయబారముల చెంట రాయబారములు ఇంగ్లాండుకు పోయెను. అచట కన్సర్వేటివులు, లిబరలుజనులు కార్మికపక్షమువారును స్వదేశ విషయములగుర్చి తేవాభిప్రాయములతో నున్నను భారతదేశమును మాత్రము యొక్కడ నున్నదని నచ్చట నందులకు మాత్రము అందరను యోచముగ నున్నట్లు మాత్రము వారు కనుగొనిరిని వారు జెప్పిరి. కాబట్టి స్వరాజ్యమునే జన్మస్వత్వముగ నమ్మి, స్వరాజ్యము జేకున్న భారతదేశము జీవించలేదు గాన ట్రిటిఫు ప్రభుత్వము అట్టిదాని కొడంబడుట వారిపై వేయవలసినంత భారమును వేయవలెనని వారుచెప్పిరి. దేశమును నిర్వీర్యముజేయు ప్రభుత్వవిధానము వలన కరువుల ప్రయోగమున కెట్టి యవకాశమునులేదు. అందుచేత సాత్విక రాజనీతిని మార్చి మొక్కటియే నిలబడున్నది. వోట్ల స్వరాజ్యము గానలెనని కోరునెడల యీ చత్వ గ్రహమును సాధ్యముజేయుటకు త్యాగ వికళభావముల ప్రవర్ధము జేయుటకు యేకార్యవిధానము లోడ్చునో వాకే నిర్ణయించుకొనవలెను.

కాంగ్రెసునేనమ్ముడు

అట్టి కార్యవిధాన మొక్క కాంగ్రెసుదే యై యున్నదని వారు ఖులూపభముగ జెప్పిరి. ఇకను మిగిలిన కార్యవిధానము ద్వంద్వవిధానము క్రింద నుద్దోగముల సంగీకరించుట అధికారముతో నుంకారము జేయుట యిట్టివి. మితనముల నిష్పయోజక మార్గమును వ్యవహరముగావు. వానిని రిర యేడ్చుకొని ప్రయోగించి మాచి నిష్పయోజకములగు కనుగొనబడెను. ప్రస్తుతము స్వరాజ్యపక్ష నిధానములు నిరక్షమము నుపయోగించి ప్రతిష్ఠంభమునకు గడంగుచుండెనో చెప్పిరి.

అంతట వారు రాష్ట్రీయ కాసనసభలను ఉద్దోగముల సంగీకరింపరాదనియు, అసెంబ్లీలో బడ్జెటులను త్రోసివేయవలెననియు బలపరచుచు ఉద్దోగములనులమమై లాలాజీల్లిన మాటలనున్న బడ్జెటులను త్రోసివేయుటనుగుర్చి చుర్రవ్యాజీచెప్పిన మాటలనున్న ఉద్ధరించిరి. వారు తమ అభిప్రాయములను మార్చుకొనుట కింతలో శేషుగదెనో తమకు దిలిచిన పక్షములగుట గలగవచ్చును. ఇట్టి లాభములగోరి తమదేశమున బానిసబాగు మండగోరెదనో లేక సాగ్యమైవంతత్వలో తమదేశమునందు స్వాతంత్ర్యముబడెయ గోరెదనో వోట్ల నిర్ణయించుకొనవలెను గాక.

అంతట వారు మళ్లీ వ్యాజీ లాలాజీగారము హిందువుల కుపద్రవము గలదని చెప్పుమాటలను ఖండించుచు కాంగ్రెసుచేతులలో హిందువులనుండు హక్కులు సురక్షితముగనే యుండెననియు, బానిసలకు నిజమైనమత మేమియు లేదనియు హిందువులు హిందూమతమును నిలుపగోరునెడల భారతదేశమును స్వాతంత్ర్యము బడెయజేయవలెననియు చెప్పిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును స్వల్పవిషయములందు తగాదాబడకుండ కాంగ్రెసుక్రిందజేరి కాంతయుగ గౌరవముగ వరేమాగ్రమును ప్రయవలెనని వారుగోరిరి.

అయిన అంతట స్వరాజ్యపక్ష కాసనసభా నిర్ణయమును సమర్థించుచు అట్టిది కాంగ్రెసుకార్యక్రమ కార్యకేమార్గముగాదని జెప్పిరి. ఇందులకువారు కాంగ్రెసువాదులపక్షమున హామీనిచ్చిరి. అంతట వారు ఇండియన్ కాంగ్రెసు పార్టీ కార్యవిధానమును, దానిచేమి ఖండించుచు విరచనములు ఒకే పేరతో యెచ్చికలకు గడంగుచుండెనో చెప్పిరి. వారి మాకే స్వరాజ్యపక్షము వారి నందిననుండి. చుట్టలు ఉద్దోగములను పైకి లేపవలెనో అనిమాత్రమే. ఇట్టివారల పహ్లాగనులతో బడవలసిన వారు ప్రేక్షకులను హెచ్చరించిరి. తమకు వోట్ల కాంగ్రెసు అసెంబ్లీ ఆభ్యర్థులను, పండితమోతీలాలు నెహ్రూ నాయకత్వమున స్వరాజ్యము వస్తువరకును సంగఢముజేసి పనిజేయు వారిని బలపరచి యెచ్చుకొనవలెనని వారు విజ్ఞప్తి చేసిరి.

నత్యమూర్తిగారి పయనము

నత్యమూర్తిగారు సెల్ రా సంచారమును పూర్తిజేసిరి. ఈఉదయమే మద్రాసుకు పోవుటకుగాను బొంబాయికి పోయిరి.

పంజాబులోను సెల్ రాష్ట్రములలోను కాంగ్రెసు పార్టీ అవకాశములు

అహమ్మదుబాద్ ప్రెస్ అండ్ పబ్లికేషన్స్ గారిని పంజాబులోను సెల్ రాష్ట్రములందును కాంగ్రెసు పార్టీ కున్న అవకాశములగుర్చి ప్రశ్నించగా నిలుల జెప్పిరి.

“పంజాబులో కట్టించినట్లు లాలాజీ వేరగుటవల్లను కాంగ్రెసు జెవరలు పెక్కుటో కే. సంతానంగాను మరి యిక్కడల నిర్లక్ష్యము వల్లను కాంగ్రెసు స్థితి కొంచెము కష్టముగనున్నది. కాని కాంగ్రెసువాదులు లాబాదునించుచు, దాక్షున సభ్యులతో, లాలా గిరిభోలాతో, సర్దారు మంగళసేంగు గారల నాయకత్వమున కాంగ్రెసునకై తీవ్రసంగఢమును జేయుచున్నారని, ఇటులనున్నప్పటికిని నేను ప్రచారము జేసినచో మిదలాలో, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, ఇతర కాంగ్రెసు నాయకులను ఆ రాష్ట్రమున యిప్పటినుండి యెచ్చికలవరకును ప్రచారము జేయునెడల పంజాబు నుంచి భోక్తులుల నొసంగవలె నాకు నమ్మకముగలదు. అప్పుడే తొందరపడిచెప్పవలెనను. కాని కొంచెర మహమ్మదీయులగుండ కల కాంగ్రెసులో జేరే యెచ్చికలందు కాంగ్రెసుపేర పోరాడవచ్చును.

సె. రాష్ట్రముల స్థితిమాత్ర మభివృద్ధి మామకముగనే యున్నది. రాష్ట్రీయకాసనసభకు దాదాపు 50 సంవత్సరా శ్వాపక్షమువారు నామినేటు జేయబడిరి. అసెంబ్లీస్థానము లన్నిటిని పోషివేయుచున్నారని, మళ్లీవ్యా. లాలాజీగారల కుట్ర విషయక్షుటలు వైటబడినవి. వీర కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ప్రతినిధులగునపు వారిని నిలవగచుచున్నట్లు ప్రజలు చెప్పుకొనుచున్నారని. దీనివలన బట్టిదాడ సె. రాష్ట్రములందు అసెంబ్లీలో, రాష్ట్రీయ కాసనసభకుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారి కమ్మన అవకాశములుబడినట్లుల గాన్పించును.

మెయిమో, అక్టోబరు 22:— గాల్ సర్ చేయిల్లాకాసు చరతులు నిచ్చి సాయంత్రము సంతకుండి మెయిమో తిగి వచ్చి ఈ ఉదయం భామోకు పోయిరి. (అ. ప్రె.)

ఈ ఉదయం, అక్టోబరు 21:— గానవారం తాలూకా జడ్చెల్ నిర్మలదావాలో తాలూకాబోర్డు తాత్కాలికాధ్యక్షుడు పాపవారం ఆహూతనిర్మల యెచ్చికలను నమోదనం జిల్లామునము ఇంజంక్షను ఉత్తరువు నిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

సం. రా. నామినేషనులు

స్వరాజ్యపక్ష యితరపక్షముల పోటీ విశేషములు

లక్నో, అక్టోబరు 28:—లక్నోలో అసెంబ్లీకిని, కాసన సభకును యెచ్చికలకు బాఖులుజేయబడిన నామినేషను కౌగితము లన్నియును పరిశీలించబడిన పిదప చెల్లునని నేతుకునుగొనబడెను. కానిమామోజులలోచాలమందియెచ్చికలకుండి యవసంహరించుకొందునని చెబియుచున్నది. లక్నోడివిజను మహమ్మదీయేతర అసెంబ్లీ స్థానమునకు బాలు మోహనలాలు పోషీనా (స్వ) మాన్సి ఈశ్వరకరణు (లిబరలు) గారలకు చుంది పోటీయందుకును. ఇదివఱకీస్థానము స్వరాజ్యపక్షమువారికే, ఆయోగ్య మున్నిందూరలం స్థానమునుండి అసెంబ్లీకి ముగ్గురభ్యర్థులుగలరు. ఈ స్థానముగూడ స్వరాజ్యపక్ష ఆభ్యర్థి పేరు నవీదుహసనుగారిచే యిదివర కాక్రమింపబడియుండెను. వారు మరల నెచ్చికలకు నిలుటలేదు. అయినను మరియొక స్వరాజ్యపక్ష ఆభ్యర్థిగలడు. మరయొక్కరును ఉపసంహరించుకొనక పోవుటవలన యిచ్చుముగ్గురకు పోటీయందుంచును. ఆయోగ్య లాలుకాదాదుల పక్షమున అసెంబ్లీకి ఒక్క లాలా త్రిలోకినాధుగారు మాత్రము నామినేటు జేయబడుటచే యెచ్చుకొనబడినట్లుల ప్రకటించబడినది. కాసనసభకు లక్నో మహమ్మదీయేతరఅభ్యర్థు స్థానమునుండి కల్లు శర్మభ్యర్థులుగలరు. ఇందొకరు స్వరాజ్యపక్ష ఆభ్యర్థి యు, హిందూ సభ ఆభ్యర్థి మంగలరు. లక్నో జిల్లా మహమ్మదీయేతరయారలం స్థానమునకుగూడ గల్లు రభ్యర్థులుగలరు. క్రిందటి కాసనసభయందు యిచ్చి మరియొక స్థానమునుండెను. లక్నో కాన్సుల్రు ను స్థిం అచ్చును స్థానమునకు ముగ్గురు అభ్యర్థులుగలరు. ఈ స్థానము నకు స్వరాజ్యపక్ష ఆభ్యర్థియుండెను. కాని యీసారి స్వరాజ్యపక్షము, మున్నిం లీ గు, మంచి పలుకుబడి గల్గి యెచ్చికలకించెనని అభ్యర్థియుగ్గురకు పోటీ యుండును. లక్నో హద్దాయి, యూనో జిల్లాలనుండి కాసనసభ మహమ్మదీయ భావముగూడ పోటీ చిత్రముగనుండును. పోటీ దాగులు యెచ్చుకు సభ్యులుగవచ్చు గొప్పతాలూకాదాను సాలెం పూస రాబా, స్వరాజ్యపక్ష ఆభ్యర్థి చాధరి ఖారీఖ్యాబాను మగారుగలరు. బారా బంకి జిల్లా మహమ్మదీయేతరయారలం స్థానమునకు గాల్ రాయి రాజేగ్గురబిచ్చివ్యాకాఖాంగమంత్రి, దాక్షున జయకరనాధమిత్ర (స్వ) పోటీ జేయుచున్నారని. వర్తమాన్ జిల్లానుండి ఎచ్చుమిచ్చివర్, లిబరలు నాయకుడు చింతామణిగారు నామినేటు జేయబడిరి. వారికి నల్లరు పోటీదారులు గలరు. ఇందులో యిచ్చు క్షిరలో నుపసంహరించుకొందురు.

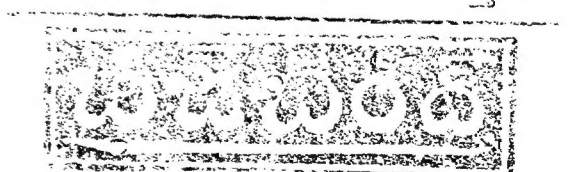
ఖారీ లక్ష్మీపూరు ముస్లిం స్థానమునుండి కాసనసభకు సింధులుచ్చుకొన్న జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, ధూస్వామి యస్) యం. హమీదుల్లాగారు పోటీ జేకుండి నెచ్చుకొనబడిరి. ఇం స. రాజ్యపక్ష మనకు సభ్యులు. (అ. ప్రె.)

ఆయాధము

భవిష్యత్తును గురించిన, ధర్మవ్యాయం బగు కన్నులు కి-కి రూ-1-0-0. వై ప్రశ్న 1-1-0. 0-4-0. డి. పి. చార్జివేరు.

ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను విరమ:లకు క్రింది విలాసమునకు వ్రాయును:—

డి. కె. శతగోపాచార్యులు, అంజ చేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, తిరు త్తణి. తంబిలిలారము:—“హనుమాన్” తిరు త్తణి.

సిద్ధబంస్:— ప్రజామున వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోకసేవకేరణి. స్వప్నమునుగాని సూత్రముతో గా పర్యము ప్రతిపాదించుచు దొడల తత్వం నిరీక్షియును. మహానాథులకు సభ్యులగునను బొంగింది యావనముసంకు. మహానాథులకు మను కెండుకంటలులో వరకులకు అనుకూలములను అవకాశించునట్లు నీ సూత్రము గానములను ఉద్దేశములంబాధ్యులగు డి. కె. శతగోపాచార్యులు వీ 2-0-0 డి. పి. చార్జివేరు.

33 వై బాధ్యులను 100-1027 13, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుజేయుడు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

వోటులకు మోచురిక

రానున్న నవంబరు మాసము దేశముయొక్క భావినిని నిర్ణయింప నున్నది. పరాధీన దేశమును ప్రజాపక్షము ప్రభుత్వపక్షము తప్ప వేరొండుకట్టికి తావులేదు. సంస్థల కెల్లను తల్లియగు కాంగ్రెసు సంస్థ ముప్పదిమూడు కోట్ల భారతీయులపక్షమున చేజాచి మీతోడ్పాటు నాశించుచున్నది. తల్లిపిలుపు నాలించి జననియాజ్ఞ నొదల చాల్చి స్వీయధర్మమును నిర్వర్తించు కొను వారలే స్వరాజ్యమును సాధింపగలరు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంస్థచే నియమింపబడిన ప్రజాప్రతినిధులు ఆంధ్రనాయకప్రవరు లీడిగన బేర్కొనబడినవారికే మీ వోట్ల నొసంగి కాంగ్రెసుపట్ల గల మీయనువమాన భక్తివిశ్వాసముల బ్రకటించి కృతకృత్యులు శంకు !

భారత శాసనసభ

గంజాము; విశాఖపట్టణము:— శ్రీయుత వరహగిరి వెంకట శోగయ్యగారు.
 తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు:— ... ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరు ప్రకాశంశంతులుగారు.
 దత్తమండలములు; చిత్తూరు:— ... సి. దొరసామి అయ్యంగారు. (విజయము గాంచిరి.)
 గుంటూరు; నెల్లూరు:— ... బత్తెని. పెరుమాళ్లనాయుడుగారు.
 మదరాసు:— (మహమ్మదీయస్థానము) ... ఉత్తరము: ఉస్మా అలీషాకవిగారు.
 " " ... దక్షిణము: సయ్యదు ముహ్మదాసా హేబుగారు (విజయ మొందిరి)

చెన్నైగరము(మహమ్మదీయతరస్థానము)...శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

రాష్ట్ర శాసనసభ

గంజాము:— శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరరావునాయుడు;
 ... విశ్వనాథదాసుగారు
 ... ఉన్నవ రామలింగం గారలు.
 విశాఖపట్టణం (నగరం):— ... వసంతరావు బుచ్చి సుందరరావుగారు,
 (జిల్లా):— ... చింతలపాటి వేంకటసూర్యనరసింహారాజుగారు
 ... పూనపాటి కుమారవెంకటపతిరాజుగారు
 గోదావరి (నగరం):— ... చావలి రామశోమయాజులుగారు.
 (జిల్లా):— ... బిక్కిని వెంకటరత్నంచౌదరిగారు.
 ... కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారు
 పశ్చిమగోదావరి:— ... దండు నారాయణరాజుగారు,
 ... మోతే నారాయణరావుగారు.
 కృష్ణ:— ... అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు
 ... కొల్లిపర సూరయ్యశాదరిగారు.
 గుంటూరు:— ... పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు
 ... కోట జయరామరెడ్డిగారు.
 నెల్లూరు:— ... ఆమంచర్ల సుబ్బు కృష్ణరావుగారు.
 ... పొణకా గోవిందరెడ్డిగారు
 చిత్తూరు:— ... కొండుూరు వెంకటశివరాజుగారు
 కడప:— ... కె. కోటిరెడ్డిగారు
 ... ఎ. శరణరామారావుగారు.
 అనంతపురం:— ... చీమలవాగుపల్లి నారాయణరెడ్డిగారు.
 ... చిన్న పడమల ఓబి రెడ్డిగారు.
 కర్నూలు:— ... గాడిచర్ల హరినర్సయ్య మరావుగారు
 బళ్లారి:— ... పి. శివరావుగారు.
 చెన్నైగరం:— ... సామి వేంకటాచలం శెట్టిగారు
 ... సి. యస్. గోవిందరాజు మొదలియారుగారు
 ... పి. భక్తవత్సలునాయుడుగారు
 ... డాక్టరు. బి. యస్. మల్లయ్యగారు.
 ... (మహమ్మదీయస్థానము) అబ్దుల్ హమీదుఖాను
 నెల్లూరు, గుంటూరు, చిత్తూరు:— (మహమ్మదీయస్థానము) [గారు
 ... మహమ్మద్ ఖాజా మొహదీన్ సాహేబుగారు
 దత్తమండలములు:— ... సయ్యదు మొహదీన్ ఖదీగారు
 చెన్నైగర విశ్వవిద్యాలయము:— ... యస్. సత్యమూర్తిగారు (విజయ మొందిరి)
 దక్షిణ భారతీయ పర్వతనాథులు:— ... సి. గోపాలమినాక్షగారు

గోదావరిజిల్లా వోటర్ల మహాసభ

అమిలోత్సాహము ప్రబలుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

అనుభూతునం, అక్టోబరు 28:—నిన్నటిదినము ముమ్మడి వరము సమీపమున రాజుపాలెమున వోటర్ల మహాసభ జరిగెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను బలపరచుటకై ఈ సమావేశ మేర్పరచ బడెను. వేలకొలది పెద్దరైతులు మహాసభకు వచ్చియుండిరి. న్యాయవాదులసేతులు కూడ వచ్చి యుండిరి. రాజు మహేంద్రవరం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు మరస. సన్నగారు అధ్యక్షతవహించిరి. దాదాపు 20 మంది జస్టిసుల తుమ్మవారు సభకువచ్చి ఉపన్యాసముల కొన్ని ప్రక్షిలడిసిరి. వారు కొంత అల్లరిజేసిరి గాని మిగిలిన వారంతయు శ్రద్ధతోడను ఉత్సాహముతోడను ఉపన్యాసముల వినుచుండిరి. మహాసభ యందు సమావేశమైన వారందరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను బలపరచిరి. ఈ సమావేశమును జరిపి ప్రతినిధులకు భోజనపది సౌకర్యములను చక్కగ నేర్పరచిన దాట్ల వెంకటరాజుగారు ప్రశంసా పాత్రులు. (తొలివార్త.)

ఆంధ్ర దేశనిమ్నజాతులు

నామినేషనుల విచారణసభ

రాజమండ్రి, అక్టోబరు 28:—తూర్పుగోదావరి జిల్లా ఆది ఆంధ్రమహాజనసంఘ అధ్యక్షులగు కె. వి. స్వామిగారి క్రింది విధముగ రా. బ. యం. సి. రాజాగారి యుత్తరపుత్రకారము ఆంధ్రదేశమునందలి నిమ్నజాతి నాయకులకును నామినేషను సభ్యులకును విజ్ఞప్తిజేయుచు అక్టోబరు 28 వ తేది వధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రాజమండ్రిలో కందకంపద్ద పాతకచ్చేరి బంగళాలో సభ జరుగుననియు, అందు తమజాతినామినేషనుల ఇతరవ్యవహారములగుర్చి చర్చజరుగునని తెల్పుచు అందరును రావలెనని కోరుచు కలెక్షనపురున్నాడు.

డిల్లి, అక్టోబరు 28:—రోహిల్ ఖండు మూమోనడివి జనునండి మూరదాబాదు, మోల్వీమహమ్మదు యాహూబుగారు అసెంబ్లీకి పోటీలేకుండ నెన్నుకొనబడినటు మూరదాబాదు వార్త చెల్లుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—బొంబాయి కూర్గా మధ్య జి. వి. సి. రైల్వే సవంబరు 1 వ తేది నుండి విద్యుచ్ఛక్తిచే నడుపబడును. ప్రస్తుతము ఆవిరి, విద్యుచ్ఛక్తులచే పొగబండ్లు నడుపబడును. (ఆ. ప్రె.)

సత్యమూర్తిగారి ఉపన్యాసము

దెనారెను, అక్టోబరు 22:—పురమందిర ప్రదేశముందు సమావేశమైన మహాసభకు అమరనాథ దేవస్థానిగారు అధ్యక్షత వహించ సత్యమూర్తిగారు బాకా వాయింప ప్రారంభించెను. స్వతంత్రపక్ష కార్యక్రమమును విను ర్పించుచు దీర్ఘోపన్యాసమును గావించి, స్వాతంత్ర్యసమర మన ఉపన్యాసముల గావించుటగాదని నుడిచెను. ఇంగ్లాండునందలి అన్ని రాజకీయపక్షములును, కాన్ఫరెన్సేషు, లిబరలు, లేబరు పక్షములు, భారతదేశము కాశ్వకపు బానిసత్వములో నుంచ వలయునని నిశ్చయించెనని తన ఆనుభవమును బట్టి తెల్పుచున్నానని సత్యమూర్తిగారుబల్కిరి. కాసనోల్లంఘనమువలన మాత్రమే దొరతనమును లొంగదీయవచ్చునని సత్యమూర్తిగారు బల్కిరి. పోరుసలుపకుండ యీశ్రవంచములో ఎవ్వరును స్వాతంత్ర్యమును బడయలేదు. మహానుచంద్రబోసు మొదలగు అరువదియొ పకుల విచారాలేకుండ చెరసాలలందు బెట్టుట మహావిషాదాంతమని బల్కిను. కానుపురమందు గావించబడిన కాసనసభానిర్వ మనము, ఉద్యోగబహిష్కారముల గూర్చిన తీర్మానములను లాలా లజపతిరాయిగారు అంగీకరించెనని సత్యమూర్తిగారు బల్కిరి. కాసననిర్వమముచే హిందూసంఘ డే.యములకు నష్టము గాటిలెననుటకంటె ఘోరాన్యతనుజేదని లాలాజీకి సత్యమూర్తిగారు ప్రత్యుత్తరమొసంగెను. నియోజకవర్గము భారత దేశమందు మహాన్యాయస్థానమనియు, ఆన్యాయములలో తాము అపిలు జేయుచున్నామనియు సత్యమూర్తి బల్కిను.

స్వామి సత్యదేవుగారు హిందూసంఘమును కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును గురించి ఉపన్యసించెను. (ఆ. ప్రె.)

దేశసందిగ్ధసిని-యువజనుల కర్తవ్యము

"జస్తిను" పక్షగార్వోత్తరములు-సాంఘికవిభేదోద్ధమచౌష్ఠ్యము

గో క్షే హా లు లో గొ వ్వ న భ

జాతీయ యువజన సమితి యజమాన్యమున కనివారము సాయంత్రము గోఖలే భవనమును గొప్ప సభ జరుపబడెను. శ్రీ ఓ. కందసామి శెట్టిగారధ్యక్షత వహించిరి. డి. కొలండై ఇ. కృష్ణాచార్యులగారిలు యువజనులలో ఉత్సాహమును బురి కొల్పించు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ శ్రీ యస్. రంగసామి అయ్యంగారు

సభాగృహులకు ఓ కందసామి శెట్టిగారు ప్రభుత్వమున ఉపన్యసించు "హిందూ" పత్రికా సంపాదకులకు యస్. రంగసామి అయ్యంగారు మరూహర్తవ్య సభ్యులకుచెలిపి తమ భూరిసంతాపమును ప్రకటించిరి. హిందూపత్రిక కేవలమొక వార్తాపత్రికయే గాక జాతీయసంస్థయైయుండె ననిరి. జి. ను బ్రహ్మచారియ్యగారుచే సంస్థాపించబడిన నాటకసమితియ హిందూపత్రిక జాతీయవిలసనమున కెంతయు పట్టు గొమ్మయై దేశి యులవిశ్వాసమును పొందెనాయెను. కనుక రంగయ్యంగారి చేతులనండి హిందూపత్రికా నిర్వహణభారము రంగసామి అయ్యంగారి భుజస్థంబులమై బడెనపుడు అయ్యంగారు కడు నైపుణ్యముతో నీరెండుసంవత్సరములనుండియు నిర్వహించిరి. తొంద్రయొక్క ప్రతిభా విశేషములను, హిందూపత్రికయొక్క ప్రతిష్ఠను సంతోషించుటయం దనవ్యసామాన్యతైరి. రంగసామి అయ్యంగారి వ్యాసములు జాతీయభావ గర్భితములై, ఆంగ్ల భాషాసాధుజీవి వచ్చె దెచ్చును. రంగసామి అయ్యంగారి మరణము హిందూ పత్రిక గాక దేశమునకంతటికిని తీరనినష్టము ను గలుగజేసెనని బల్కిరి.

"హిందూపత్రిక సంపాదకులకు యస్. రంగసామి అయ్యంగారి అకాలమృత్యువునకై జాతీయ యువజన సమితివారు తమ అత్యంత పరితాపమును వెల్లబెట్టుచు కీర్తిశేఖర కుటుంబమునకు సానుభూతిని ప్రకటించుచున్నార" అనుతీర్మానమును యి. శ్రీకృష్ణాచార్యులగారుపాదించుచు హిందూపత్రిక దేశమునకొనర్చిన మేల్లను గొనియాడిరి.

డి. కొలండై గారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

సభ్యులందరు నిలువబడి తీర్మానము నేకగ్రీవముగ ఆమోదించిరి.

ఓ. కందసామి శెట్టిగారు

క్షిప్త సభసమావేశమైన ఉద్దేశములనుగూర్చి ఇట్లుపన్యసించిరి. జాతీయోద్ధమభివృద్ధికై జాతీయయువజనసమితిస్థాపించబడినది. జాతీయోద్ధమము ద్వితీయముల గలిగియున్నది. ఒకటి దేశమునందలి పదు ప్రపంచములవరకు వికాసమయము. రెండవది విదేశీయుల హస్తములనుండి దేశమును రక్షించి ద్వితీయమును స్థాపించుటయే నైయున్నది. అందుచే జాతీయతను, స్వరాజ్యమునకు అనుకూలముగను, ప్రత్యేకసాంఘికయరభిమానము, అధికారార్థములకు ప్రతిహేతులగును పనిజేయుచున్నాము. వికాసమయ స్వరాజ్యమును చేకూర్చును. సాంఘిక విభేదములు అధికారార్థమునకు తావోసంకును. అందుచే నిజము స్వరాజ్యమును నెలకొల్పవలయుననిన అధికారార్థమునేగాక సాంఘిక విభేదముల ప్రోత్సహించెడి ఉద్దమములతో గూడ పోరాడవలయున్నది. అత్యంతో ప్రవక్తారకమును కులవిభేదమును రాచకీయములందు చొప్పించరాదు. ఇదియే కాంగ్రెసుయొక్కయు జాతీయ యువజన సమితియొక్కయు ఆశయము.

కాంగ్రెసు బ్రాహ్మణ సంస్థయా?

ఎన్నటికినిగాదు. కాంగ్రెసు అనేకు శిశుశైలమునరకు వ్యాపించిన ప్రధాన సంస్థగాని ఒక రాష్ట్రమునకు చెందినదిగాదు. సర్వసంఘముల కిందు సమానస్వత్వమును గలవు. అది బ్రాహ్మణసంస్థగాదు. బ్రాహ్మణేతర సంస్థయనగాదు. జాతీయ సంస్థ. పను ప్రపంచములను, మతము లను కాంగ్రెసు తనలో నిమగ్నమొనగలను. సాంఘిక మతభేదముల కెల్లను అతీతమైనది. సహాయ నిరాకరణోద్ధమము నలంకు, జస్టినుపక్ష ఆందోళనలను బ్రాహ్మణుని యందలి స్వార్థపరిత్యము నశించి జాతీయభావము వ్యాపించింది. ఇక బ్రాహ్మణేతరులందీ జస్టినుపక్షము కులవిభేదమును స్వార్థచింతను ప్రోత్సహించినది. బ్రాహ్మణేతరులందీ అంతర్భాగములో విభేదముల గలిగించుటకు కారణమైంది. నేను నెల్లల మహాసభ సమావేశ పరపబడుచు శేషము ఎన్నికల కొరకే గాని సంఘాభివృద్ధికిగాని, దేశభివృద్ధికిగాక కాదు.

బ్రాహ్మణులందు కులవిభేదభావము క్షీణించుచుండ బ్రాహ్మణేతర లండీభావ మతిశయించినది. వీరికి రెండువిధముల పాకర్తములుండెను. బ్రాహ్మణేతరులైనందున కాంగ్రెసులోను, కాంగ్రెసువాదులైనందున బ్రాహ్మణేతర సంఘములను వీరికి ప్రాధాన్య మీయబడుటచే తాము కాంగ్రెసును వదలి జస్టినుపక్షములో చేరిన స్వప్రయోజనములను నృద్ధికమొనరుట కెక్కుడు అవకాశములందున కాంగ్రెసును వీడి కొందరు జస్టినుపక్షమునందు చేరిరి. వీరు స్వార్థముగ తెలివి గల వనిని జేసి నను ప్రజల విశ్వాసమునకు దూరులైరి. ప్రత్యేకసాంఘికాభిమాన మన్నిసంఘములకును గలను. ఈ ప్రత్యేకాభిమానము విదేశీయ పరిపాలనవలన ఇనుమడింపబడినది. జాతీయత, వికాసమయ భావము, సాంఘిక న్యాయము, స్వాతంత్ర్య సందేశములను కాంగ్రెసు ఉద్బోధించుచున్నది. స్వరాజ్య మొసంగబడిన బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర రిటెన్షను ప్రజాభావాలభ్యమునకు వాస్తవమయ్యెను. పరిపాలనా బాధ్యత జేతముల కొసంగబడిన ఈ కులవిభేదములు చాలవరకు సమసిపోవును.

క్షిప్త ఉపన్యాసమును జస్టినుపక్షమువారు కాంగ్రెసును దూషించుటకు ఖండించుచు శ్రీచూన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి సమర్థనమును, నిష్పాక్షిక స్వభావమును జేర్చి అట్టి వారిని తూతనాడుట మహాపాపమని బల్కిరి. బ్రాహ్మణేతరోద్ధమ సంఘాపనను ప్రోత్సహించినవారిలో అయ్యంగారికరు. కాని బ్రాహ్మణేతర వాయువులు విదేశీయాధికారవర్ధముతో గల నిన పిదపనే అయ్యంగారు బ్రాహ్మణేతర పక్షము నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. బ్రాహ్మణేతర వాయువులకు సర్వోత్తమగరాయ శ్రేష్ఠిగాదు నివి వైవాహికవిల్లినకు ప్రతిహేతులై యుండునపుడు, బ్రాహ్మణ ప్రాతిహేతులైనను పాటింపక శ్రీనివాసయ్యంగారు రావిల్లినను బలపరచిరి. వారి స్వార్థభ్యంగము, వారి ప్రజాసేవ, దైర్ఘ్యసాహసాది గుణాలు లన్నియు వారిని దేశియ మహాజన సభాధ్యక్షవరదీకి అర్హులనుగ జేసినవి. (హర్షము) అట్టిత్యాగధనునకు ప్రత్యేక విలచినవారెవరి? అయ్యంగారి సమమునానించిన వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు, వీరు తమ క్రొత్త ముత పిదాంతములనే మరచిపట్టుచుండును. యస్. కె. దత్తా, కె. టి. పాల, హెచ్. సి. బాలసుందరం మొదలగు ముద్రాస్థ భారత క్రొత్తపులు సంఘవిభేదోద్ధమమునకు పరచుచుండులై జాతీయతను బోధించుచుండ చక్రయ్య శెట్టిగారు కాంగ్రెసును వీడి జస్టిను పక్షము నుతగగొనుట హేతుమని తోచక మానదు.

యువకుల కర్తవ్యము

దేశముట్టిపరిస్థితులకు లోనై యుండి యువజనుల కర్తవ్యమేమి? సాంఘికవిభేదములను సమయ జేయువలెను. త్రికరణముల జాతీయ భావనాన్నా ప్రత్యేక మొనగవలెను. ఎల్లము భారతవర్షమే యొక కుటుంబముగను అన్ని సంఘములవారందు సమన హక్కులు గల సోదరులగు మొలంబులకృతము. ఈయువ జన సమితియందు చేయవారు ఎన్నికలందు కాంగ్రెసుకు జయ మొనగూర్చుటయే గాక తాము ఏ ప్రత్యేక సంఘమునకు తెంచిన వారమని మరచునట్టి ఉన్నత న్యృత్యము నలవరచుకొనవలెను అని బల్కిరి.

శ్రీ డి. కొలండైగారు

మట్లాడుచు వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు కాంగ్రెసును వదలుట వలన భావ్యములై పొట్టు ఉండనట్లుయ్యెననిరి. క్రొత్తవ మతిమును కాంగ్రెసు రెండును నిష్కలంకమాయెనని బల్కిరి. చక్రయ్య శెట్టిగారు క్రొత్తవమున స్వీకారానంతరము మూడు చర్చీలను మార్చిరియు స్వసంఘముదే వారికెట్టి సలుకుబడిగాని లేదనియు బల్కిరి. భారత క్రొత్తపులు దేశభక్తియందే సంఘమునకు వెనుదీయుట లేదని బల్కిరి. (హర్షస్వము)

పరిధీన జాతీక జాతీయతపక్ష సహకారంబు ఉండజనదు. భగవంతుడు బ్రహ్మహారిని తెల్లవట్టితోడను, భారతీయులను నల్లవట్టితోడను సృజించియుండెను. బ్రహ్మహారు భారతీయులకు యజమానముగ నుండుటకెట్టి హక్కునులేదు. బ్రహ్మహారు భారతీయులకు తమకై తాము స్వరాజ్యమును ప్రసాదించెను. భారతీయులు తమఅధోగతిని తెలిసికొని తమ ఇము కై తామే పొట్టు ఇడవలెను. అట్లుస్వార్థభ్యంగమునకై

తో కృషిసంఘపుష్కము దేశమునందొక కాంగ్రెసువ మే. విహ్మట కొలండై గారు వివిధ భేదములందును స్వార్థభ్యంగమునకై పోరాడినది యువకులయెని తెలుపుచు నై నా, తుర్కీ, ఈతప్తు, బంగండు మున్నగునతముల నిదర్శనముల పెక్కింటికి గన్పరచిరి. నవీనచరిత్రనిర్మాత లగు బ్రహ్మహారు, మునుగానీ మొదలగు ప్రఖ్యాత నాయకులకు బాసటగ నిలిచినవారు యువకులయని బల్కిరి. బంగండుదేశస్వాతంత్ర్య ఉద్యమ నాయకుడు డివిలరాగారు "దైర్ఘ్యసాహసముల గలిగి స్వాతంత్ర్యమునకై జీవితముల గోల్పోవుటకైనను వెనుదీయని పదుగురు యువకుల మోసంగినవో ఒక్కొకనపక్షముతో బ్రతిమీ సామ్రాజ్యమునందలి మాదవభాగములను పడగొట్టెనని" బల్కిరి. (హర్షము) ఉత్సాహమున పరిశీలించు యువకులవలన దప్ప ముందువెనుక లాలో చియి మహానివారిలన సామ్రాజ్యములు నిర్మంపబడియుండలేదు. స్వార్థభ్యంగోద్ధమమునకు ఉత్సాహమే మూలాధారము. కావున యువజనుల సానుభూతిని తోడ్పాటును బడయుటకై ఈసమితి స్థాపించబడినది.

ఎలిజబెత్తు రాణి రాజ్యము జేయుతరె ఇంగ్లండులో కాథలిక్కు, ప్రాటెస్టెంట్లు మరెవరు పోరాటుముకంటె మన దేశమునందలి శ్రేష్ఠ హిందూమహమ్మదీయులకు తీవ్రముగ లేవు. ముద్రాను గవర్నరుగారును సాంఘికపక్షములను నిరసించెను. అటులండియు చెన్న రాష్ట్రముందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర మైమమము జస్టినుపక్షముచే రేగొట్టబడుచున్నది. శ్రీనివాసయ్యంగారి బోలు కాంగ్రెసునాయకులవలన ఆ యుద్ధమము నశించి పోవుచున్నది. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ వాదములందు మునిగి జాతీయోద్ధమమును విడనాడిన తరతరములకును దేశముముక్తిని బడమజేరెను. కావున యువకులెల్లరును కాంగ్రెసు సందేశమును ఇంటింటికి గొంపోయి దేశమోక్షమును జేమాడ్చుడని పల్కిరి.

(హర్షస్వములు)

కాంగ్రెసు ప్రచారకుల నిర్బంధించుట

ఈసమయమున యి. కృష్ణాచార్యులగారు పట్టుకపోలీసు వారొనర్చిన ఒక కార్యమును సభ్యులకు చెప్పినపుడు సభ్యులందీవార్త విచరి నుదేశమును గలిగించెను. 18 వ డిసెంబరు (వైవికా దేసీను) లో కొందరు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు జాతీయగీతములను బాడుచు పీఠులవెంట తిరుగుచుండ పోలీసు వారు వారిని అరెస్టుజేసిరిని కృష్ణాచార్యులగారు చెప్పుచు దేశభక్తిగీతముల బాడు యువకులను బట్టి నిర్బంధించుటలో ప్రభుత్వము ఆమానుషముగ ప్రవర్తించిరి. (అనుమానము మానమున కేకలు) ఇందులకు సమాధానముగ యువజనులెల్లరు దేశియగీతములను బాడుచు పీఠులవెంట పంపరించి ప్రభుత్వము నెదుర్కొనవలెనని పల్కిరి. (వినుడు వినుడు)

"కాంగ్రెసు భజనపఠముల నిర్బంధించినందులకు పోలీసు వారిచక్ర మిగుల గర్హ్యమని తలంపుచు పోదల ప్రాధిమికహక్కులతో పోలీసువారు జోక్యము గలిగించుకొనుటను నిరసించుచు నొక తీర్మానము డి. కొలండై గారి యుపపాదనపై సభ్యులచే ఆమోదముతో నంగీకరింపబడెను.

అత్యుత్సాహ సభను ముగించుచు పోలీసువారు రానర్చిన ఈ చర్యలన జస్టిను పక్షమునకు ప్రభుత్వమునకు గల సంధి స్పష్టమునుచున్నదినియు కాంగ్రెసువారు దైర్ఘ్యమును గోల్పోక అత్యుగ్రాహముతో తగిన సత్తి ప్రత్యుత్తర మీయగలరని పల్కిరి.

అంతట సభ ముగింపబడినది.

ఇక స్వేచ్ఛరు జనరలు ఆర్మీ టేకిగారు:— ఇం

యను పోలీసుగృహమును రిం ఏంట్లు నేనజేసి (ఫ్రాంకు ఆర్మీ) జిగారు ఇం స్వేచ్ఛరు జనరలు నిన్న రాత్రి బొంబాయి మీదు ఇంగ్లాండుబోయిరి. వారిని సాగనంపుటకు చాలమంది ఉద్బిగులు స్త్రీమనుకు వెచ్చిరి. హామిల్టన్ గారు, బ్రామర్ గారు, వీసెన్ గారు, న్యా. బాక్సు గారు, కాలిముల్లాసాహెబ్ గారు, భవానందంపిల్లెగారు మున్నగువారు వచ్చియుండిరి. టేకిగారికి పూజదండలు వేసిరి. వీరు 27-8-1890 కే ఉద్యోగమునందు చేరిరి. (ఆ. (వె.))

గొ|| సి. సి. రామస్వామి అయ్యంగారికి సన్మాన

జాతీయసమితి సభకు ప్రతినిధిగా బోయినచిన్ గొ. సి. రామస్వామి అయ్యంగారికి యాదినప పేర్కొనబడిన పురజనుల తరపున దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామ సంఘభవలందు గిరి వలేడి కనివారము సాయంతాలము 5180 గం ప స మొసంగదరు:— సి. ఇ. వును, ఎస్. సి. ఎస్. శివసా అయ్యరు, సర్. ముత్తయ్య శెట్టిగారు. సర్ హాశీ, ఇనే గారు, డి. బ. భవానందం పిల్లెగారు, డి. స్వామి బ్రహ్మ డి. బి. చతుర్ముఖదాసు సి. అల్లులు హాకీము, హా ఓక్లి, టి. ఆర్ వెంకట్రామయ్య శాస్త్రి, డి. కె. పెలా ఎస్. వి. రామస్వామి ముల్కాయ్య, రా. బి. వి. మణి ముల్కాయ్య, గొ|| బొబ్బిలి రాజాగారు. సర్. ముగ్గు సర్ అన్నా శాతెట్టిగారు డి. బి. రామచంద్రయ్యరు జమహమ్మదు డి. జి. టి. రంగారాజుగారు అల్లాడి కృష్ణ సయ్య, డి. ఎఫ్. మాకులండు, ఆర్. ఎ. ఆంగరు, డి. పరాధాకం నాయుడు, డి. ఎస్. రామస్వామి అయ్య, కొలండైగారు, జి. ఎ. న. గుగూరు,

చెన్న విశ్వవిద్యాలయ నెనెటు సభ

ఇతర సభ్యుల తీర్మానములు

తుదిదిన సమావేశము

చెన్న విశ్వవిద్యాలయమువారు తనివారము మధ్యాహ్నము 2 గ. 30 నిమిషము తిరిగి సమావేశమైనపుడు ఇతర సభ్యుల తీర్మానములపై చర్చ జరిగెను. 5 గంట కు, కార్యక్రమపట్టిక యందలి విషయములన్నియు పరిష్కరింపబడిన తరువాత సమావేశము ముగించబడెను. వై. సుబ్రహ్మణ్యం నుగించుచు- రాబోవు డిసెంబరు ఎల్లెడనుగోసల నిదియే తుది సమావేశమగుటచే-సభ్యులందఱును కార్యనిర్వహణమునందు గవ్వరవిన సహకారమును, అన్వేషణమును ప్రకటించిరి. సభ్యులకైపున పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు బహు చిహ్నము, వై. సుచాన్యల సభ్యులయెడల గవ్వరవిన సోదర భావమును ఓరిమిం ప్రకటించిరి.

ఆర్థిక నిబంధనల సేర్పరుచుటకు ఉపసంఘము

“ఆర్థిక పరిపాలనానిబంధనల సేర్పరుచుటకు దని లోక లుంగును లెక్కల కేజీకియందోగి గావించిన నూతన నామోదిం చువలెననియు, 1920 ఏప్రిలు మాసారంభమునుండి 1926 సం॥ సెప్టెంబరు మాసాంతమువరకును విశ్వవిద్యాలయ లెక్కల పరిక్షించుటకు- విశ్వవిద్యాలయపరిపాలనమును సౌవ్యముగ నిర్వహించుట కనుకలను ఆర్థికపరిపాలనా నిబంధనల సేర్పరుచుటకు 7 గురు సభ్యులగు ఉపసంఘము సేర్పరుపవలెననియు ఆమాచలం కేషికలను 1927 జనవరి మాసాంతములోగా సిండికేటున కలపవలెననియు, సిండికేటువారు వాసిపై తమ యభిప్రాయముల చెబువును రాబోవు సెనెటు సమావేశమున నుంచ బలపరచును తీర్మానించుచున్నాడు.”

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు వైతిర్మానమును ప్రతిపాదించుచు ఇదివరకవలెగాక, క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయ కాసనముక్రింద ఆర్థికపరిపాలనకుంతుయు విశ్వవిద్యాలయమునకే యొసగబడెనని నుడివెరి. అందుచే విశ్వవిద్యాలయమువారికి కొన్ని ఆర్థికనిబంధన లుండవలెను. ప్రతిపాదకు డింకును మాటలాడుచు ఏయేవిషయములందు నిబంధన లెత్తవలెనో నిరూపించిరి. స్థానిక సంఘముల నిబంధనలందవలె దుర్వ్యయము లొనర్చినయెడల, సెనెటుసభ్యులపై సోచార్చి కేయటకు కాసనమునం దధికార మొసగవలెను. అందుచే కొన్ని నిబంధనలుండవలె ముఖ్యము.

కె. ఎస్. కాంట్లమణిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి.

కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు మాటలాడుచు 1920-21 నండి 1926 సం॥వరకు జరిగిన లెక్కలనుగురించి ఇదివరకు పరీక్ష జరిగి సరిగ్ గున్నట్లు ఆడిటరుచే అంగీకరింపబడెననియు వానినిగురించి తిరిగి పరిశోధనజరప సక్రమలేదనియు ఆభాగము నుపహరించుకొనవలెననియు గోరిరి. సభవారి అనుమతిపై ప్రతిపాదకు డాభాగము నుపసంహరించుకొనిరి.

విద్యుట తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు వైతిర్మానానుసారము నిబంధనల రచించుటకు రా. బ. కె. పి. రామనాథఅయ్య, కె. ఎస్. వెంకటరమణి, డి. వి. ముత్తకృష్ణఅయ్య, వాత్రాపు సుబ్రహ్మణ్య అయ్య, చిన్నశింపిల్ల, కె. బాలసుబ్రహ్మణ్య పి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగార్ల సహసంఘముగ నియమించుట ప్రతిపాదించగా నంగీకరింపబడెను.

అకడమికు కాన్సిలులో హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులకు ప్రాతినిధ్యము

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు ముగ్గురు హైస్కూల్ టాచర్ల హక్కులకు అకడమికు సంఘమునందు సభ్యులగుండుట కవకాశమొసగుచు, విశ్వవిద్యాలయ కాసనమును సవరింపవలెనని ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుచు తీర్మానము నుపపాదించుచు ప్రస్తుతము హైడ్ మాస్టర్లకు ఎట్టి అవకాశమును లేదని నుడివెరి.

పి. పట్టాభిరామఅయ్యగారు తీర్మానమును బలపరుచుచు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు, హైడ్ మాస్టరులు విశ్వవిద్యాలయోద్యోగులుగా రనియు ఆదుట సెనెటువారు హైడ్ మాస్టరులను కడమికు కాన్సిలులోకి ఎన్నుకొనవచ్చునని వ్యాఖ్యానమున త్విరనియు మరరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు మరియుక విధముగ వ్యాఖ్యానమునెన్ని, హైడ్ మాస్టరుల కట్టియవకాశము లేకుండ జేసిననియు నుడివెరి.

వాత్రాపు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులందఱును ఈయర్హత నొసగవలెనని గోరిరి.

కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు : విశ్వవిద్యాలయ కాసనమునకు గావించదలచిన సవరణలన్నిటిని విచారించి ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుట కొక యుపసంఘమును నియమించుట మంచిదనియు, ఈ తీర్మానమును గూడ సదరు ఉపసంఘమునకు పంపవచ్చుననియు నుడివెరి.

బాలసుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు తీర్మానము బలపరుచుచు, ప్రతివిషయమును విషయముయొక్క యర్హతనర్హతలగురించి చర్చించవలెనని నుడివెరి.

డా. లక్ష్మీనారాయణ మొదలియారుగారు ప్రతిపాదన యెడల తనకు సానుభూతి గలదనియు, అయినను బాగా నాలోచించిగాని ఇట్టి విషయమున నిర్ణయ మొనర్చగూడ దనిరి.

జె. సి. వార్మిగారు రీవిషయమును సిండికేటునకు పంపవలెనని దని సవరణ నుపపాదించిరి. సవరణ సభవారిచే నంగీకరింపబడెను.

పట్టభద్రుల రిజిస్ట్రేషను నిబంధనలో మార్పులు

విశ్వవిద్యాలయ నిబంధనలలో 6 వ ఆధ్యాయము 7-(1) నిబంధనయందు “పట్టభద్రుడైనవన” అనుపదముల తొలగించి “పట్టమునందుకు కర్తృత్వ సంపాదించినవన” అనుపదముల జేర్చవలెనని దని కె. ఆ. రామస్వామి అయ్యగారు రుపపాదించుచు, ప్రస్తుతము కాన్సిలేషనునందు వట్టము పుచ్చుకొనిన తరువాత ఆరు వత్సరములవరకు పట్టభద్రులు రిజిస్టరు జేసికొని వోలు జేయుటకు వీలు గలుగకున్నదనియు, పరీక్షయందు తీర్పుడైన తరువాత 6 వత్సరముల రిజిస్టరు జేయుచుకొనటకు పట్టభద్రుల కవకాశము నొసగుటకు తా నీవవరణను చెప్పితి ననియు నుడివెరి. ప్రస్తుతము పరీక్షయందు నైత తీర్మాత కొన్నినత్సరములవరకు పట్టమును పుచ్చుకొనినవారు చాల నుండి గలరు. వారు పరీక్షయందు తీర్పులే ఆరువత్సరముల కాలమైనను రిజిస్టరు జేయుచుకొని వోలు జేయుట కధికారములేదు. ఈ ఆరువత్సరముల వ్యవధిని పట్టపరీక్షయందు తీర్పుడైన సమయమునుండి గాక, పట్టమును పుచ్చుకొనిన దినము నుండి లెక్కించుచున్నాడు. ఈఅసౌకర్యమును తొలగించుట కీవరణ ప్రతిపాదించబడెను.

కొంత చర్చ జరిగినపిదప తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

“30 వ ఆధ్యాయము 7 (సి) నిబంధనయందు ‘లేక విద్యాన్ సంస్కృతముగాక మరెందు ఆధ్యులభాషలు’ అను పదముల జేర్చవలెను. ‘మదరాసు కలాశాలయందు పి. ఎ. తరగతిలో ‘6 వ గ్రూపు ఉరీయాను’ గైకొను విద్యార్థులను కలాశాలయందు హాజరు పట్టి నిబంధనను మినహాయించవలెను’ అను ప్రతిపాదనలను శివరామ రథోగా రుపపాదించిరి. ఈ తీర్మానములను అకడమికు కాన్సిలువారి అభిప్రాయార్థ మంపుటకు సభవారు తీర్మానించిరి.

ఇతర పట్టభద్రులయొసనానములు

ప్రజల యుపయోగార్థము మొదటి తరగతి కలాశాలున్న ప్రదేశములన్నిటియందును (1) నైస్సనందు ఆధునిక అభివృద్ధి (2) ఆర్థిక సహకారవిషయముల గురించి రాబోవు వత్సరమున నుపన్యాసముల సేర్పరుచుటకు అకడమికు కాన్సిలు తోడను అనుబంధ కలాశాల సంఘముతోడను సంప్రతించి ఎటు లానర్వలసినదని సిండికేటువారికి శిఫార్సు చేయుచున్నాడు” అను తీర్మానమును ఆర్. న్యామినాథ అయ్యగారు రుపపాదించుచు ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయమున వివిధావతులతోగాని ఉపయోగపడుట లేదనియు విశ్వవిద్యాలయమును ప్రజాసామాన్యమున కంకకును ఉపయోగకరముగ జేయవలె ననినయెడల ఇట్టి బహిరంగోపన్యాసముల సేర్పరుచుట అవసర మనియు విదేశీయ విశ్వవిద్యాలయములవారిదివరకే ఈ కార్యమును ప్రారంభించి చాల అద్భుతముగ ఫలితముల సాధింప గలిగిననియు నుడివెరి.

సి. జె. వార్మిగారు “(1) నైస్సనం దాధునిక అభివృద్ధి (2) ఆర్థిక సహకార విషయములగురించి” అనుపదములను తొలగించవలెనని సవరణ నుపపాదించిరి.

సవరణతో గూడ తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ఉర్దూభాషకు ప్రోత్సాహము

ఉర్దూభాషలోనికి అనువర్తించబడినట్టియు ఉర్దూభాషయందు రచించబడు ఉద్బోధములను బహుమానము లొసగుటకు రు 800 లను ప్రత్యేకింపవలెనని అబ్దుల్ హమీదు ఖాన్ గారు రుపపాదించిరి. దేశమునందు దేశభాషా విశ్వవిద్యాలయముల సేర్పరుచుట నాదర్శముగ నందరును అంగీకరించుచున్నార. అట్టి ఆదర్శము నందుట కిందులన ప్రారంభించినవార మగుదుము.

డి. బి. జి. నారాయణసామిచెట్టిగారు బలపరచిరి.

వాత్రాపు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు ఉర్దూభాషను అభివృద్ధిపరుపవలె నని ఉర్దూభాషాభిమానులు గోరునెడల వారు ప్రత్యేకముగ విరాళముల నొసగవలెనేగాని సెనెటువారి కిట్టివరగానుల నంపుట భావ్యముగాదనిరి.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు మాటలాడుచు, ఓరియంటలు ఇన్స్టిట్యూటు నిడివరకే విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రారంభించిననియు, ఆవిద్యాలయమునందు ఉరుదు, హిందూస్తానీ భాషలపై రు 4000 లు వెచ్చింపబడు ననియు, వేరుగా నీతిర్మానము అవసరములేదనియు నుడివెరి.

ప్రాఫెసరు కాండెరుగారు ఈ తీర్మానమును, పరసీయవిషయ నిర్ణాయకసంఘమువారి యభిప్రాయార్థము పంపవని సవరణ నుపపాదించిరి. ఎ. లక్ష్మీనారాయణ మొదలియారుగారు సవరణను బలపరుచుచు తీర్మానము చాల స్వల్పమైనదనియు, ఈ మొత్తము సెనెటు వెచ్చించుట యుత్తిమమో కనుగొనుటకు పరసీయవిషయనిర్ణయసంఘమువారి అభిప్రాయ మన సరమని నుడివెరి.

కాని కొంతచర్చ జరిగినపిదప కాండెరుగారు తమనవరణ నుపసంహరించుకొనగా, అసలు తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

యునాని, ఆయుర్యేద్యవృత్తులకు డిగ్రీల సేర్పరుపవలెననియు, ఎఫ్. ఎల్. పరీక్షను గోల్డ్ మెన్ యనారు తిరువేంద్రమునందువలె పి. ఎల్. తరగతియందు జరుపుటకు సౌకర్యములొసగవలెననియు, అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ గారు నోటీసు నొసగినతీర్మానములు నిబంధనలకు విరుద్ధముగ నున్న వను కారణముచే త్రోసేవలెననియు.

పరిశోధనపరిశోధనముల దిద్దుటకు నిర్దేశాలు

“3 సెన్సి డిగ్రీలయందు బహుమానము లొసగబడు పరిశోధనములకు దిద్దుటకు - ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో లేనివాని - నూచింపబడు అయిదుగురు పరీక్షకుల బోర్డునుండి- పరీక్షకులుగ నియమింపవలయునని” ఎస్. ఎస్. నూర్నారాయణ కాన్స్ట్రీగారు రుపపాదించిరి. కాని- ప్రస్తుతము సిండికేటువారు ఇంచుమించు ఇదేపద్ధతి నవలంబించుచున్నారనియు- పరీక్షకుల నియమించుటకు పూర్వము పరసీయ విషయ నిర్ణయసంఘాధ్యక్షునితో సంప్రదించుచుండి రనియు తెలిపిన పిదప ప్రతిపాదన ముపసంహరించుకొనబడెను.

తమిళ అకాదమి నిఘంటువు

“తమిళ అకాదమి నిఘంటువును ఒక్కొక్క సంపుటమును ఒకటిన్నర రూపాయి చొప్పున విక్రయింపవలెను అని ఎస్. ఎస్. నూర్నారాయణ కాన్స్ట్రీగారు రుపపాదించుచు, ప్రస్తుతము ధరలధికముగ నుండుటచే నీగ్రంథములు చెల్లుబడి యగుటలేదని నుడివెరి.

కె. బాల సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు, “మొదటిరెండు సంపుటములను సంపుటము 1 కి రు 2 ల చొ॥ నను, తరువాతి సంపుటములను రు 1 చొప్పునను విక్రయింపవలెనని సవరణ నుపపాదించిరి.

సవరణతో తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ద్రవిడభాషలలో వచనరచనల ప్రోత్సహించుట

విద్యావ్యాప్తికి (తమిళ, తెలుగు, మలయాళ, కన్నడాది) దక్షిణ పాత భాషాయలయందు రుత్తమును వచన గ్రంథము లవసరమనియు, ఇట్టి గ్రంథరచనను ప్రోత్సహించుటకు గాను మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు రు 50 వేల విరాళము నొసగవలసిన దని ప్రభుత్వమువారిని గోరవలెననియు, కె. ఎస్. వెంకటరమణి గారు రుపపాదించుచు, ప్రస్తుతమున దేశభాషలద్వారా విద్య గలపవలెనను అభిప్రాయము వ్యాపించుచున్నదనియు, విద్యాంగమంత్రిగారే - గతపట్ట ప్రభానోత్సవ సమయమున ఈ విషయముయొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పిననియు నుడివెరి.

అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ గారు తీర్మానమున తెలుగు భాషను తొలగించి అస్థానమున ఉర్దూ భాషను జేర్చవలెననియు, తెలుగువిషయ మాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము శ్రద్ధ పుచ్చుకొనగలదనియు, ఈ మార్పును గురించి అలోచించుటకు నీ ప్రతిపాదనను అకడమికు కాన్సిలునకు పంపవలెనని దని ప్రతిపాదించిరి.

ముత్తు కృష్ణయ్యగారు సవరణను ఎదుర్చుచు, దక్షిణ దేశమున చాలమంది ఆంధ్రులగులనియు, అందుచే ఆంధ్ర భాషను తొలగించుటకు వీలులేదనియు చెప్పిరి.

బుర్రా సర్వసారాంశముగా సవరణ చేయవలెను, ఈ తీర్మానము అమలుపరచుకొని తదుపరి పరిశీలన చేయవలెను.

సవరణ కోరినను బట్టి పరిశీలన చేయవలెను. మొదటి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

సి. కె. సుబ్రహ్మణ్యం మొదటియారుగా కొన్ని ప్రాంతములను సవరించుటకు మూడు తీర్మానముల నుపసాదించిరి. కాని వానిని మొదటికి టి. కె. వారు విచారించినందున గాని సవరించుటకు దని నిశ్చయించిరి. తద్వారా తీర్మానముల క్రమమైనవి గాదని త్రోసివేయబడెను.

వి. ఎల్. పరిశీలన నైదువత్సరములవరకు నిలిపివేయవలెను

“స్వాతంత్ర్యోద్యమమునందు సమర్థ మధికమై పోవుట చేతను అందువలన చాల దుష్ప్రభుత్వములు గలుగును గనుక 1928 సం॥ నుండి అయిదు వత్సరములవరకును వి. ఎల్. పరిశీలన, వి. ఎల్. పట్టభద్రానము నిలిపివేయవలెను” అని సి. కె. సుబ్రహ్మణ్యం మొదటియారుగా సవరించుటకు లేచిరి.

అధ్యక్షులు:— మీరీ తీర్మానమును నిజముగా ఉపసాదించుట కుద్దేశించిరి?

సి. కె. సుబ్రహ్మణ్యం మొదటియారుగా రగునని చెప్పి తీర్మానము నుపసాదించుచు, లాడిగ్రీని నిబంధనగా నిలిపివేయుట కిదియే ప్రధానము. వారికిని కొకప్పుడు 18 వత్సరములవరకు లాడిగ్రీని నిలిపివేయవలెననియు, తానంత గోరుటలేదనియు, అందువత్సరములవరకు నిలిపవలెనని మాత్రమే గోరుచున్నాననియు నుడిచిరి.

ప్రతిపాదకుడు కూర్చొనిన తరువాత తీర్మానముపై చూపు జ్ఞాన కమగు చర్చ జరిగెను. ప్రా. పై చూడకొకటగు వ్యవస్థ పూర్వకముగా నీ తీర్మానమును ఆమోదించుచున్నానని నుడిచిరి. (నవ్వు) అయిదువత్సరములకును నిలిపవలెననియు అనునది ప్రతిపాదకుడు గోరలేదనియు తన కసంతృప్తిగ నున్నది. (నవ్వు) సెనెటు సభ లోనే-ఒక్క కాన్ఫ్రెన్సువద్దకిని గరించి చర్చ జరుగవలెను స్వాతంత్ర్యోద్యమము బయలుదేరి గంటలకొలది పూర్వమున సిద్ధాంతముల గావించుచుండుట గాంచుచున్నాము. స్వాతంత్ర్యోద్యమము స్వల్పముగా ఈ సభయందే న్యూనముగ నుండిగా అంతా స్వాతంత్ర్యోద్యమము స్వాతంత్ర్యోద్యమము మరెట్లుండనో యూహించుటకు దుర్భరముగ నున్నది. (నవ్వు) స్వాతంత్ర్యోద్యమము నిర్వాహకముననున్నది డిగ్రీలను పుట్టుకు ఉపసాదకునకు ఒక్క కలకత్తా నిదర్శనమేగాదు, అంతకుండు ప్రాచీన నిదర్శనములుగూడ గలవు. రష్యా చక్రవర్తియగు “పేటరు” ఒకటూ ఆంగ్ల సేనాని సుందర్లించినపుడు, బాల్కన్లలో జనుచున్న స్వాతంత్ర్యోద్యమము గంభీరముగాంచి, వారిలో నిర్వాహక సమస్య యెంతటిదిగా నుండనో అత్యధికముగా, తిరిగి తన దేశమునకు వెళ్లిపోతే-తన దేశమునందున్న ఇతరుల స్వాతంత్ర్యోద్యమములో నొకరిని ఉద్దేశించెను. (చకచకనవ్వు) ఇప్పుడు స్వాతంత్ర్యోద్యమము ఉద్దేశించునది దని నామిత్రుడు గోరుటలేదు. తీర్మానము చాల సమంజసముగ నున్నది.

బుర్రా సర్వసారాంశముగా తీర్మానము చేయవలెను, కాండెట్లుగా, ముందుగానే స్వాతంత్ర్యోద్యమము వలె మరెయొక పుత్రిని గైకొని - ఏ రష్యాచక్రవర్తియో వచ్చి తన నడిచియకుండ-తన కంఠమును గావించుకొనినందుల కభీశించిరి. (చకచకనవ్వు) నిర్వాహకముననున్నది ప్రతిపాదకుడే నుడిచెను. లాకలాకాల - నిర్వాహకముననున్న సంతోషముగ పరిష్కరించుచున్నావో అతను గమనించినట్లులేదు. మన విశ్వవిద్యాలయమువారిచే తియ్యబడెను, పనిలేక తియ్యబడుచుండు కొలది పట్టభద్రులకు - లాకలాకాల - రెండువత్సరములవరకు చేతినిండ పని కల్పించుచున్నది. (చకచకనవ్వు) సర్వసారాంశముగా ముగించుచు ఈ తీర్మానమునే సభయందే వ్రాయవలెను. నిజముగ పరిగణించుట లేదనిరి.

కె. రామని మోసముగారి ప్రతిపాదనపైన సభ అంతటితో ముగింపబడెను.

వైసు ఛాన్సలరు

సభను ముగించుటకు పూర్వము సర్ ఆర్. వెంకటరత్నముసారాయుడుగారు (వైసు ఛాన్సలరు) మాత్రమే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనెటు సభ కొలదికాలములోనే ముగియ

అఖిలభారత మహమ్మదీయుల విద్యాసభ

(అసోసియేటెడ్ ముస్లిం స్టూడెంట్స్ సొసైటీ)

డిల్లీ, అక్టోబరు 28:—క్రిష్ణముసూరములో ఇచ్చట అఖిల భారత మహమ్మదీయుల విద్యాసభ జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. పేర్కొనబడు మహమ్మదీయుల అధ్యక్షులుగను, మోఫీజ్ మహమ్మదు సాదిక్ మల్లా, ఉత్తా ఉల్లాగాల్ల కార్యదర్శులుగను గల సన్యాససంఘము యేర్పడెను. సర్ అబ్దుల్ రహీం గారధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. మస్లిము సమితి వార్షిక సమావేశమును, బాంబేను కాన్ఫరెన్సును ఆచారముచే జరుగునని తలంపబడుచున్నది.

బాంబాయి, అక్టోబరు 28:— వి. హక్కి మొసూరి మాత్రమే వార్తాపత్రిక “యండియన్ కేవలం హెరాల్డు” నేను వెలువడినది. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యముకొరకు నిర్భయముగా “హెరాల్డు” పోరాడి సత్యమును ప్రతి ఉద్యమమునకును తోడ్పడి ప్రతి అన్యాయమును ప్రతిఘటించి పెద్దయిగాని చిన్నయిగాని గావించిన స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు బయల్పడి, దారిద్ర్యమును మునిగియున్న భారతీయుల ఉద్ధరించి పరదేశీయులుగాని స్వదేశీయులుగాని, వారి ధనాపహరణము గావించుటకు కృషి సల్పెను. విశ్వమునకు గాంధీజీగారలకు స్వాతంత్ర్యమును తగినపాటి లభించుటకు ప్రయత్నించును. 18 సెప్టెంబరు దేశ ఆధికమునకు బహు వ్యవసాయకమునియు, అట్టి రేటును స్థిరపరచవలెనుమిట్టి ఆవమానకరమనియు, తనూలమున వ్యవసాయదారుల కధికమునవ్యయము వాటిల్లుననియు దేశ అసర్థదాయకమున సేర్పాటు గావించుటకు ప్రతిఘటించుటకు సర్వ కాన్ఫెడరేషన్లతో కమిటీల నుపయోగించుననియు మొదటి ప్రధానమంత్రియందు తీవ్రముగా హామీ ముగారి పత్రిక వ్రాయుచున్నది. (అ. ప్రె.)

డిల్లీ, అక్టోబరు 28:— క్రిష్ణముసూరములో ఇచ్చట జరుగునట్టి అఖిలభారత మహమ్మదీయుల విద్యా కాన్ఫరెన్సు నకు సర్ రహీం గారధ్యక్షులతో పాటుచెదరు. ఈవారముచే భారతదేశ మహమ్మదీయుల కమిటీగూడ ఇచ్చట సమావేశమగునని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పాట్నా, అక్టోబరు 28:—నవంబరు 20 వ తేదిన పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ కాన్ఫరెన్సును ఉపస్థాపనమును సర్ హెన్రీ కిలెడగారు జరిపగలదు. (అ. ప్రె.)

కొమ్మ, అక్టోబరు 28:— నవంబరు 24-న తేదిన బాంబాయిలో యండియన్ డెలిగేషన్ బయలుదేరి డల్హౌజీ ఆఫీసు కౌను బోర్డునున్నది. (అ. ప్రె.)

మున్బయి - ఇదియే తుదిసమావేశమనియు చెలిపి, మొదటి సెనెటు సభవారు నిర్వహించిన కార్యముల ప్రశంసించి సభ వారికి తన కృతజ్ఞతను తెలిపెను. ఈసెనెటువారు నిర్వహించిన కార్యములు పరిమోక్షమునందేను గుణముగందేను చాల ఖుషమైనవి. కొన్ని సమయములందు వేర్వేరు విషయములపై సభ్యులలో నొకరినొకరు వివాదములు పడినను పాట్నాకుకొననకు తుదకు సభ్యులు గావించిన పరిష్కారములు ఆత్మోత్సాహంతో పాత్రము లైవననుట కెట్టి సందియములేదు. నేను సానుభూతి ముగ విచారించుకొని నిరంకుశనిర్ణయముల నొసరువాడే నని ఇప్పటికే చాలాఖ్యాతి గడించిరి. (లేదులేదు అను కేళలు) నేను నిర్ణయము లొసరుటలో చాలమందముగ నందుననియు త్వరితముగ పరిష్కరింపగలయు మరొకవారు సభ్యులు తలచుచున్నారు. ఈరెంటిని కలిపి చదివినయెడల నామానకీకరణము చేయునని యెంచుచున్నాను. నే నెప్పుడైన ఎవరిమన స్వల్పకాల నొప్పి గలిగినట్లు నిర్ణయముల నొసగినయెడల ఆతప్పులను తమింతి మరచిపోవలెనని కోరెను. విశ్వవిద్యాలయ విశ్వవిద్యమహాసము సెనెటుసభ్యులు గవ్వరచిన సమాచారము నకు తిరిగి మరొకవారు కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను.

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సభవారి కింతకు మాటలాడుచు నైను చాన్సలరు ఎల్లప్పుడూ సభ్యులయెడల గవ్వరచుచు వచ్చిన సానుభూతికిని ఆదరభావమునకును కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. ప్రస్తుత వైసు ఛాన్సలరుతో కలిపి పనిచేయుట ప్రతిపక్షినికేని పరమాత్సహముగ నుండేదనిగాని చేయవలెనని తేలు.

అంతటితో సభ ముగిసెను.

విద్యార్థులవైపున

పరిశీలనములు హెచ్చించుట

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనెటు సభవారు మొన్నటి సమావేశమునందు వివిధ పరిశీలన రుసుములను యాదినవ రీతిని హెచ్చించిరి. ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయమువారు యాసంగ తిని ముందుగానే గుర్తించి ప్రారంభముననే హెచ్చురేట్లను నిర్ణయించిరి. నిర్ణయించబడిన పరిశీలన రుసుము వివరము:—

మొత్తములేవను పరిశీలన	రూ 12 నుండి 15
ఇంటరు మీడియము	24 25
భాగములకు మాత్రము	16 18
వి. ఎ. పరిశీలన	35 40
ప్రత్యేక భాగములకు	22 25
వి. ఎ. ఆనర్సుపరిశీలన (ప్రారంభమున)	10 15
ఆఖరు పరిశీలన	50 60
ఎం. ఎ. డిగ్రీ	25 25
ఎం. ఎ. డిగ్రీపరిశీలన	50 60
ఫిలాసఫీ డాక్టరు డిగ్రీ	100 150
వి. ఎస్. సి. డిగ్రీపరిశీలన :—	

1 భాగము	10 15
2 ,,	85 87
వి. ఎస్. సి. ఆనర్సు డిగ్రీపరిశీలన :—	

1 భాగము	10 15
2 ,, నామరూపమునైనను ముఖ్యవిషయమునకు	25 35
అనుబంధవిషయమునకు	25 30
ఇతర బ్రాంచిలకు	50 60
ఎం. ఎస్. సి. డిగ్రీపరిశీలన	100 100
వైస్స డాక్టరు డిగ్రీ	100 150
వ్యవసాయము వి. ఎస్. సి. డిగ్రీ 1-వ భాగము	20 25
ఒక్కవిషయమే	10 15
2-వ భాగము	20 40

ఎల్. టి. డిగ్రీపరిశీలన	15 20
ఎఫ్. ఎల్. పరిశీలన	20 40
వి. ఎల్. పరిశీలన	30 50
ఎం. ఎల్. డిగ్రీపరిశీలన	100 100
ఎల్. ఎల్. డి. డిగ్రీ	100 150
ఎం. బి. వి. ఎస్. డిగ్రీ మొదటి పరిశీలన	25 30
ఒక్కవిషయమే	10 15
2-వ పరిశీలన	25 30

ప్రత్యేకవిషయములు 1-కి	10 15
3-వ పరిశీలన	40 40
ఆఖరుపరిశీలన	50 60
1-వ భాగమే	20 25
2-వ భాగము	30 35
మొత్తము (ప్రీ మున్నగునవి)	10 15
మొదటను, సర్టిఫికేట్	15 20
ఎం. డి. లేక ఎం. ఎస్. డిగ్రీ పరిశీలన	100 150
వి. ఎస్. ఎస్. సి. పరిశీలన	

1-వ భాగము	100 100
2-వ భాగము	100 100
ఎఫ్. ఇ. పరిశీలన	20 30
వి. ఇ. పరిశీలన	30 40
పీరియంటులు పైటియ పరిశీలన	
ప్రారంభపరిశీలన	10 12
ఆఖరు పరిశీలన	10 15
సర్టిఫికేటులు	5 5
ఎకనమిక్స్ పరీక్ష	25 30

కీర్తిశేషులగు

ఎస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు
దీక్షిత యండియన్ జర్నలిస్టుల సంఘమునకు
తీర్మానము

డిల్లీ, అక్టోబరు 28:— “హిందూ” పత్రికా సమయమున ఎస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఆకాలమునందు విచారమునవెలియుచు ఉత్తరాయండియన్ జర్నలిస్టుల సంఘమునకు తీర్మానము గావించెను. (అ. ప్రె.)

వ్యవసాయపు రాయలు కమిషను

వ్యవసాయ శాఖాధికారి డాక్టరు మాకానామయ్యము

పూనాలో విచారణవిశేషములు

పూనా అక్టో 22:— వ్యవసాయపు కమిషను సభ్యులకి శోధనాత్మక తీర్మానములు చేయబడినవి. ఇంకను యీ వారమున జరిగిన చాల యెక్కువ తీర్మానములు. ఈ వారములో చుట్టు ప్రక్క గ్రామములను బోయి కావలసిన సాగునీటి సదుపాయమును గూర్చి చర్చించినది. సాగునీటి సదుపాయమును విచారించి పరిశీలించినది. పూనాలో యీ రోజున ప్రధాన విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ప్రధానమున వ్యవసాయ శాఖాధికారి డాక్టరు మాకానామయ్యము విచారించబడిరి.

కర్షకులకు విద్య

అధ్యక్షుడు డాక్టరు మాకానామయ్య వ్యవసాయదారులు చదువుకొనవలెనాయను విషయమును విచారించిరి. డాక్టరు మాకానామయ్య గ్రామములలో వ్రాయు చున్న పేర్లను కొనవలసిన యవసరమున్నట్లు దొడచి చెప్పిరి. గ్రామములందు మంచితోసాను గ్రంథములు గలవనిచేసి యీజ్ఞానము లేకపోవుటవలన మోస మేమియు జరుగుటలేదు. భారతదేశమునటి దేశమున వ్యవసాయ విద్యనలసి ప్రయోజనము, బాగా భాగ్యవంతులగు రైతులకును కలకులకు చేకూరవలయు ప్రత్యేకముగ వ్యవసాయవిద్యను తీర్చుట. ఇందులో లోనినీనున్న పాఠశాలయందు అభ్యోంప బడుచున్నది డాక్టరు మాకానామయ్య చెప్పిరి. అపాఠశాల కిగ నులందు చాల రంజకముగా నున్నది. ఇట్టి పుత్రివిద్యవిషయము బాధితులకేద్యము లేమియు లేవు.

వ్యవసాయ కళాశాలలందు జనువుకొను విద్యనలన బాలుకు వ్యవసాయము పాలములనుండి బుద్ధిని ద్రిప్పి ప్రభుత్వసేవలో చేర నుంకించెనరా యని అధ్యక్షుడుచేసి డాక్టరు మాకానామయ్య ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నుభయవిధములనున్నదని చెప్పిరి. పూనా కాలేజిలో పట్టభద్రులగువారికి వ్యవసాయశాఖ మాడవిధముల దారి జూపెను: (1) ప్రభుత్వము వారు కొన్ని ఉద్యోగములను వారికి ప్రత్యేకించిరి. (2) వారు పనికేయమునున్న పాలములందు పట్టభద్రులకు పనికేయములకి శాఖ సిద్ధముగ నుండెను కాని యందులకు చాలమంది రాలేదు. కారణము భారతదేశమున విద్యార్థులు కళాశాలలందు నగనప్పటికి గనపించుటలేదు. (3) ప్రైవేటు ఎస్టేటులలోనికి వ్యవసాయకళాల విద్యార్థుల కొండగు దీనికొనవలయున్నాడు.

వ్యవసాయ ప్రదర్శన ప్రచారములు

అంతట సాక్షి వ్యవసాయ ప్రదర్శన ప్రచారముల గూర్చి విచారించబడినది. బొంబాయిరాజధానిలో తలకా అభివృద్ధి సంఘములు సహకారవ్యవసాయకాఫీస్కునికి పనికేయము నుద్దేశించబడినది. ఈసంఘములకు ప్రాత్యేకము మొసంగి పనికేయములకు ప్రవృత్తవసాయదారులే నోద్యుడులు ముంచిదని అధ్యక్షుని నూచన డాక్టరు మాకానామయ్య విశదీకరించెను. ప్రచారము విషయము గాంధీగారి అనేకపరిశ్రమ లుండవలెను. ప్రభుత్వపువారి వెనుక నడవలెను. దీనికర్షకు మని అధ్యక్షుడుచేసిగా, అసాధికార ప్రలను ముందుకు రావలసినవని డాక్టరు మాకానామయ్య చెప్పెను. ప్రభుత్వపువారంటే తమకెక్కుములేదనికాదనియు, ఆయన బాగా ఉపయోగించునెడల ప్రభుత్వపు పనివారైనను ప్రజావిశ్వాసమును బడయగలరనియు చెప్పిరి. ఒక్క నవ్వుముత్యము గలను. 3వ ఒక పని చాల మందికలసి పనికేయములపై నాభారపడి నుండును. అనగా డక్టరుమాకానామయ్య సభివృద్ధి కేయము అడవిపండులు రాకుండ కించెయివలయునని అందరు నగని సాగను ఇట్టి పనులలో కొందరు మొగ్గినపు సాను అడవిపండులకి దీనినటుల కావలయు గావించి అక్కడవి వసాయభివృద్ధిచేయము గ్రామములలో నందర స్థులలో నెక్కినదిగాని దబ్బువిషయ మొక్కటియే అటం డాక్టరు మాకానామయ్య నుడిగిరి.

వ్యవసాయ శాఖాపాలనము

వ్యవసాక్షి పరిపాలనమును గూర్చి చెప్పుచు బొంబాయి ప్రభుత్వము తగిన ఆఫీసర్లను పంపి కేయము భారత ప్రభుత్వ సహాయ ముక్కురచెనని చెప్పిరి. ప్రభుత్వ పంటలను రవాణాకేయమును మై ప్రత్యేకములను కొన్నికప్పును అండగా ఆశాఖ కొంత సానుభూతి విశ్వసనీయ నిపుణులకి పదార్థములపై తమ శక్తి పబడెన దొడచి కరుణాగా చెప్పెను.

అధ్యక్షుని కమిటీ యీ భాగములందు బాగా పని తీర్చుచున్నది డాక్టరు మాకానామయ్య చెప్పిరి. యీ కమిటీ యీ భాగములందు బాగా పని తీర్చుచున్నది డాక్టరు మాకానామయ్య చెప్పిరి.

ప్ర:— దానికి కారణమేమిట?

ఉ:— డబ్బు తక్కువగా నుండుటచేతను అనేకభిక్షులకు డబ్బు కావలసియుండుట చేతను.

రోడ్లను, విద్యను పోటీ వచ్చినపుడు విద్యకే వ్యవసాయవృద్ధికో సహాయము కేయబడునని వారు చెప్పిరి. రోడ్లు చాల ముఖ్యమైనవని వారు నలందిరి.

ఇరిగేషను, వ్యవసాయ శాఖలు

అంతట ఇరిగేషను వ్యవసాయశాఖలకు గల భేదమును గూర్చి ప్రశ్నలడుగబడినది. డాక్టరు మాకానామయ్య ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వాటిని గూర్చి ప్రశ్నలకు జేయుటలో చేసిన దృష్టియున్నను అవి దగ్గరవేయని చెప్పిరి. ఈభేదమునీ తొలగించుటకు యేమైన నూపనల గావించెనరా యని యడుగగా యిందంతయును వృక్షికి సంబంధించిన విషయమని చెప్పిరి. విశాలదృష్టి గల వ్యవసాయ శాఖాధికారియు, ఇరిగేషను శాఖాధికారియు యీరెండికి సహకారసంబంధము గలగలేయను. ఇంతేగాక యీరెండు శాఖలకు ఒకే మంత్రి యధీనము చేసినయెడల దృష్టి పథమునందు మార్పు గలుగవచ్చును. ఇక్కాలపు పనిముట్లు గావలెననిఅందరు నకురుచున్నారు. కాని వాని నాయాచోట్లనే తయారుజేయించవలెను. తన శాఖకును వెటిరినీరి శాఖకును గల సంబంధమును గూర్చి చెప్పుచు డాక్టరు మాకానామయ్య యీరెండు మూడు శాఖలకు ఒకే మంత్రిత్రింద నుండవలసిన యవసరమును గూర్చి చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— వెటిరినీరి శాఖను మీశాఖ క్రిందికి చేర్చుకొనుటకంటే యుత్సాహమును మీరు గనుపరచుటలేదు. (నవ్వు)

పనివారలు తగ్గుట

గ్రామములందు పనివారలు తగ్గుటకు కారణములను డాక్టరు మాకానామయ్య చాలమంది పనివారలు తమతమ భూములకు సాగుజేసుకొనుచుండెననియు పరిశోధన పట్టణములలో వెక్కువ మాత్రమున్నది ఆక్రమణబోవుచుండెననియు చెప్పిరి.

తమ శాఖకును సారెస్తుశాఖకును సంబంధమును గూర్చి ప్రశ్నించగా డాక్టరుమాకానామయ్య పనికేయములనుగూర్చి విశాలదృష్టియుండవలెననిచెప్పిరి. ప్రతిసంవత్సరమును అటవీశాఖాధ్యోగకు సహకారము గావలెనని కోరిరి.

సర్ హెన్రీ లాచెన్సు అంతట సాక్షిని విచారణజేసిరి. పూనాలో వ్యవసాయ కళాశాలయందు భారతదేశములో నన్ని భాగములనుండియు ఆలవలసియు విద్యార్థులనుచ్చి చదువునుండుటవలన బాగా పనికేయముండవలెననిచెప్పిరి. పశువులను నాగపినిబట్టి అభివృద్ధిజేయవలెను. ఇదియే కర్షకుని దృష్టియొప్పునది. డాక్టరుమాకానామయ్య అంతట బొంబాయి కార్పొరేషను పాల సమైనిగూర్చిచేయుచున్న ప్రయత్నముగూర్చి చెప్పుచువారు రెండుకొంపెనీలలో పెద్దవాటలనువేయ నిశ్చయించుకొనిననియు కాని కార్పొరేషను మ్యునిసిపలు సరిహద్దుల కావలగున్నట్లు వ్యాయప్రకారము విజలేదనియు చెప్పిరి.

వ్యవసాయ కళాశాలావిద్యార్థులకు శైలపు

పూనా, అక్టోబరు 28:— నేడు మధ్యాహ్నము వ్యవసాయపు కమిషను సమావేశమైనపుడు డాక్టరు మాకానామయ్య విచారణ ప్రారంభించెను. వ్యవసాయ కళాశాల విద్యార్థులకు ప్రతిసంవత్సరమును కొన్ని సెలవిచ్చు శైలపులలో నేమైన ప్రయోజనకార్యములు జేయవలెనాయని డాక్టరు హైదరు సాక్షిని విచారించిరి. కళాశాలయందు చదువుచున్నవారిని గ్రామములకు బంపిన వ్యవసాయదారులకు బాగా రోడ్లదగలరని డాక్టరు మాకానామయ్య చెప్పెను. ఈశాఖ యిదివరకే యీపథములను పనికేయముండెను. డాక్టరు హైదరుచెప్పినటులు దేశమునందు నిజముగనున్న వ్యవసాయ విజ్ఞానమును కచాచార ప్రచార ప్రదర్శనమునందు జేర్చవలయును. శాస్త్ర పరిశోధనలను పాలములలో ప్రవేశజేయుటకు సాక్షి రెండుపార్శవుల నూచించెను. అప్పు యిచ్చిన డబ్బు మొత్తమునుపైగా పడ్డి పెనుగగూడడను పురాతన భారతచరిత్ర ధర్మముపై శాసనముజేయుటనుగూర్చి ఒకరచెదరా యనియుడుగగా డాక్టరు మాకానామయ్య ప్రభుత్వశాసనముగూర్చి యెట్టిఅభిప్రాయమును చెలపవలమని చెప్పిరి. భారత వ్యవసాయసమస్య చాలవరకు మానసికమైనదని వారి యభిప్రాయము. వ్యవసాయబాధియుండు అభివృద్ధి యాదర్శమును గలగలేయనెడల అందులకు చాల అవకాశముగలను.

డాక్టరుమాకానామయ్య ఇండియాను వచ్చినతరువాత మంచి మార్పుగల్గినాయని డాక్టరు హైదరుఅడిగెను. దక్కువ విషయమునమాత్రము జీవప్రమాణము 20 సంవత్సరముల క్రిందకన్న యెక్కువయొకసారి సాక్షిలంచెను.

ఈరాష్ట్రమున సభ్యుడుగ జేర్చుకొనబడిన చునిలాలో మెహతాగారిప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తమశాఖయందు పరిశోధనాత్మకములగు బొంబాయి పనికేయములను గూర్చి విచారణములను, వారు యేపరిశోధనకార్యము నైన జరపగలరనియు చెప్పిరి.

సర్ హెన్రీ లాచెన్సు, వారు తమకుటు దాను పరిశోధనను ప్రారంభించలేదా యనియుడుగగా సాధారణముగా బోర్డు పరిశోధన మాగ్గమును దైర్ఘ్యరే నిర్ణయించుననియు, అందులోనే స్వయముగ పనికేయములకు చాల అవకాశముగలవనియు చెప్పిరి. రాష్ట్రీయ కేంద్ర పరిశోధనాస్థానములకులయుటలేదు రెంటికినిగల సంబంధమునుగూర్చి సాక్షి చెప్పుచు సాధారణమును పరిశోధన కార్యములన్నిటిని కేంద్ర సంస్థకేయననియు, అది బహు కొద్ది యనియు అందులో తొమ్మిదివంతులు రాష్ట్రములందే జరుగవలెననియు, చెప్పిరి. సెంట్రలు కాలను కమిటీవారి శాఖకు 20 లక్షలు పరిశోధనములో 65 వేలను మాత్రమే యేల నిచ్చెననియుడుగగా చాల మొత్తమును కాలను కమిటీ రానున్న సంవత్సరములలో వినియోగింప ప్రత్యేకించెనని డాక్టరుమాకానామయ్య చెప్పెను. కమిటీ యిప్పుడు శిల్పమునకు 8 లక్షల ఖర్చుగల పనికేయములనియున్నది.

పర్రాకిమిడి రాజాయడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కర్షకశాఖ బాలకకు 11,12 యేండ్లకు వ్యవసాయ బుద్ధిగల్గుననియు, విద్యవాగానే నూటికి 10 మంది వ్యవసాయ పాఠశాలయందుజేరుచునని డాక్టరుమాకానామయ్య చెప్పెను. ఈపాఠశాలలందు బాలురు నేర్చుకొనునది కొందరుసంవత్సరములు, వారి కది మనస్సులో నిలువవనిగూడ డాక్టరుమాకానామయ్య చెప్పెను.

గోవ్యవసాయ పరిశోధనము

సర్ జేమ్స్ మాకానామయ్య గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి వ్యవసాయపరిశోధన కార్యమును కేంద్రీకృతముజేయరాదని చెప్పిరి. సెంట్రలు కాలను కమిటీ యీశాఖకుజేసిన సహాయము సగూర్చి చెప్పుచు, ప్రత్తింటి పంటవిషయమై పరిశోధనవిషయమును కేంద్రీకృతముజేయుట కాజేవలెదని డాక్టరు మాకానామయ్య చెప్పిరి.

సర్ జేమ్స్ మాకానామయ్య యింకను విచారించగా బొంబాయి రాష్ట్రముననున్న గ్రామ వ్యవసాయ పాఠశాలాధికారులు తమ బాలురను ప్రభుత్వముక్రింద పనిలో ప్రవేశింపవలయుండ గ్రామములలో పనికేయముండవలెనని డాక్టరుమాకానామయ్య చెప్పెను. ఇందులకునే రాష్ట్రమున పాఠశాలలు విజయము గాంచుచుండెను. ఇతరరాష్ట్రములం దీవిషయమున బాగ్రత్తపడకపోవుట వల్లనే పాలములలో పనికేయము బాలురు దొరకకపోవుచుండిరి. ఈరాష్ట్రమున వారి కళాశాలయందే ఇంగ్లాడు ఆమెకాలలోని డిగ్రీలకు తీక్షణ మొసంగవలెనని డాక్టరుమాకానామయ్య గోరిరి. ఇక్కడ నేర్పవిద్య చాలవన్నయెడల వారిని పూనాకు బంపవచ్చునగాని యితరదేశములకు బంపుట యిష్టములేదని వారు చెప్పిరి.

వ్యవసాయ ప్రదర్శన ప్రచారములగూర్చి గంభీరీగా రికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు డాక్టరుమాకానామయ్య ఆరాష్ట్రముక్రొత్తరకము విత్తులయెటుల ప్రజారంజకము జేయబడుండెనోచెప్పిరి. ఈశాఖ ఉద్యోగులు కర్షకునివద్దకుబోయి క్రొత్తవిత్తులనుపయోగించుమని నవ్వపడిన భరితుమనిచెప్పి దాని మూలముగ పండిపంటను ఆశాఖ కన్యచలననదిన ప్రతిగత్తి జేసికొనుచుండిరి. ఇంతవరకొక్క రసప్రముమాత్రము భరితపవలసి వచ్చెను. ఇతరత్ర బాగానేయుండెను. వ్యవసాయము యిదుగూడ కర్షకుని యిష్టప్రకారమే జరుపబడెను గాని ఒక రోజున యీ విత్తు పంటను వేలేపంటకు బోల్చి ప్రక్కచోలావారికి జూపుచుండురు. ఇందువల్ల క్రొత్తవిత్తునాలను మంచి ప్రచారముగల్గెను బొంబాయిరాష్ట్రమున ప్రభుత్వమువారు జేయుప్రయత్నముల గూర్చి గ్రామముల కెట్టిఅవమానములు గలగలేదని డాక్టరుచెప్పిరి. బొంబాయిరాష్ట్రీయ సహకారసంఘమును భారతకేవాసంఘమును గ్రామసమస్యలనుగూర్చి పరిశీలించుచుండెను. ఎ. వి. తానూరుగారు యీపద్ధతిని ఢిల్లీలలో పనికేయముండెను.

పరిశోధన కార్యములను కేంద్రీకృతము జేయువిషయమై మరలనడుగగా నది రాష్ట్రీయ విషయముగనే యుండవలెనని సాక్షి గట్టిగా చెప్పెను. సెంట్రలుబోర్డు సంవత్సరమునకొకసారి యెరెండుసార్లు రాష్ట్రములందు పనికేయమువారిని మాత్రము చేర్చును.

కాల్యుర్దుగా రింకను సాక్షినివిచారించుట పూర్తిగాలేదు. అప్పుడు విచారణరోజుకు ముగింపబడినది. (అ. ప్రె.)

2వ వైల్లాల (రాజకీయ) మహాసభ

నిన్నటి ఉదయము సమావేశమగుట

ద్వితీయ వైల్లాల (రాజకీయ) మహాసభ నిన్న ఆదివారము ఉదయము 9 గంటలకు చన్నపురి ఎన్ ప్లస్ నేడు నాటకశాలయందు సమావేశమయెను. చన్నపురి శాసనసభకు జన్మింపజేయుచే నిలబడబడిన అభ్యర్థులలో నొకరుగా డా. సి. న. శేషమూర్తియారుగా రధ్యక్షుడైనవీరి. రాజోవు నవంబరుమాసము శాసనసభా ఎన్నికలందు డా|| సి. న. శేషమూర్తియారుగారి యొక్కయు తదితర జన్మింపజేయు అభ్యర్థిత్వములనే బలపరుపవలసి నదిగ తీర్మానము గావించబడెను.

అహ్వనపంఘాగ్యము లగు పి. రామనాథమగారు మహాసభకు ప్రతినిధుల నాహ్వనించుచు వైల్లాల సంఘముయొక్క ప్రాచీన చరిత్రమును, పూర్వనాగరికతను, ప్రస్తుత పరిస్థితులను వివరించి జాత్యభివృద్ధి జరుగుటకు ముందు ప్రతి సంఘమును ప్రత్యేకముగ వృద్ధిజేసి సమానత్వములు గలిగి యుండవలెననిరి. సంఘముయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులను వివరించి సర్వవిధముల సంఘముందు సంస్కరణము గావించు నావశ్యకతను నూచించిరి. తమిళ విశ్వవిద్యాలయ సంస్థాపనావశ్యకతను, అందు తమిళ భాషాప్రాధాన్యమునుగురించుమాటాడి ప్రభుత్వోన్నతోద్యోగములందు వైల్లాలసంఘమునకెక్కుడుస్థానములొసంగవలెననిరి. ప్రజలు స్వయంసహాయముచే చాలయభివృద్ధిగాంతురనిరి. పట్టభద్రులగు యవకులు పౌరజీవితమును వృద్ధిజేసి వ్యవసాయము, వ్యాపారము, పరిశ్రమలు మొదలగు వృత్తులను జేపట్టవలెనని బట్టిరి.

రాగల ఎన్నికలు

రాజోవు నవంబరుమాసము ఎన్నికలందు జన్మింపజేయు అభ్యర్థులకి వోటుజేయవలసినదిగ వోటరులను హెచ్చరించిరి. గ్రామములందు మణిగారు (కరణము) పురోహితులను వోటరులపై ఎక్కువవలకుబడియున్నదనియు, ఇట్టి పురాతన ప్రపంచసాంప్రదాయములవై నిర్మాణింపవలెననియు, సర్వమానవసమత్వమును స్థాపించవలెననియు, జన్మింపజేయు అభివృద్ధియే వైల్లాలసంఘాభ్యుదయముగావున జన్మింపజేయునను జయముచేకూర్చవలెననియు, నేడు జన్మింపజేయువారికి వోటికంటెను మిగుల అపాయకరముగనున్నదనియు, స్వరాజ్యవాదులు పైకి జాతీయశక్తియును బేర్కొనుచున్నను స్వార్థపరులనియు, అందుచే జన్మింపజేయునను మాత్రమే ఆదరింపు దని గోరిరి.

శ్రీయుతులు దొరసామియదలియారు, డి. గోపాలచెట్టియారు, వి. యస్. చొక్కలింగముదలియారు, మదర్సం మొదలియారుగారలు, డా. సి. న. శేషమూర్తియారును సభాధ్యక్షులుగ నుండగోరును న. శేషమూర్తియారుగారు లేనిచో జన్మింపజేయు మే యుండెడిదిగాదనియు, న. శేషమూర్తియారుగారికి మీరు మంత్రిపదవి నొసంగవలయుననియు నొక్క వక్తాచించిరి.

అధ్యక్షులు

డా|| బి|| డాక్టరు. సి. న. శేషమూర్తియారుగారు అధ్యక్షింపవ్యాసము నొసంగుచు వైల్లాలసంఘముయొక్క ప్రాచీన చరిత్రమును, నాగరికతను, గూర్చి ముచ్చటించుచు తమిళ విజ్ఞానము 20,000 సం|| కంటె పురాతనమైనదనియు తమిళులు పూర్వము దళితులవలెను నునందు వ్యాప్తమైయుండిరినియు, తమిళులు తూర్పు యూరోపుదేశములతో విస్తారముగ వ్యాపారమును సాగించిరినియు, ప్రాచీన తమిళులలో కులభేదమేలేదనియు, తమిళులే కాలక్రమమున భాషభేదముల ననుసరించి ఆంధ్ర, కళింగ, పల్లవ, చెర, చోళ, పాండ్య తెగలుగ నేర్పడిరినియు వారి, రాజులు ద్రావిడరాజులేయియు, ప్రభుమున కులభేదములేకపోయినను వైల్లాల సంఘముందు తిరుపతి శాఖాభేదములు గలిగి తొండనుండలం వైల్లాలలు, బోజియ, పాండ్య కొంగు వైల్లాలలు, తొండనుండలం తులువ, కొండెట్టి వైల్లాలలుగను విభజింపబడిరినియు, చోళ్యవైల్లాలలు నరల వైల్లాలన్, వైల్లాలలుడైకట్టు, కనకై నాటారులుగను, పాండ్యవైల్లాల, రస కొరైకట్టారులు, నాన్గడ్డో, పంకైలు, అరుంబములు, ఒంగుంబయనగనగు, కొంగ వైల్లాలలు సంద్రాశేలు మొదలగు ఇంక ననేక చిన్నచిన్న శాఖలుగ చీలిపోయిరినియు, ఇదియెంతయు చింతింపదగినదియ నుభవదీనిరి. తమిళభాషా ప్రాశస్త్యమును వివరించి వైల్లాలసంఘము సాంఘిక, రాజకీయ, విద్యా సంస్కరణముల జేబూని అభివృద్ధికి రావలెననియు, వ్యవసాయ కపతికారులను శ్రద్ధ గైకొని కృషిసంపదనెననియుబట్టిరి.

ప్రభుత్వోద్యోగములగూర్చి మాటాడుచు బ్రాహ్మణేతరులందరికర సంఘములతో బోల్చిచూచినను వైల్లాలసంఘమునకు చాలెన్ని ఉద్యోగములు లేవని బట్టిరి. భారతదేశమున స్థిరముగ నాటకొనిపోయిన సంఘభేదములనుసరి యొకజాతిగ నేర్పడునట్టి యాత్ర సామీప్యభావికాములలో సాధ్యముగాదనియు, అందుచే ఏసంఘమున కొసంఘమే యభివృద్ధికి రావలెననియు, అల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులు ప్రభుత్వోద్యోగములందు అధికభాగమును వశపరచుకొనినందుననే నేటి బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమరము ప్రారంభమైనదనియు, బ్రాహ్మణేతరోద్యమము ఈశ్వరదత్తమనియు, దాని ఆశయములను కార్యక్రమమును వివరించిరి. ప్రభుత్వముందు బ్రాహ్మణేతరులకు ఉన్న తాధికారములు గలిగియుండిన అయ్యది జన్మింపజేయుయొక్క కృషిఫలితమేయనిరి. 50 సె||లనుండి కాంగ్రెసు చేయలేనివని 10 సె||లలో జన్మింపజేయు సాధించెనని బట్టుచు జన్మింపజేయు లో కొకరు గావించిన ఘనకార్యములను బేర్కొని కడపట వైల్లాలసంఘమువారు రాజకీయవ్యవహారములం దెక్కువపాలు గైకొని ఐకమత్యముతో మెలంగి సంఘాభివృద్ధికి తద్వారా దేశాభ్యున్నతికి తోడ్పడవలెనని బట్టిరి.

తీర్మానములు

జన్మింపజేయునకు భక్తిప్రకటించుట

“ఈ వైల్లాల మహాసభ జన్మింపజేయునకు భక్తిని ప్రకటించుచు రాజోవు ఎన్నికలందు జన్మింపజేయు అభ్యర్థులనే బలపరుపవలసినదిగ తీర్మానించుచున్నాడు.” అను తీర్మానమును రాజగోపాల మదలియారుగా రుపపాదించుచు వైల్లాలమహాసభ ఎన్నికలకొరకై సమావేశపరుపబడినదనువార్త అసత్యమనిరి. జన్మింపజేయు ఉద్యోగముల జేటాడుపత్తుము గాదనిరి. ఉద్యోగములందలనన్ను అదాయము కొరకుగాక అందిమిడియున్న అధికారమునకే ఉద్యోగముల నాశించుచున్నారనిరి.

దండపాటి పిళ్ళెగారు ఉపపాదనను బలపరచుచు వైల్లాల సంఘాభివృద్ధినిగోరువాల్లెరును డాక్టరు న. శేష మదలియారుగారికివోటు జేయవలెననిగోరిరి. జన్మింపజేయునకు ప్రతికూలముగ నిలచినవారు స్వసంఘమునకు జేసినను అట్టివారికి వోటు జేయుటవలన సంఘమునకు దుస్థితియేగాని అభివృద్ధి లేదనిరి. న. శేష మదలియారును మిగిలిన జన్మింపజేయు అభ్యర్థులను బలపరుపవలసినదిగ గోరిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

మహాసభవారుగావించిన తీర్మానములలో నీదినవకొన్ని ఉదహరింపబడినవి.

“తమిళ విశ్వవిద్యాలయమును జెంటునే స్థాపించుటావశ్యకమని తలంచుచున్నాడు. చన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారిని తమిళవిజ్ఞానమును వృద్ధిజేయుట కెక్కుడు శ్రద్ధను విహింపవలసినదిగగోరుచు సంస్కృతముపట్ల విశ్వవిద్యాలయమువారు జూపు పాక్షికభావమును ఖండించుచున్నాడు.

చన్నపాపియనకు రాయలొకమమనుకు స్వాగతముసంగుచు తమిళ వైల్లాలసంఘమునందలి యొకరిని కమిషనులో సభ్యునిగ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు.

వైల్లాల సంఘమువారి హక్కులు గోల్పోవనీక, వారి కొరంతలు దీక్షనట్లు మంత్రులు తమ ఉద్యోగములను పంచించుటకు గోరుచున్నాడు.

వైల్లాలసంఘమువారి యభిప్రాయములను ప్రకటించుటకై ఒక వార్తాపత్రికను స్థాపించుట తత్వవసరమని తలంచుచున్నాడు.

దక్షిణాఫ్రికా రాయబార ముందు బ్రాహ్మణేతరులను బహులు బ్రాహ్మణుని నియమించినందులకు ప్రభుత్వమువారి ఐర్యను నిరసించుచున్నాడు.

పూనా బ్రాహ్మణేతర నాయకులగు బాగ్గేమున్నగువారి నీసభవారభివందించుచున్నాడు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రల డబ్బి వెల రూ. 1-0-0

భాతుపుట్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియైనవరముల పుటత్వమును కారణములు. రక్తపుష్టి మంచి అశోకమునకు మూలము.

వేలకు మందు వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈ నూనెను తలకురాచిన పేలు తాపి నెంచును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకుహాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు లెక బొంబాయి

2వ వైల్లాల సాంఘిక మహాసభ

తీర్మానములు

రెండవదిన సమావేశము

వైల్లాల సాంఘిక మహాసభ తిరిగి జేటిమధ్యాహ్నము 2 గంటలకు పి. వి. మాణిక్యనాయకర్ గారి ఆధ్వర్యతక్రింద సమావేశమై కొన్ని తీర్మానముల గావించెను. అధ్యక్షులు మాణిక్యనాయకరుగారు సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు తమ యుద్యోగ నిర్వహణమందలి యనుభవములను వివరించుచు బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులకు దేవా, వనోబుధులం దేమాత్రము తీసి పోరియు, సచ్చిలనునందు బ్రాహ్మణులకంటె బ్రాహ్మణేతరులే మిన్నలనియు, ప్రభుత్వోద్యోగములు మున్నగువానియందు బ్రాహ్మణేతరులకు నూటికి 50 మాత్రమే యొసంగుట చాలదనియు ప్రజాసంఖ్యనుబట్టి 97 వంతు లొసంగవలె ననియు బట్టిరి.

యస్. జి. రంగరామనాథంగారు అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించుచు వారి గుణగుణములను వివరించి వారికి ప్రభుత్వోద్యోగమునుండి విశ్రాంతి గైకొనదలంచినందునను, వైల్లాలసంఘముందు తగిననాయకులు లేకుండుటవల్లను అధ్యక్షులకి రాజకీయరంగముందు ప్రవేశించి సంఘాభివృద్ధికి పాలుబడవలెనని గోరిరి. బ్రాహ్మణేతరులందే “నాయకు” మొదలగు సంఘములకు ప్రభుత్వమువారు అధిక ఆదరణ నొసంగియున్నారనిగాని వైల్లాల సంఘమును గమనించుచుండలేదనియు ఇకనుండియెనను తగిన యాదరణ జూపవలె నని పల్కిరి. అంతట సమావేశము ముగింపబడెను.

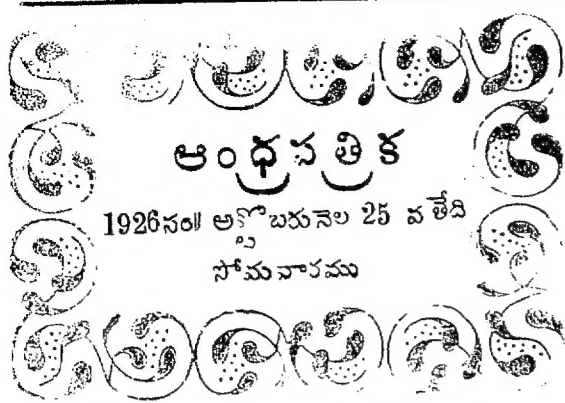
మహాసభ తీర్మానములు

సాంఘిక సభవారు ప్రభుమున రాజభక్తి తీర్మానమును గావించిరి. విభవావస్థవివాహమును ప్రోత్సహించి శాసనసభయందు శాస్త్రవిహితముగ చేయుటకును, వైల్లాల సంఘములో గల వివిధ భిన్న శాఖలవారిని అంతర్వైవాహికములు సపంక్షిభోజనములద్వారా ఒకసంఘముగ గలుపుటకును, విద్యాభివృద్ధిజేయుటకును, వనతిగ్ధులముల నిర్మించుట మున్నగు సహాయములుగావించియు స్వసంఘముందలి బాలబాలికలవిద్యను అభివృద్ధిజేయుటకును, బ్రాహ్మణులసహాయము లేకుండు కుభాకుభకార్యములను తామే జూపుకొనటకును, వివాహవికముల పట్ల వ్యయమును తగ్గించుటకును, సంఘమునందు యవకులలో దేవాపరిశ్రమను వ్యాపింపజేయుటకును, మాసమున కొకతూరి వైల్లాలసంఘమువారు శ్రీల సమావేశమును జరుపుటకును, ఇప్పటికే రూపుమాయుచున్న అస్పృశ్యతాదోషమును మొదలగు తుడిచివేయుటకును, తీర్మానించిరి. హిందూపత్రికా సంపాదకులు కీ|| శే|| యస్. రంగనాథయ్యంగారి మరణమునుగూర్చి విచారమును దెల్పుచు మరియొక తీర్మానమును గావించిరి.

నోటీసు

నందిపాటి పున్నయ్య ఆవిధిక్రతులుంబమవారమ్మ (1) లక్కరాజు రామచంద్రయ్య (2) కుంచా చినపానయ్య (3) పోకల వెంకటస్వామి (4) ఆళ్ల శ్రీరాములు గార్లమ్మ కలసి నందిపాటిపున్నయ్య కంపెనీ అనుపేరుతో తెనాలిలో ఆన 1920 సంవత్సరం ది 12 జనవరి తేదీలగాయితూ 1926 సె|| ది 11 అక్టోబరు తేదీవరకు కమిషన్ ధాన్యం అపరాలు వగైరాలు వ్యాపారము చేసినాను. ప్రస్తుతం మేమందరము కలసి వ్యాపారము చేసుకొనటకు యిష్ట సులేక కంపెనీ డిస్సాల్వ చేసుకుని నూజాయింటు కుటుంబమువారము మాత్రము ప్రత్యేకముగా నందిపాటి పున్నయ్యకంపెనీ అనుపేరుతోనే వ్యాపారము చేసుకొను చున్నాము. ప్రస్తుతం కంపెనీలో (1) లక్కరాజు రామచంద్రయ్య (2) కుంచా చినపానయ్య (3) పోకల వెంకటస్వామి (4) ఆళ్ల శ్రీరాములు గార్ల కు భాగము లేదు. న 11-10-26 తేదీనుంచి మాకంపెనీలో వారికి యెట్టి సంబంధములేదు. గనుక ది 11-10-26 తేదీనుంచి వైన ఉదహరించినవారిలో యెవైనా మాకంపెనీ తరపున చేరము యిష్ట పుటగాని అప్పు తెచ్చుటగాని వాకీలు పనులు పరమటగాని హక్కు యేహులేదనియు లట్లా వారు యేమైనా జరిచినయెడల వాటికి మాకంపెనీ బాధాబుధి లేదు. వుండవలయుమూలముగా తెలియబరచుకొనుచున్నాను.

నందిపాటి పున్నయ్య, తెనాలి, గుంటూరుజిల్లా

బర్మేశాహ్లాదము

—శ్రీకృష్ణ—

బర్మేశాహ్లాదము ప్రభువుగారి పాటలతో భారతీయులకు వినువెత్తుచున్నది. అధినివేశరాజ్యముం త్రుల కిచ్చిన విందునందర్భమున, వీరు ఇండియాను గూర్చి ముచ్చటించుటలో అర్థము లేకబోలేదు. అధినివేశరాజ్యములు వేరు, హిందూదేశమువేరని వీరు ప్రపంచమునకు మరియొకమారు వెల్లడిజేయ దలచి యుందురు. ఆనంగతి కాలనీలవారికి దెలియక బోలేదు. తెలియుటచేతనే, భారతీయుల నక్కడ తృణీకరించుట తట్టించుచున్నది. హిందూదేశము సామ్రాజ్యభాగస్వామ్యమును రాసురాను గ్రహించుచున్నదట. భాగస్వామ్య మేమూలగలదో తెలియదు. భాగస్వామ్యమునకు సమానత్వ మవసరము. మిగిలిన భాగములన్నియు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచుండ, హిందూదేశము పరాధీనతలో మునిగియున్నది. అట్టితరి, భాగస్వామ్యమును గ్రహించుట ఎటులో దెలియదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము హిందూదేశపు మిలిటరీ సహాయముపై నాధారపడియున్నదని, ఇండియామంత్రిగారు స్లాఫిం చిరి. యుద్ధములో సలిపిన సేవను కొనియాడిరి. కాని ఇందుకు ఫల మేమి? భారతీయులకోర్కెలను తృణీకరించుటయేగద. ఇదియూ కృతజ్ఞత? తొలి సంవత్సరములలో యిప్పుడులు పొడగట్టినను ఒక సంవత్సరముచుండియు హిందూదేశమునందు అనుకూలచిహ్నములు గనుపించుచున్న వని, ఇండియా మంత్రిగారు తేటపరచిరి. కాంగ్రెసునందు గలిగిన వీలికయే, వీరికి మితిలేని సంతసము గలిగించెను. రిస్సాసీపు సహకారవాదులను ప్రోత్సహించుటకు, ఇండియామంత్రిగారును అధికారవర్గము వారును తమకత్తికంతను వినియోగించుచున్నారు.

లండను ప్రెస్సుపత్రిక, బ్రిటీషుమంత్రులకు ప్రక్కతాళము వైచునని తెలిసినసంగతియే. రిస్సాసీపు సహకారవాదులనుగూర్చి ప్రత్యేకసంపాదకీయ వ్యాసము వ్రాయుచు, ప్రభుత్వసహకారమును కొనసాగించవలయు నని కోరుటతో ప్రెస్సుపత్రిక తృప్తి జెడలేదు. రాబోవు దేశీయమహాసభ వారు రిస్సాసీపు మతము నంగీకరించుచో, రాయల్ కమిషను త్వరలో రావచ్చునని ఆశపెట్టుచున్నది. ఇందును బట్టి, పాలకుల కోర్కెను గ్రహించవచ్చును. గౌహతి కాంగ్రెసుసభ స్వరాజ్యక్షేత్ర కార్యక్రమమును విడనాడి రిస్సాసీపు సహకారము నవలంబించవలయు నని పాలకులును వారితోడునీడయగు ప్రెస్సుపత్రికయు గోరుట వింతగాదు. సహకారము సలిపినను వచ్చునదేమి? రాయల్ కమిషను త్వరలో వచ్చునట. ఇట్టికమిషనులవలన ఇసుమంతయు ప్రయోజనము లేదని భారతీయులకు దెలియును. భారతీయులు గోరు

నది స్వయానిర్ణయాధికారముగాని, పరీక్షలు గావు. కాంగ్రెసు పక్ష మొక్కటియే నిరోధమార్గము నవలంబించుననియు, అందువలన ప్రజాశక్తి పెరుగుననియు, స్వాతంత్ర్యచ్చవృద్ధియగుననియు, పాలకులకు దెలియును. అందుచే, విభజించి పాలించు నూత్రము నవలంబించి కాంగ్రెసుపక్షము నణచి వైచుటకు పాలకవర్గము పూనుట సహజము. ప్రజలందుకు జెప్పదగిన ప్రత్యుత్తరము కాంగ్రెసుపక్షమును బలపరచుటదప్ప వేరుగాదు. అధికారులు చేయదలచిన విభాగమున కవకాశము లేకుండజేసి, ఎల్లరును కాంగ్రెసుపక్షతాకముక్రింద ఏకమగుట యత్యవసరము.

ప్రెస్సుపత్రిక హెచ్చరిక యయినను భారతీయుల అజ్ఞానమును బాపలేనిచో, భావిస్థితి అంధకారబంధురముగ నుండకమానదు. నిరోధమార్గమును వదలుకొని, సహకారము నలుపునెడల భారతీయులపని నిమ్మకాయవాటమగునని బర్మేశాహ్లాద ప్రభువుగారు పలికిననుడువుల, యాభార్యమును ప్రజలు గ్రహించి, మరల భ్రాంతిలో మునుంగకుండుట శ్రేయస్కరము. కాంగ్రెసు పలుకుబడిని నశింపజేయుటయే అధికారుల ముఖ్యద్దేశ్యము. “మేము బ్రట్టిలము,” అని ఇండియా మంత్రిగారు మియొక మారు అధినివేశరాజ్యమంత్రులయెదుట చాటిరి. బ్రట్టిసిద్ధాంతము నిరాధారమయినను, ప్రతి అధికారియు దానిని తడవతడవకును చాటుటకు కారణము లేకపోలేదు. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మియ్యకుండుట కిది యొకసాకుదప్ప వేరుగాదు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు నేను నల్ డిమాండును గూర్చి భారతశాసనసభలో ముచ్చటించుచు, బ్రట్టిసిద్ధాంతము నీరీతిని ఖండించి యుండిరి.

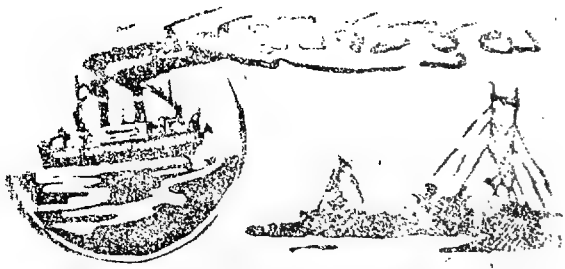
“ఈబ్రట్టుకు కర్తవ్యమేమి? బ్రట్టిలుగ నిజమించినటులు, ఆధారమెద్ది? బ్రట్టితత్వమి? ఆంగ్లదేశీయులు, యూరేపియన్లకు వర్తకము కొరకు వచ్చిరిని మనకుదెలియును. ఇక్కడ నివసించుట వాంఛించని వారికి దోచెను. ఇప్పటివలె, అప్పటివారికి హిందూదేశపు కీర్త్యుస్థితి సరికడకుండ నుండలేదు. ఈదేశమును విలసిల్లించి చూచెదమని, వారు భావించిరి. వారములగామించి, జయమొందిరి. అయ్యా, యేగూహననుసరించి, బ్రట్టు ఏర్పడినదిని చెప్పవచ్చును? ఇది న్యాయసంబంధమగుబ్రట్టా? నీతికిసంబంధించిన బ్రట్టా? ఇది ఏబ్రట్టా? భగవంతుడు ఇగ్లీషువారి చేతులలోని కీబ్రట్టును ఒప్పించెనా? [ఒకరు—పరమేశ్వరుడు గునగునలాడునా ఏమి?] పరమేశ్వరుని మార్గములు అగమ్యగోచరము లని చెప్పనెడల, పరమేశ్వరునిరహస్యములను గ్రహించితి నని నే జెప్పజాలను. నేను సామాన్యచూడవలసిన గుటచే, మా మూలుగు బ్రట్టుల నెటుల గావించెదరో ఆమార్గములను మాత్రమే గ్రహించగలను. ఈ అసాధారణపుబ్రట్టు మామూలుపద్ధతు లన్నిటికిని విరుద్ధముగ నున్నది. ఇది బ్రట్టు అనియే ముహూర్తకాల మంగీకరించెదము. ఈనిమనమునందు బ్రట్టును నిర్వహింపవలసిన అత్యుత్తమమగు మార్గమేమి? ఇదియే మనము విచారించవలసిన ప్రశ్న. నానవరణలో సూచించినదేమన, బ్రట్టిలు తమ బ్రట్టుపై స్థితి, అసలు వారికి ఒప్పగింపవలయు ననియే. ఈప్రపంచములో నవలం

బింపదగిన ఉత్తమమగు మర్యాదమార్గ మదియే. ఉభయపక్షములకును గౌరవప్రదముగ బ్రట్టును అంతమొందించుమార్గ మిది యొక్కటియే. దీని నెవరును ఆక్షేపింప వీలులేదు. ఇతరమార్గములు ఇతరదేశములలో నవలంబింపబడుచున్నవి. నా స్నేహితులగు పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు చెప్పినటుల, మా కవి రుదీంద్రులు.”

బ్రట్టుసిద్ధాంతము నింతకన్నను చక్కగ ఖండించుటకు సాధ్యపడదు. బర్మెను హెడ్డు ప్రభువు గారేమి తదితరులేమి, తరుచుగ వాడే బ్రట్టిపదవి, తమంతటతాము తెచ్చిపెట్టుకొనినదేగాని, ఇతరు లిచ్చినదిగాదు. స్వలాభమునిమిత్తము బ్రట్టిలమని చెప్పుకొనుటవలన, ప్రయోజనముండదు. ప్రజలీ సిద్ధాంతమును నమ్మజాలరు. తాము హిందూదేశమును రేపటిదినము విడనాడుచో, దేశము అరాజకమయమగుననియు, అందుచే రేపటిదినము తాము లేచిపోమనియు ఇండియామంత్రిగారు చెప్పిరి. అసలుసంగతిని మరుగుపరచుటకు, వీరిటుల గామించిరిగాని వేరు గాదు. బ్రిటీషువారు రేపు వెడలరిని ఎల్లరకును దెలియును. రేపే వెడలి పొమ్మని, ఎవరును కోరుటయు లేదు. అట్టితరి లేనిపోని యసత్యముల నేల చాటవలయును? భారతీయు లిప్పుడు గోరునది, అధినివేశరాజ్యము లనుభవించుచున్న స్వాతంత్ర్యమును తమకొనగమనియే. సామ్రాజ్యస్వరాజ్యము నధినివేశరాజ్యము లనుభవించుట న్యాయమగుచో, హిందూదేశమునుభవించుటయు న్యాయమేయగును. భారతీయుల న్యాయమగుకోర్కెలనాటకపరచి, స్వపరిపాలనము నొనగక సంతతము అడ్డుపెట్టుచో, వారి కపుడు నిరాశగలుగకమానదు. అట్టితరి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే పరమావధియని భారతీయులుగోరునెడల, ఆభాగ్యత బర్మేశాహ్లాద ప్రభువులపై నిలిచియుండునుగాని, ప్రజలపై గాదు. బర్మేశాహ్లాద ప్రభువు గారి శుక్కువాదము బోలు హేతువులనే, ఆలివియరు ప్రభువు గారిటీవల ఖండించిరి. ఇండియామంత్రిగారికడపటి వాగ్యములు భారతీయులకు విషాదము గలిగింపక మానవు. సామ్రాజ్యసమావేశమునందు, మిగిలిన రాజ్యములమంత్రు లందరును తమతమ దేశముల యభిప్రాయమును ఖండితముగ తెలిపియుండ, హిందూదేశాభిప్రాయము నటుల తెలుపగలవారిక్కరును లేకపోవుట ఎంతచిన్న తనముగ నుండెనో యూహించవచ్చును. బర్మాద్యాను మహారాజుగారు, ప్రజాశయము కు విరుద్ధముగ బలికిరి. వీరు తమ పటాటోషమును కాపాడుకొనుటతో సరిపోయెను. రెండవవారగు ఇండియామంత్రిగారు అసలు సభకే వెడలక, సహాయమంత్రిని బంపిరి. ఆలోచమును తీర్చుటకుగాబోలు, అధినివేశ రాజ్యమంత్రులయెదుట, నిట్టివివరీతాభిప్రాయములను దెలిపిరి. హిందూదేశమున కింతకన్నను అవమానకరమగు సంగతి వేరగలదా? కాని ముందెన్నడో, మిగిలిన అధినివేశరాజ్యమంత్రులవలననే, హిందూదేశాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరింపగల రాజ్యాంగ కోవిదుడు ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సునందు ముచ్చటించగల డనియు, మిగిలిన మంత్రులవలె హిందూదేశము తరపున ఇంగ్లండుతో కరస్పర్యనము చేయగలడనియు, ఇండియామంత్రితో సపుడు నిమిత్తము ండదనియు

డాక్టర్లను, ఆస్ట్రోలగా 28:—నేడు జరుగుచున్న పోటీ
ను సోదరుల ముఠాకు టిట్టు దంపతులు వచ్చిరి. (అ. ౧౩)

భారతదేశ పరిస్థితులు

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభుని ప్రసంగము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశ సంరక్షణకర్తలు

రేపు మేము ఇండియానుండి వెడలిపోతిమేని ఇండియా అంతయు అరాజకములో మునిగిపోవును సంస్కరణములను జయప్రదముగ చేయుటకు సహకారము సల్పుచో ఎక్కువయధికారము నిచ్చెదము

లండన్, అక్టోబరు 22:— లండను అధినివేశసమిష్టి సంఘమువారు డొమినియను ప్రధానామాత్యులకు గిడ్డూచునుండి రమన విందోసగిరి. శేషప్రభువు అధ్యక్షతన వహించిరి. 700 వందల వచ్చిరి. అందులో సర్ ఆస్టిన్ ఛేంబర్లెస్, బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు ఇతర మంత్రివర్గమువారు, హైకమిషనరులు వచ్చిరి. వేరేపని యందుటచే రాజకీయపరిస్థితిని పార్టీజాగు గారు చెలియజేసిరి.

ఇండియాలో భిన్నజాతులు

ఉన్నవిషయముగూర్చి బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు వ్యాఖ్యానమున ర్చెను. ఇండియాలో రాజకీయసంబంధము ఒక చోట ఆగిపోవునదిగాదు. అది ఎల్లకాలము అభివృద్ధియగునుం డవలసినదే. ఇండియాలో ఇప్పుడు సామ్రాజ్యములో భాగస్వా ములన్నచో ఏమో గుర్తింపగల్గుచున్నారు. విస్తారముగ అట్లు వారు గ్రహించుటచే భారతదేశ భాగ్యవంతులను కెంతయు శ్రేయస్కరము.

సామ్రాజ్యభారము

సామ్రాజ్యము భారతదేశసంపదమీద ఆధారపడియు న్నది. ఈ 12 సంవత్సరములలో మంత్రివర్గములో అయిదు పర్యాయములు వడిచుదును గల్గెను. ఐరోపాసంగ్రామమున ఇం డియా సామ్రాజ్యమునకు గొప్పసేవజేసెను. సామ్రాజ్యమునకు అపాయము వచ్చినపుడు ఇండియాలో సంబంధ ముండుటచే లాభముగలదని అప్పుడు చక్కగ చెలిసెను. పైనజెప్పిన అయిదు పర్యాయములు ఇండియానుండి సైన్యములను పంపించితిమి.

సంస్కరణములు

మొదట ప్రవేశ పెట్టబడినపుడు చాలనిరుత్సాహముగ నుం డెను. కాని 12 మాసములనుండి జరుగుసంగతులను జూడ పరిస్థితులు అభివృద్ధియగుచున్నట్లు చిహ్నములు గన్పించుచున్న వి. సహాయనిరాకరణముచేతనైన నేమి, తేదరిండుటచేతనైన నేమి సంస్కరణములను మరికొంతకాలము సాగింపవలసినవచ్చున మార్పులేకుండ.

సహకారము

సల్పుటకు అభిలాషను భారతీయులు చూపిరేని, తక్షణ ము ఉదారభావముతో ఎక్కువ యధికారము నిచ్చెదము. ఎంత మాత్రము వెనడియువారము కాదు.

భారతనాగరికము గొప్పది

యను సంగతిని మరచిపోలేదు. అట్టివారితో మేము వ్యవహరించవలసిన సంగతిని గుర్తించుచున్నారము. మతములకు, వేదాంతకాస్త్రములకు, నాగరికములకు పేరుగాంచిన దేశముతో మేము వ్యవహరించుచున్నారము. 'మృగుబోధుట్టి పుష్పల' మాది పోవు దేశముతో వ్యవహరించుటలేదు. అట్టి వ్యవహారమును నిస్సహకారముగ జరుపుటకు పిలువదు. జాగ్రత్తగ చేయవలసి యున్నది.

చేతనంకెలలతో ప్రధాని జూడబోవుట

లండనులో డొనింగువీధియందు ఒక ముదుసలి కాలిజోడులేక, 25 అడుగుల గొలుసులు కాళ్లకు చేతులకు మెడకు బిగించియుండ, చేతనంకెలలతో ప్రధానమంత్రిని జూడబోవుచుండెను. నిరుద్యోగము గూర్చి ప్రధానికి అర్జీదాఖలుచేయ నుద్దేశించెను. పోలీసువారు అడ్డగించిరి. (సెంట్రలు న్యూసు)

మేము ఇండియాసంరక్షణకర్తలము

రేపు ఇండియానుండి లేచిపోతిమేని ఇండియా అంతయు అరాజకమయమగును. రేపటిలోనే ఇండి యానుండి పోదలంపులేదు.

మాభాధ్యత మాకు తెలియును

భారతీయులుచేసిన గొప్పకార్యమును గుర్తించుచున్నా రము. కామన్వెల్త్ నేషనులలో ఇండియా ముందుగాడ గొప్పగ ప్రవర్తించునని చెలియెను. ఇండియా ఇంకను ఎక్కువ బాధ్య తను వహించు ననియు, ఇతరప్రధానామాత్యులు మాట్లాడునట్లు లే భారతీయులుగూడ ఇండి గానుంత్రికి బదులుగ ఆత్మని స్థానే, భారత రాజకీయవేత్త ఒకరు, భారతదేశ చాత్రితమును పూర్తిగ చెలిసివాడును, భారతదేశక్షేమమునకు ఇంగ్లండు చేసిన సేవను, మహాపకారమును చెలిసినవాడును, కనడా ప్రవర్తించి నటులే, దక్షిణఆఫ్రికా, సామ్రాజ్యేతర భాగములు చేయునటు లే ఆఫ్రికరులుండు అధికారముతో మాట్లాడు నుడినమునకై నే డెదురుజూచుచున్నారము. ఇంగ్లండుకరవున మీతో నేను భారతీయుల పక్షమున కరస్పర్శనము గావించి వ్యవహరించు చున్నాడనని భారత రాజకీయవేత్త చెలువగల నుడినముకై ఎదురుజూచుచున్నారము. సామ్రాజ్యాంతర్గతముగ ఇతరభాగ ఘట భారతీయులకున్న పరిణయములతో, చిక్కులతో, కష్ట దశలతో నున్నవారే. వారుగూడ పైనజెప్పినటుల ప్రవర్తించిరి. అటులనే ఇండియాగూడ ప్రవర్తించుగాకయని కోరుచున్నార మని బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు చెలియజేసెను.

నైనిక శాసన ప్రకటనము

చీనాపరిసీతులు

ష్యాంగుహే, అక్టోబరు 25:— సోవియటుల కుట్రలచే చుట్టు ప్రక్కలందున్న చీనా రాష్ట్రములో నైనికశాసనమును ప్రకటించిరి. చీనా ప్రదేశములోనికి బండ్లు ప్రయాణింపట వచ్చినతోడనే పరిశీలించుచున్నారు. విద్యార్థులు పనిలేని విప్లవ కాంట్రలు బౌండులు ఇతర అయుధ్యాలను బట్టుకొని పోలీసు సేవను ముట్టడించిరి. ఇవట మందులందు సామగ్రి ఆయుధము లున్నవి. పెడలిపోమ్మున్న వారు పోలేరు. అప్పుడు పోలీసు వారి కాల్చిరి. ఇద్దరికి గాయములు కలిగెను. నలుగురిని తప్ప కక్కినవారి నందిరి అరస్టు జేసిరి. అనలగురు మోటారు బం డిలో పారిపోయిరి.

రాజప్రతినిధి పాంచాల నన్దానము

తైముస్వత్రిక హెచ్చరిక

దేశీయ మహాజనసభ

సముచిత సహకారవాదము సంగీకరింపవలెను

లండన్, అక్టోబరు 23:— బ్రిటిషువారికిని భారతీయులకును సంబంధములు ఇటీవల చాలబలపడినను తమరి నెదుర్కొన్నను జగకు సమస్యలను పూరించుట కుపేక్షజేయరాదు. బాధ్యతవేటింగిన భారతనాయకుల అత్యంత ర్వ్యము తక్షణమేమి జేయవలెనో స్పష్టముగ చెలియుచునే యున్నది. ప్రత్యేక సాంఘిక ద్వేషమును తగ్గించవలెను. మరల అదేసమయమున ప్రభుత్వముతో సహకారము పల్పవలెను.

రాబోవు దేశీయమహాజనసభ

సముచిత సహకారవాదము సంగీకరించిన ఇటీవల బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు తన యువస్వాసమున నూనించి నటుల సంస్కరణములను మార్చి ఎక్కువ యధికారము నీయ వచ్చునా లేదా యనుసంగతిని దెల్పుటకు రోయలు కమిషను సేర్పాటుజేయుటకు అవిభాగ మేర్పడునని రాజప్రతినిధి పాంచాలమునకు పోయినపుడు ఆత్మికి జూపిన సత్కారము సం దర్భమున తైముస్వత్రిక హెచ్చరించుచున్నది.

పెరిషియా చక్రవర్తి సంచారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

తైహరక్, అక్టోబరు 25:— కొంచెము సంచారము నిమిత్తము మజందరనకు పెరిషియా చక్రవర్తి బయలుదేరెను. వెంటబోవు మోటారు బండ్లకు ఆయుధములు ముందుగుండు సాముగిని గోంపోవు బండ్లకు ప్రమాదముగల్గెను. చాలమంది అధికారులు చనిపోయిరి. క్షతగాత్రులైరి. ఇద్దరి తనములను తైహరనుకు చెచ్చిరి. సుగారు ప్రయాణము నాపుజేయ నెడగిరి.

ప్రధానమంత్రి క్రమముగ లేచుటచే వర్తకులు భయ పడుచున్నారు.

అమృతాంజనం దీపా, మధరాసు = బొంబాయి

అభివృద్ధి

అఖిలభారత జాతీయమహాసభ

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926 శాసనసభల ఎన్నికలు - కార్యనిర్వాహక

సంఘమువారి క్రకటన

ఆర్థిక పారిశ్రామికములు

భారతదేశమున బ్రిటిషువారి పరిపాలన ప్రారంభమైన పట్టినుండియు పన్నులు చాల అధికమైనవి. అందువలన జన సామాన్యులు కృంగిపోవుచున్నది. దుష్కర్మమున నీ భారమును తొలగించుటకు చాచాభాయి నాకోటి గోపాలకృష్ణ గోక్షాగారు మున్నగు దేశభక్తులు చాలసారులు ప్రయత్నించిరి. గాని ఫలిత మేమియును కలుగలేదు. యుద్ధసమయమున నీపన్నులు గురింత మెండైనవి. 1914 మొదలు సాలకు 40 కోట్లవరకున 1928 వరకును పన్నులు వేయబడుచుండెను. భారతశాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు పన్నులను తగ్గించుటకు చాల కృషిపరిపిరి. వారి ప్రయత్నములన తొమ్మిదికోట్ల రూపాయలపన్నులు తగ్గింపబడెను. స్వరాజ్యపక్షమువారి కృషిలను పన్నులను తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచు కేయందురు. ఉత్పత్తిపన్నును తగ్గించుటకు రైల్వేరేట్లను తగ్గించుటకు బహుశాద్ద కానీకిని కవిరు ఆర్థికానుమరుల అమృతబడునట్లుచేయుట ఆను సీమూడునుముఖ్యతములు లసి స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ధారణచేసియున్నారు. ప్రభుత్వములన్నియును ముఖ్యముగా సైనిక వ్యయములను చాల హెచ్చుగానుండుటచేతనే పన్నులనుచాల మెండైనవి. బ్రిటనుదొరతనమువారి ఉత్తరవుప్రకారము యిండియాదొరతనమువారు అత్యధికమును సైనికవ్యయమును భరించుచున్నారు. కావున సైనికవ్యయము మున్నగు వ్యయములనన్నిటిని తగ్గించుటకుస్వరాజ్యపక్షమువారు శక్తిపంచనలేకుండ పనిచేయుదురు.

2. దొరతనమువారి నాణెముల మారకము (కరెన్సీ) పద్ధతినిగూర్చి విచారణ చేయుదులగునూడ స్వరాజ్యపక్షమునాకే కారకము. కరెన్సీ రాయలుకవిమహారాజు విచారణచేసి నిష్పాద్యము ప్రకటించిరి. దేశీయులలో ఏతెగకునుగూడ అది పంక్తిత్తికరముగా నుండలేదు. ఇండి ఒకరూపాయలెల 18 పెన్నులు (బంగారము) అని వారు నిర్ణయించినందున వ్యాపసాయక పారిశ్రామిక వర్గములలో చాలకలవరము కలిగినది. ఈకలిగా కృత్రిమముగా రూపాయలెలను హెచ్చించుటవలన పంటవస్తువుల ధరలు చాలతగ్గిపోవును. అందువలన వ్యవసాయకుల ఆదాయము తక్కువయై వానికి చాల కష్టములు కలుగుట నిశ్చయము. పరిశ్రమకుగూడ నిండువలన వస్తువులకలగుట నిశ్చయము. కావున యీ కరెన్సీ చట్టమును తిరస్కరించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు సర్వశక్తులను వినియోగించెదరు. కరెన్సీ ఎక్స్చేంజిల విషయమున కల్పనలు జరుగకుండ చేయుటకుగూడ గట్టి ప్రయత్నిము చేసెదరు. వ్యాయమైన బంగారపు మితి (గోల్డుస్టాండర్డు)ని ఏర్పరుచుటకును బంగారమును విక్రయించుటకు నిరోధములేకుండ చేయుటకును బంగారమును విరిపిగా వ్యాపింప చేయుటకునుగూడ యీపక్షమువారు గట్టి ప్రయత్నమునుచేసెదరు.

3. దేశీయ పరిశ్రమల శక్తివృద్ధి నొందించుటకుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు మొదటి నుండియును ప్రయత్నించుచునే యున్నాడు. ముఖ్యమైన పరిశ్రమలకు గతకా నేర్పరుచుటనుగూర్చి ఎల్లప్పుడును యీపక్షమువారు ప్రయత్నించుచునే యుందురు. పట్టణములలో ఉద్యోగములు దొరకక చాలమంది కష్టపడుచున్నారు. జనసంఖ్య హెచ్చిపోవుచుండుటచే వ్యవసాయమువలన సందరికిని జీవనాధారము జరుగజాలదు. కావున చాలమందికి సమలు లభించుటకు పీలగునట్లుల పరిశ్రమలను వృద్ధి నొందింపబుసియున్నది. భారతదేశమున 8150 లక్షలమంది ప్రజలున్నారు. అన్ని పరిశ్రమలయములు తలయెత్తి వస్తువులను తయారుచేసినను అన్నియును యీదేశముననే అమ్ముకుపోవును. కావున యీదేశమున బాగుగా నాలోచించి యొకపద్ధతిని నిర్ణయించిచో త్వరలోనే పరిశ్రమల చాల వృద్ధి నొందగలవు. కావున దీనివిషయమునగూడ నీపక్షమువారు శ్రద్ధగా పనిచేయుదురు.

4. దేశాభివృద్ధిని కలిగించు ప్రయత్నములలో రైల్వేలుగూడ ముఖ్యమైనవే. రైలు రేట్లు హెచ్చుగానున్నచో ప్రయాణికులకు పర్వదలవనగూడ చాల యిబ్బంది కలుగును. ఇప్పుడున్న రైల్వేవర్గదీపన వ్యవసాయకునకును పరిశ్రమకునకు గూడ చాల కష్టము కలుగుచున్నది. కావున రైల్వేల విషయమునగూడ నీపక్షమువారు పనిచేసెదరు. పన్నులను తగ్గించుటకును ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకును దుర్వ్యయమును ప్రతిఘటించుటకును భారత శాసనసభలోను యితర శాసనసభలలోనగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు నిరంతరమును కృషిచేయుచునే యుందురు.

యమునాదాసు మెహతా.

యవాడు నందరి హేమచంద్రునికన్న ఎపు లేడు చెప్పవచ్చు. చుము కై కొనెరి. గజ పట్టుమున తిడి నవన పరమపదము గాంచి తత్వము గలవారు. ఎలు, నీకుంటువులు, అర్థము అలంకారకాస్త్రము, ఎను వేదాంగగ్రంథము, ధములు పెక్కులరచించిరి. ఈ పేరితో జైన పీఠుల చరిత్రకాస్త్రజ్ఞుడైనను మానవకోటి మైనది. ఉపదేశకంగిణిలో నిరర్చనము.

అచ్యుత చంద్రము శాకంబరీనగరమునకు వెళ్లెను. ట నొక పొడడు ఆచార్యుని పూజించి తన భార్య రాట ప్రితీసిన నూలులో కేయబసిన మతక ఖడ్గరుబట్టను ఆచార్యునకు సమర్పించెను. ఆచార్యుడు శాకంబరీనుండి పాటాకు కిగెదప్పిరి. కుమారపాల మహారాజు సిబ్బందితో ఆచార్యుని పూజింప ఎడరునచ్చిరి. ఆచార్యు డాబీదపొడు దొసగిన ముతక ఖడ్గరుబట్టను ధరించియుండెను. అప్పు డామహారాజు ఇట్లు చెప్పెను:—“స్వామి మీరుగారు గురువులు. మీరు ఇట్టి ముతక వస్త్రము ధరించియుండుట నాకు అనమానకరముగ నున్నది.” అందులకు ఆచార్యుడు ఈ క్రిందివిధమున బ్రత్యుత్తరము సగెను. —“నీవరి పాల నమున ప్రజలు దరిమ్రులై తిండిలేక మారుచున్నందులకు సిగ్గుపడుము. శౌతిక సంబంధముల నన్నింటిని కృజించిన నానంటి సన్యాసులకు ఎట్టి వస్త్రములైనను నొకటే. తేనెటీగలు పుష్పములనుండి లేచెతిసి జీవించుచున్న విధమున మేముగూడ ఎవ్వరిని ఇబ్బంది పెట్టక జీవించుచుండెదము. వస్త్రములు చింపిచైనను ముతకవైనను చింతలేదు.”

ఆచార్యుని ఉద్వేగము వినిగానే మహారాజు బుద్ధి తెచ్చుకొని బీదలకొరకు సంవత్సరమున కొటిబంగారు నాణెముల నివృత్తినినిండుకొనెను. 800 సంవత్సరములకు పూర్వము హేమచంద్ర ఆచార్యుడు బీదలతో అవిచ్చిన్నులకు సంబంధము నేర్పరుచుకొనుటకై ఖడ్గరు వస్త్రములను ధరించెను. 800 సంవత్సరముల పూర్వము మనదేశమున్న స్థితికన్న ఇప్పటి స్థితి కడునీచమైన దని గుర్తెగవలయును. కాన అప్పటికన్న ఇప్పుడు ఖడ్గరుధరించుట ఎక్కువ అనసరము. విదేశవస్త్రములను ధరించుటచే మాడు విధములగు పాపములను గావించిన వార మగుచున్నాము. పని తిండిలేక బాధపడుచున్న పన సోదరులపట్ల ప్రోహముచేసినవార మగుచున్నాము. అక్రమముగ ధనము సంపాదించుచున్న పెట్టుబడిదారుల దౌష్ట్యమునకు ప్రోత్సాహ మొసగినవారమగుచున్నాము. పెట్టుబడిదారుల క్రింద పనిచేయువారివారిని అధోగతి పాలుచేయుచున్నాము.

(వి. జి. దేశాయి)

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయ భట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను వివరించి నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనువారి వాదములన్నియు సుప్రమారాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా సేవకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడబడిన విశేషము లెన్నియో కలవు. — నెల 0-12-0. పాస్తేజి వేణు

మన జరు. ఆంధ్రపత్రిక

7. తంబుకట్టిదిగి, ముద్రాణము.

1938-వ సం॥ అక్టోబరు 25-వ తేది సోమవారము

ధాన్యములు.

వియలు బా 1-8 రు 70 0 0 మొదలు 84 0 0 వరకు

బియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలితి ,, న 48 గలది రు 12 8 0 18 0 0

నెల్లూరిని ,, డిటా ,, 14 0 0 15 0 0

డిల్లి ,, డిటా ,, 15 0 0 16 0 0

రాగులు ర. 164 బస్తా 1-8 ,, 9 10 0 10 0 0

మత్తులు ,, ,, 22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము వస్తులు

కంకులు బస్తా 1-8 ర 205 ,, 15 0 0 16 8 0

నెనగలు ,, డిటా ,, 18 8 0 15 0 0

నెనలు ,, డిటా ,, 18 8 0 14 0 0

మినుములు ,, డిటా ,, 16 8 0 18 0 0

ఉలవలు ,, ర 195 ,, 9 0 0 9 12 0

3. సూనెవస్తువులు.

నత్తులనూనె బా 1-8 ,, 158 0 0 156 0 0

నెయ్యి ను 1-8 ,, 14 0 0 25 0 0

కొండాపురంబేరు నెనగవస్త్ర బా 1-8 ,, 50 0 0 52 0 0

ఇకరప్రదేశము ,, ,, 48 0 0 49 0 0

వేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-8 రు 114 మ. కొనూనె 110 0 0

ఆముదము బా 1-8 ,, 84 0 0 86 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయవనూపు బా 1-8 ,, 72 0 0 78 0 0

హుళకముపు ,, ,, 25 0 0 28 0 0

విరవకాయలు(గుంటూరు) బా 1-8 140 0 0 154 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంట కుసుగు 1-8 రు 40,45

కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,45

బెల్లము బా 1-8 రు 40 0 0 60 0 0

చింతపండు బా 1-8 ,, 51 8 0 56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-8 ,, 82 0 0 88 0 0

చవరం ,, 81 0 0 88 0 0

రత్తండు ,, 81 0 0 82 0 0

6. నూలు.

తున్నూరు రేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టి 1-8 ,, 5 4 1/2

నూళరేనుగ నెం 20 ,, 6 12 0

నెం 20 పెట్టి నీంబం యీ పె ,, 7 8 0

నెం 23 ,, ,, 7 14 0

నెం 12 1/2 పొండిచేర ,, 5 15 0

నెం 14 1/2 ,, ,, 6 8 0

నెం 12 1/2 నూళకాటక ,, 8 10 0

నెం 14 1/2 ,, నూళకాటక ,, 6 8 0

నెం 10 1/2 కొయంబాట్టాక ,, 6 8 0

నె 2 1/2 ,, ,, 5 9 0

7 14 1/2 ,, ,, 6 8 0

నెం 12 1/2 చూళ ,, 5 10 0

నెం 1 1/2 ,, ,, 5 0 6

7. దూది.

కోండాపు బా 1-8 రు 800 0 0

తల్పాడు దూది ,, ,, 145 0 0

8. లోహములు.

నండి 100 కులంక ,, 59 12 0 60 0 0

నంగారము, కులము 1-8 ,, 31 4 0 21 8 0

నవరము 1-8 ,, ,, 13 8 0

ఇత్తడి బా 1-8 ,, 285 0 0 250 0 0

కాగి డిటా ,, 256 0 0 260 0 0

అర్ధవైశ్యవహారము!

అర్ధవైశ్యవహారమునందు మిథ్యాసాక్షియ విద్యావత్తులై యుండు భయభావములను క్రమమేకముగా పాశ్చాత్యవిచక్షణతచే వాంగ్మనం ప్రదాయములనెఱింగి, ప్రాచ్యమర్యాదావిశేషముల నామూలాగ్రముగ నెఱింగి గారవింపి, రెండు తెలుగుల సంప్రదాయముల సమరసపరిచి, మంచిని గ్రహించి యనుష్ఠించును, విద్యకుఁదోడుగ, విషయమును హృదయపారశ్రవమును సౌజన్యముగఁదెలిగి తోడివారలలోనెల్ల శ్రేష్ఠులని ప్రఖ్యాతికొందియున్నారు. మిథ్యాసాక్షియ విద్యావత్తులను సంతరించి పరమేశ్వరుఁడు మిథ్యాసమగ్రశ్రవ్యమును బహుకుమిని బ్రహ్మాదించి, మిథ్యాసాక్షియమునందు విద్యావత్తులను నుగూఢపఱచి మిథ్యాసాక్షియమున కెల్ల నలంకారప్రాయమై యుండు గడించునీతిని సంపాదించి ధన్యులైతిరి. మిథ్యాసాక్షియ దూరస్థానముల నున్న ముద్రాసూత్రాసనపథ యెక్కుడు ప్రతిష్ఠ వొందుచున్నది. ముద్రాసూత్రాసనపథమును ముఖ్యపట్టణములు, యాదవతల జనులచే బరిశోధితమైన చెన్ననగరమునది పురపాలకసంఘమువారు తమకధ్యక్షులగు మిథ్యాసాక్షియ మిథ్యాసాక్షియతలనలంకరింపఁజేయుచున్నది. చెన్ననగరమునందలి శ్రీ శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ సంఘమువారు మిథ్యాసాక్షియ కార్యకర్తగా నెన్నుకొని మిథ్యాసాక్షియ తేరిన పిదప గన్యకాలయ కార్యములన్నియు జనుప్రదముగ నెఱవేల్పుచు ముఖ్యముగ మనవైశ్యబాలర విద్యాభివృద్ధిని నుపేక్షించుచు వైశ్యసంఘాభివృద్ధిని గురించియు మిథ్యాసాక్షియ చేసినయపకార వద్దితీయమైనదని మేము నిశ్చయించుచున్నాము.

పురాతనచరిత్రముచే బ్రసిద్ధికెక్కిన బల్లారి గుంటూరు లోనగు సుప్రసిద్ధనగరముల కనేకపథలకు మిథ్యాసాక్షియముచేసి, పిలుచుకొనిపోయి, స్వాగతములొసంగి యాంధ్రదేశీయలందఱుఁగూడ మిథ్యాసాక్షియ యాదరాతియమును వెల్లడించుకొని కృతకృత్యులైతిరి. మిథ్యాసాక్షియ విద్యాబలమునకును వైశ్యర్యబలమునకును ఫలముగా మిథ్యాసాక్షియ చేకూర్చును గోరి ప్రజాసేవయే పరమధీమాగా ననుష్ఠించుచు మిథ్యాసాక్షియములన్నియు దేశాభివృద్ధికి యుపయోగించుచుండుట మానటి మిథ్యాసాక్షియము, బ్రహ్మాసాక్షియమునకును మహానందదాయకమైయున్నది. బృందావనపురమునఁ బండ్రోడవ యాంధ్రసహజుల కన్యకలై మిథ్యాసాక్షియచిననీవ మిథ్యాసాక్షియ కొనియాడఁదగియున్నది. ముద్రాసూత్రమున ననేకభాగములయందలి పాఠశాలలకు మిథ్యాసాక్షియ పరిపాలనలై విద్యావిషయమున సహజసేవ గావించియున్నారు.

ఉదారచరిత్రలయిన మిథ్యాసాక్షియ ముద్రాసూత్రమునకు విచ్చేయుట మాభాగ్యవిశేషముని మేము విశ్వసించుచున్నాము. మిథ్యాసాక్షియముగఁదెలిగిన ఈదేశము మిథ్యాసాక్షియమును మిథ్యాసాక్షియము పురపాలకసంఘము మిథ్యాసాక్షియమునందు గలిగినందులకు మేమందఱము సంతరించుచున్నాము. మా కడప మండలమునందలి వైశ్యులు విద్యావిషయమునఁ దదితరమండలవాసులకన్న వెనుక నున్నారు. మిథ్యాసాక్షియ గర్వపుల రాకవలన మా మండలమున కెన్నియో లాభములుగలవు. మిథ్యాసాక్షియముగఁదెలిగిన మా మండలములోని వైశ్యులకులందఱును విద్యాసంపన్నులై నుగూఢముల నుద్ధిష్ఠింపఁకొని యున్నతస్థితికిఁ వచ్చెదరని విశ్వసించుచున్నాము. మిథ్యాసాక్షియ మిథ్యాసాక్షియ యాదరమువలన దూరమని యెంచక శ్రమకొర్చి ముద్రాసూత్రము విచ్చేసి, మా కాసనము గలిగించి నందులకై, మిథ్యాసాక్షియ గృతజ్ఞతను వహించుచు, మిథ్యాసాక్షియ తోగృత్యముల నొసంగి సదా మిథ్యాసాక్షియ పాదులకై పరమదయాస్వరూపయగు శ్రీ శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీని మనసారాభ్యాసించుచున్నాము.

జమ్మలమడుగు పురవైశ్యులు.

రెయిజడ హన్పురాజ్

లాహోరు, ఆగ్ష్టబరు 28:— అసెంబ్లీ యెన్నికలకు రెయిజడహన్పురాజ్ గారు లాల్ బజర్ త్రాయకి పోటీకేయకుండుటకు తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

కాశీకర విశ్వమునకు... స రీతిగా చాధురీగారు మెలిగినయూ వా రెననికోరుచున్నాననియు జోగిండ్రిసింహగారు...

పండిత నానకుచందుగారు చాధురీగారు యులైన అన్యతలనుండి పభ్యులెవ్వరును నుట్టాడుటకు ను వాంఛింపిన అపకారములొసంగుచు వచ్చిరనియు ఎవ్వరును అన్యతలను పై శీర్షాదుచేసిన వారు లేరనియు భాగతీయలుగూడ పరిపానావిషయములందు జాతిమతవిభేదముల కతీతులుగా మెలంగగలరని చాధురీగారు తమ ప్రవర్తనచే రుజువు చేయగల్గిరనియు చెప్పిరి.

గోరూ పైవారిగాకముల నామోదింపిరి. అన్యతలను మండలసిన ముఖ్యమైన గుణములు నిష్పక్షపాతమున, పభ్యులకు తమ యంతవిశ్వాసము. ఈ రెండు గుణములతో చాధురీగారిని మించినవాడులేరు.

అన్యతలనుగా తమ రేపక్షమునకును చెందనట్లుగా చాధురీగారు రుజువు చేసుకొనిరని మహమ్మద్ గారు చెప్పిరి. తమయొక్క కై సామర్థ్యములవల్లను నిష్పక్షపాత బాధ్యిలనువారు పభ్యుల విశ్వాసమును బడయుగల్గిరి.

అన్యతలనుగా నెన్నుకొనబడు పరకు వారు పభ్యుల నెట్లు చూచెనరా యని భయపడితిమిగాని అనుభవమువలన నాభయము తొలగినదని ప్రాధేనురు దువిరాముగారనిరి. సాంఘిక విభేదముల నడండుటకు బాధ్యతగల స్థానములకులంపై మిథ్యాసాక్షియమునందలి లేదనిరి. ప్రభుత్వమువారు దీనిని తప్పక గుర్తించెదరని తలచెదను.

నిరాటంకముగా చాధురీగారి పర్యాయము అన్యతలనుగా నెన్నుకొనబడవలెనని సర్దార్ తారాసింహుగారు రనిరి.

మాల్యేషన్లు రాలి అజాహర్, రాయసాహెబు గంగా రామ్, రాయ బహుదూర్ లాలా ధర్మవత్ రాయగార్లు చాధురీ సాహెబ్ దీక్షగాదు అన్యతలనుగా చేసిన పనిని మిథ్యాసాక్షియమెప్పుకొనిరి.

ప్రభుత్వమువారి తరపున సర్ ధర్మవత్ హుస్సేన్ గారును పల్లవి నంది పుచ్చుకొని అన్యతలను ప్రశంసించు సాగిరి. నిష్పక్షపాత బుద్ధియందును సాటిలేని నిపుణత్వమునందును, ఓర్పునందును మర్యాదయందును చాధురీగారు గట్టివారని పభ్యులందఱును ఏ కాభిప్రాయముతో నంగీకరించెదరని నేనునమ్మెదను. అనధికార అన్యతలై యున్నంతమాత్రమున లోపమేమియు జరుగలేదు. వారు తిరిగి ఎన్నుకొనబడుచున్నయూ వారి నే మిథ్యాసాక్షియ అన్యతలనుగా నెన్నుకొనెద రనియు నేనునమ్మెదను అని చెప్పిరి.

అన్యతలను జనాబు

చాధురీసాహెబ్ దీక్ష గాల్గొనువాలు చెప్పిరి:—

మిథ్యాసాక్షియ నన్యతలనుగానున్న 11 నెలల పుల్వకాలమున కును నన్నింతగా ప్రశంసించినందులకు మిథ్యాసాక్షియత నెట్లు తెలుపవలెనో నాకు తెలియుటలేదు. నాకొంచెము నేను మిథ్యాసాక్షియముగా కొనియాడినందులకు నేనుగౌరవింప బడినవాని నిగాతలచి గర్వపడుచున్నాను. నేనుజేయగల్గిన పనియంతయు మిథ్యాసాక్షియమువల్ల గదా. మిథ్యాసాక్షియము లేకున్నచో నే నేమిచేయగలను. నాచేతనైసంత నిష్పక్షపాతిబుద్ధితో నుండుటకై ప్రయత్నించితిని. మిథ్యాసాక్షియమువల్లనే అన్యతలస్థానమునకుగల గౌరవమునుగూడ కాపాడుటకు ప్రయత్నించితిని అనిచెప్పెను అన్యతలనుగా కొన్నిసెకటరీ సర్దారు అబ్బా సాసింగుగారి యొక్కయు అసిస్టెంటు సెక్రటరీహాకిం అహమ్మద్ షాహాగారి యొక్కయు నేవలను కొనియాడెను.

రెండు అధికారేతరతీర్మాములు

నేడు రెండు అధికారేతరతీర్మానములు చర్చింపబడెను. మొదటిది చాల నేపుచర్చిం

Table with 5 columns: Item, 31 8, 69.4, 4.20, 4.80, 5.70, 2.28, 5.11, 4.92, 5.00, 5.62, 7.88, 5.47, 5.52, 11.18, 8.58, 12.91, 5.86, 7.82, 8.54. Rows include items like మిథ్యాసాక్షియ, కన్యకాపరమేశ్వరీ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ, మిథ్యాసాక్షియ.

సర్దారులు:—గోపాలపురంలో ముఖ్య దట్టముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు పలచగనున్నవి. ఆర్ధ్రత తక్కువ. విశాఖపట్నములో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 6 నుండి 7 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

చిక్కా:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. ఆర్ధ్రత తక్కువ. బల్లారిలో 2, కర్నూలులో 3 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 4 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. ముద్రాసూత్ర పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 నుండి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్షిణమునతప్ప ఇతరచోట్ల వాతావరణము అనుకూలముగ నుండును.

వ. వ. నారాయణలియ్యరు, సహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

పరిశీలనపిమ్మట 14 ఓట్లకు 28 ఓట్లు ప్రతిపాలముగావచ్చి వీరి పోయెను. వైశ్యసంబంధము లేనట్టి గాని రాచకీయ నేరము. లో నెమ్మారిటీ ఉత్తమతలకు సంబంధించినట్టిగాని అయోగ్య తలవలన జిల్లాబోర్డు, మునిసిపలు సంఘముల యెన్నికలకు పనికి రారను ఎన్నికనిబంధనలను మార్చవలసినదని ఆ తీర్మానము కోరుతుండెను. తీర్మానము అప్పయ్యముగానున్నదనియు సంతకము తప్పకమైనభావలలో నున్నదనియు ప్రభ్యులువారు తలచిరి. ఈక్రింది తరగతులవారికి అయ్యుగా కాసనము వర్తింపకుండ జేయవలసినదని రెండవతీర్మానము కోరుతుండెను. (ఏ) జాగీరుదార్లందఱు, (బి) 50 రూపాయలు లాంఛను రెవెన్యూ నియ్యవారు. (సి) ఇన్ కంటాప్సు నియ్యవారు. (డి) బిరుదులుగలవారు. (ఇ) నెలకు రు 250/- తెచ్చుకొను ప్రభ్యులతోవ్యోగము (యఫ్) జమాదారులును అంతకంటె పెహ్లాదాగల రిటైర్డు మిలిటరీ అధికారులు రెండు రూపాయలు తెచ్చుకును జాగీరుదార్లతో సహా అందఱు జాగీరుదార్లమున వర్తించేయవల అంగీకరింపవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. అట్లు జరిగినపిమ్మట తీర్మాన మేకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను. కాలనిర్ణయములేకుండ సభ అంతటితో నిలిపినయబడెను. (అ. ప్రె.)

తెలుగు ప్రజల అభివృద్ధికి అన్ని ప్రయత్నాలు చేయాలి. సమస్త ప్రజల అభివృద్ధికి అన్ని ప్రయత్నాలు చేయాలి. సమస్త ప్రజల అభివృద్ధికి అన్ని ప్రయత్నాలు చేయాలి.

“ఎక్కడైతే కమిటీవారి నిశ్చయము అసంతృప్తి కరముగ నున్నదని సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధమే తమ లక్ష్యమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి, ఆ ఉద్దేశము కొనసాగ తక్షణమే తగు కార్యవిధానమును అచరణయందుంచవలయునని సభవారు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారు.”

సభ్యులూర్తిగా రుపొందిన ఈ తీర్మానమును మంత్రులు వారి అనుచరులు అక్షేపించిరి. సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధము పెరవేలవలె కాలపరిమితి నిర్ణయించుట ఉచితమని వెంకటరమణయ్యగారు 10 సంవత్సరముల కాలపరిమితి అంగీకరింపజేయునని ఒక సవరణ సుపాదించిరి. 20 సంవత్సరములకాల పరిమితి యుండవలయునని నల్లకొండగారు సుపాదించిరి.

మద్యపాననిషేధము విషయమై మంత్రివర్గమువారు కేవలము ప్రగల్భములు పలుకువారే గాని నిజముగ పనిచేయవలసినప్పుడు ఉత్సాహము అడుగంటు నని చెప్పటకు సత్యమూర్తిగారి తీర్మానమునకు మంత్రివర్గమువారు వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నొసగుటయే నిదర్శనము.

సత్యమూర్తిగారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నొసగినవారు

1. గా. పానగలు రాజుగారు, 2. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు, 3. రా. బ. నల్లకొండలి గారు, 4. ఎ. వి. భానోజరావుగారు, 5. ఎ. రామస్వామిమొదలిగారు, 6. పి. సి. ఎతిరాజులనాయుడు గారు, 7. జాగర్లమూడి కుప్పస్వామిగారు, 8. ఆర్. మదనగోపాలునాయుడుగారు, 9. బి. మునుస్వామి నాయుడుగారు, 10. బి. రామచంద్రారెడ్డిగారు, 11. క. శరభారెడ్డిగారు.

వీరు మన ప్రతినిధులుగ నుండదగినవారా!

నవంబరు 8-వ తేదిన కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుచేయును

కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై పోలీసువారిదాడి

కాంగ్రెసు భజనములు నిర్బంధింపబడుట

వందలకొలది ప్రజలు తమనుగూడ

అరెస్టుజేయుమని కోరుట

తేదిన తేలివారముసాయంత్రము 6 గంటలకు కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై పోలీసువారు గైకొనిన చర్యను గూర్చిన వార్త పట్టుకొనుచుండలకు ప్రజలలో తీవ్ర ఆందోళన నుగిరించెను. పట్టుకొనుచుండల ప్రజలు అంతా నగరంలో చర్యను “మీరు దారుణచర్య యనియు, ప్రజల ప్రాణహానికై భంగకరమనియు” చెప్పిరి. “ఇట్టి సంఘటనలన్నిటికాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు శల మేలేకూడదు” నయు, ఈ చర్య “పోలీసు నిరంకుశత్వమును ప్ర

కటించుచున్న” దనియు నలువైపులను కాంగ్రెసు నాయకులు అభిప్రాయముల చెప్పిరి.

మాప్రతినిధి కాంగ్రెసు ప్రచారకులను విచారించగ వారీకొనివిధమున చెప్పిరి.

శ్రీయుతులు వి. కె. వెంకటపతి నాయుడు, యన్. కే. తిలకవేలు చెట్టిగూడ, టి. కె. శివరాజు నాయుడు, టి. రాజబాబుగారు ముగియగా, ఏ. యస్. వెంకటరావు, బి. యస్. శర్మ కప్పసామిశ్రితముల ఏడుగురు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు గరిశివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు జాతీయపతాకములతో ధర్మశాస్త్రమును బాడికొనుచు 18 వ డివిజను (టెలిలియన్) జేసినవిధుల సంత సగరసంకీర్తనముగావించుచు కాంతముగ జనలో ముత్తయ్యమొదలి వీధి, రామానుజ వీధి, ఆగొంపి వీధులలో తిరిగిరి. వజ్రము మొదలివీధిని దాటి వాల్ టాక్సురోడ్డు ద్వారా వచ్చినవెంటనే ఒక సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు, ఇరువురు పోలీస్ స్టేబిలులు, మరికొందరు పోలీసు జవానులు భజనసభమును సమీపించిరి. పాడుకాన్ స్టేబిలు ఒకరు

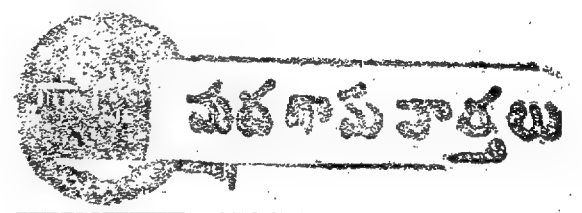
శాస్త్రోక్త బేషధములు! (కేటలాగు ఉచితము) గిట్టింపు ధరలే!

శ్రీ కృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, ఏలూరు. ఇందలి బేషధములు, సుప్రసిద్ధ వైద్యులచే వాడబడుచున్నవి. క్రమముగా తేసిన ఆయుర్వేద బేషధములు, ఇతర బేషధముల కన్న శ్రేష్ఠమని నిరూపింపబడుట ముఖ్యోద్దేశము. ఏకేంట్లు కానరాదు.

ప్రచారకుల ఇంటివచ్చిన నమూనా నామగైయవంతుల ప్రజలు తమ నమూనా అరెస్టు చేయుటని పోలీసుస్టేషను ప్రవేశింప ప్రయత్నింపగ పోలీసువారు వారిని లోనికి రమ్మి ఆపివేసిరి. ప్రచారకులతో నొకరగు బి. యస్. శర్మగారు జాతీయపతాకమును తిరిగి తమ కొనంగ వలసి నదని యులే ని నో సత్యాగ్రహమును సరేపి చచ్చుటని మరల నొక నాగపూరుగ వేయమని పోలీసువారిలో ననిన. పోలీసువారు పతాకములను, హాక్సరీయమును తిరిగి ప్రచారకుల కోసంగి బామినామై విడుదల చేసిరి.

నేటి (సోమవారము) ఉదయము 11 గంటలకు బాగిటాన పోలీసుకోర్టులో విచారణ జరుగనని తలచి ప్రజల నేతృత్వ కోర్టుకువచ్చిరి. ముద్దయిలది కాంగ్రెసు ప్రచారకులను, వామదయులను కోర్టు కరుదెంచిరి. చాల యుత్సాహము ప్రబలిను. కడప అంతవరకు పోలీసువారు కోర్టువారికి ఛార్జిషీటునే దాఖలు చేయలేదని కోర్టువారు తెలిపినవిధప ప్రేక్షకులు వెళ్లి వారిరి.

మాప్రతినిధి మద్దయిలది కాంగ్రెసు ప్రచారకులను ప్రశ్నింపగ “అపరాధము నిధించునో తాము చెల్లించుకుంటుకు నిశ్చయించితిమ”ని బట్టిరి.

హైకోర్టు గంటలు:— అక్టోబరు 25 నుండి 1927 జనవరి ఆఖరువరకు మదరాసు హైకోర్టు జడ్జి ఉదయం 10-45 గ—1-45 గ వరకు, మధ్యాహ్నము 2-15 నుండి 4-30 గ. వ కు సమావేశ మయ్యెదరు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— సభాముఖ్యుడు సయ్యం క్రైస్తావ్యములలోను కాంగ్రెసు ప్రచారము జేయజోయిన ఎస్. సత్యమూర్తిగారు బుధవారం బొంబాయి మెయిలులో తిరిగి వచ్చును.

తపాలాసంఘము:— 1928 వ సంవత్సరము అక్టోబరు 26 వ తారీఖు మంగళవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్నపురి గోవిందప్ప నాయునిపిథిలో జరిగిన పౌండర్య మహిళలతో చెన్నచవురి తపాలావారి సంఘముయొక్క సభ సమావేశమగును.

రాకపోకలు:— ఎం. కె. మిత్రగారు, బోహాపూరు నల్లరైతుల, వెర్నూగారు, పానగలు రాజుగారు నేడుదయము విచ్చేసిరి. ఇలియలుగారు, రైల్వేపోలీసు సూపర్ టెంటు గారు, నిన్న ఉదయం వచ్చిరి.

గా|| నా|| రామేశంగారు వాల్తేడవకు, డి. ఎం. హూపరుగారు కోయంబత్తూరుకు, నిన్న రాత్రి పోయిరి.

మోటారు ప్రమాదము - మరణములు:— ఎన్కూగలో 7 ఏడ్ల బాలిక రోడుదాట యర్పించుచుండగ మోటారు కమ్మివేయుటచే చనిపోయెను.

మత్తాలపేట హైస్కూలునందు ఉద్యోగి 40 ఏండ్లు ప్రాయమువాడు తంబుకొట్టి వీధిలో నడిచుచు ప్రమాదవశమున పెట్రోలు మోటారుక్రింద కాలుబడిన. రాత్రి షి.టి. వద్ద వేదో కట్టుకట్టి మరణవాడు రాయపురం ఆస్పత్రిగొంపోయిరి అచ్చట పాదములో శస్త్రచికిత్సజేసి లోనికి బోయిన. రాయి తీగిరి. ఇంకనుకాలు బాధగనంపివాచిపోయి, చాల యిబ్బంది పడుచుండెను. మూడవనాడు డాక్టరును యింటికివెలిచి చూపగ వరల కాలు శస్త్రచికిత్స చేయగ లోన గాజు పెగుళ్లున్నట్లు తెలిసి బయటకు తీసిరి. ఆయినను అతను బ్రతుకుదు, రాత్రి చనిపోయెను.

మరల ఎన్నికలు జరుగనున్నవి. 8 సంల కొకసారి ఎన్నికలు జరుగును. మరల ఓట్లకు వచ్చినపుడు ఇంకను పూర్వము కాన్సిలుకు పోయినవారు ఏమిపనిచేసినో కనుగొనవలసిన హక్కు ప్రజలకున్నది.

కడచిన 8 సంల నుండి వద్రాసు కాన్సిలునందు శ్రీ యుతులు బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు, కృష్ణరావుగారు సభ్యులుగా నున్నారు. ఈ కాలములో కాన్సిలు ముఖ్యమైన చట్టములు అంగీకరింపబడినవి. వీనిపై వీరు ఇద్దరు ఎట్లు ఓటిచ్చినది విచారితము.

1. ఇట్టిగేను బిల్లు

50 సంవత్సరములనుండి ఈ చట్టము అవసరమై యుండెను. ఈ చట్టము తేనందున ప్రాజెక్టులకు ద్రవ్యము ఇచ్చుటకు బిల్లుకాదని ఇండియా గవర్నమెంటువారు చెప్పుచుండిరి. ఇట్లుండకీ రీకేపులైన కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు లామెంబరుగా నున్నపుడు వారు ఒక బిల్లును సిద్ధపరచిరి. అది సర్వజనసమ్మతమై యుండెను. కాని జమీందారులు జప్తికుపార్టీ వారు వీకిభించి దానిని ఓడించిరి. శ్రీనివాసయ్యంగారు విముగుకొని రాజీనామా నిచ్చిపోయెను. అంతట తమకు అనుకూలమైన బెడముగా ఈ బిల్లును జమీందారులు సవరింపించుకొనిరి. రైతులకు దీనివలన చాల కష్టములేర్పడెను. ఈ బిల్లును ఇండియా గవర్నమెంటువారు కూడ ఒప్పుకొనక కాన్సిలు సవరణలు చూచించి తిప్పిపంపిరి. రెడ్డిగారు జమీందారులకు అనుకూలముగ ఓటిచ్చిరి. కృష్ణరావుగారు ప్రజలపక్షమున ఓటిచ్చిరి.

2. ఉప్పుపన్ను

రెండు సంల క్రింద ఇండియా గవర్నమెంటువారు కట్ట ఉప్పుమీద పూర్వముండిన రు. 1-4-0 పన్నును రు. 2-8-0 కు పెంచుచుచిరి. ఢిల్లీ సభలోని స్వరాజ్యవాదులు దీనిని ఎదిరించిరి. వెన్నపట్నము కాన్సిలులో ఈ దర్పరాగా, రెడ్డిగారు వారిజప్తికుపార్టీ వారు పన్ను పెంచుటవలనని ఓటిచ్చిరి. కృష్ణరావుగారు తగ్గింపవలెనని ఓటిచ్చిరి. ఢిల్లీసభలో స్వరాజ్యవాదులు గెలిచిరి. పన్ను 1-4-0 కు తగ్గింపబడెను.

3. తంజావూరు రైతులపై పన్ను

2 సంల క్రింద వద్రాసు గవర్నమెంటువారు తంజావూరు రైతులపై రూపాయకు 0-4-0 వంతున భూమిపన్ను పెంచుచుచిరి. రెడ్డిగారు పన్ను పెంచుటవలనని పంతులుగారు తగ్గింపవలెనని ఓటిచ్చిరి. కాన్సిలులో రెడ్డిగారి పార్టీ వారే గెలిచిరి. కాని తంజావూరు రైతులు పన్ను తగ్గవేసితిరగబడిరి. సర్కారువారు రాజీపక్షి రూపాయకు 3 అణాల వంతున నిర్ణయించిరి.

4. కల్లుసారాయిబహిష్కారము

కల్లు సారాయిని తయారుచేయుటగాని, త్రాగుటగాని అమ్ముటగాని పూర్తిగా నిలిపివేయువద్దని అవలంబించినట్లు సర్కారువారు ప్రచురింపవలెననియు అట్టిపని జరుగుటకై తగు చర్య సర్కారువారు వెంటనే తీసుకొనవలెననియు, స్వరాజ్యవాదియైన సభ్యుమార్తెగారు 10-2-1926 తేదిన వద్రాసు కాన్సిలులో తీర్మానమును బెచ్చిరి. ఈ తీర్మానము ఓడిపోయెను. రెడ్డిగారు సర్కారుపక్షమై ఈ తీర్మానమునకు ప్రతిహేతులముగ ఓటునిచ్చిరి. పంతులుగారు అనుకూలముగ ఓటిచ్చిరి. (వై.తే.డి.గ.వర్నమెంటు రిపోర్టులో 845 పేజీ చూడు.) మద్యపాన బహిష్కారమును 10 సంవత్సరములలో పూర్తిచేయవలెనని సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు ఉపపాదించిరి. రెడ్డిగారు సభ్యులుగానుండిన జప్తికు పార్టీ వారు అంతకు కొంచము పూర్వమే చెన్నపురిలో సభగావించి 10 సంలలో మద్యపానమును అవలంబనని తీర్మానించి యుండినను, దానిపైన గమనింపక, రెడ్డిగారు ఈ తీర్మానమునుగూడ ఎదిరించిరి. పంతులుగారు అనుకూలముగ ఓటిచ్చిరి. తీర్మానము ఓడిపోయెను. (8-2-25 రిపోర్టు 82 పేజీ)

చ్చిరి. ఆమెరికాలో మద్య హక్కును ఈనడుము యంగ.

వెల్లూరుజిల్లా మద్య బహిష్కారము

(వపంచమంతుల ప్రసిద్ధికెక్కెను. పంతులనుండి 228 రూపాయలకు తగ్గెను.

యైనవారు ప్రైవేటుగా ఓటుచేసినందుకై 15-8-1926 తేదిన పల్లెపాటియందు మహాసభవారు తీర్మానించిరి.

5. విశ్వానరాహిత్య తీర్మానము

మంత్రులు ప్రజలవిశ్వాసమునకు తగరని శ్రీకృష్ణుని రామలింగారెడ్డిగారు తీర్మానము ఉపపాదించగా శ్రీ రామచంద్రారెడ్డిగారు మంత్రులకు అనుకూలముగను పంతులుగారువారికి ప్రతిహేతులముగను ఓటిచ్చిరి. ప్రస్తుతపు మంత్రులు ప్రజలకు కలిగించిన కష్టములు జనులకందరకు తెలిసినవే.

శ్రీరామచంద్రారెడ్డిగారు కాన్సిలుకు పోక పూర్వము వీ పార్టీలో చేరక తలపడుగ నుందుననిచెప్పి ఎన్నికలైన మరునాడే అసర్కారుపక్ష మవలంబించు జప్తికుపార్టీలోనే మొన్నటివలకు ఆపార్టీవారిలో ఈజిల్లా ప్రతినిధిగా నుండినారు. జప్తికుపార్టీ వారిని కాన్సిళ్లకు పంపుటవలన స్వరాజ్యము దూరమగుచునే యుండును. సర్కారును బలపరచి కాన్సిల్వారకులు సంపాదించుకొనుటయే ఆపార్టీవారి గమ్యస్థానము. సర్కారు వెదిర్చి పనులుమొదలగు విషయములందు ప్రజలపక్షము వాదించుటకు వీరికిగాని, వీరివలనే కాన్సిలుకు బోసలవిన శ్రీ వెంకటాద్రి కుమారరాజుగారి వంటి జమీందార్లకు గాని తగిన వీలుగాని అవకాశముగాని దైర్యముగానిలేవు. కాంగ్రెసు తరపున కాన్సిళ్లకుపోవుట కిదియే మొదటిపర్యాయము. కాంగ్రెసువారు ఆడితప్పవనియు ప్రసిద్ధి. మరియు వీరందరు ఒక్కొక్కటగా, ఒకనాయకునికి లోబడి, అభిలషణీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు నిర్ణయించినట్లు నడుచుకొనెదనని ప్రాసియిచ్చియున్నారు. హిందూదేశముందలి ప్రతి జిల్లాలోను ఈమాట కాంగ్రెసు తరపున అభ్యర్థులు నిలుచుచున్నారు. మన కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులు తాలూకా, జిల్లాబోర్డులందు మంచి అనుభవజ్ఞులమును పొందియున్నారు. కావున వారికే తమవోటు నిచ్చెదరని ఓటర్లను ప్రార్థించుచున్నాము.

1. పాణకా వట్టాభిరామిరెడ్డి.
2. బొమ్మా శేషురెడ్డి.
3. వెన్నెలగంటి రాఘవయ్య.
4. పట్నం వెంకటసుబ్బారెడ్డి.

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 22:— మామూలుకంటె ముందుగా మేజరు దీసికొని స్పెషలుబండ్లు ఉదయము 10,11 గంట మధ్య బయలుదేరిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

రతిరంజన్ గారడి 2034

ఈనందు పూర్వం నవాబులు వహారాజులు బహుభార్యులు గలవారు వాడేవారు. యునుపటికన్న వాల్లు రెల్లు సంసారముఖ మియ్యగలరు. అద్భుతగుణం నీసా 8-0-0 తైలము వాసిన పోగొట్టుకొనిన క్షేత్ర కలుగును. దు. 8-0-0. పెద్దబుడ్డి 10-0-0. అమృతరత్నాకరం 45 బందరువీధి మద్రాసు

రత్న పురుష లేహ్యం

కుక్కనప్పమును పోగొట్టి బలముచేయుటయంగ (ప్రసిద్ధి పొందినది. ఒకసారి వాడిచూచిన మీకే తెలియును.

డబ్బీ రు. 3-4-0 లు.

(వట్టాభిరామ వైద్యశాల)

రాయవరము, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

ఆలంబు బ్రహ్మ కాంగ్రెసు కమిటీలో విభేదములు

జె. యస్. దీక్షితుగారి యెన్నికఫలితము

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 28:— అలహాబాదు పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమునందు చీలిక గల్గి రెండు పక్షము లేర్పడినవి. ఉభయులును తమ తమ పక్షమువారలను కార్యనిర్వాహకులుగ నెన్నుకొనజూచుచున్నారు. నిన్న పండిత గౌరీశంకర మిశ్ర, పండిత శ్యామలాలు సెహరా, పండితకృష్ణకాంత మాళవ్యాగార లొకపార్టీ జేసి కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని ఒక తీర్మానము గావించుచు ప్రాతకార్యదర్శు లొకరిని రెక్కలను యాయవలసినదిగ కొరడు తగినసమాధానము రాకున్న న్యాయప్రకారము చర్యజరుపబడునని తెలుపవలసినదిగ ఉపాధ్యక్షున కధికారమొసంగిరి. తరువాత పండిత గౌరీశంకరమిశ్ర, జె. యస్. దీక్షితుగారలు సెప్టెంబరు 20 వ తేదీని రాష్ట్రీయ సంఘముగావించిన తీర్మానమును బట్టి బలవంతముగ రెండవ పక్షము కార్యదర్శులు వేసినగదితాళమును దీసి తలుపుదెరచి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయము స్వాధీనముజేసికొని తమతాళమును వేసికొనిరి. రెండవపక్షముకార్యదర్శులు ఆతాళము నివ్వడు మరల దీసి మరియొకదానిని వేసినట్లు దెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 22:— అయిదు వందల ప్రయాణీకులతో "కేసరిహిందు" నేటి ఉదయమున రేవు జేరెను. (ఆ. ప్రె.)

చెదుర క్తముచే కలిగిన అన్ని కోశ ప్రణములను పూర్తిగా తొలగించు నివారిణి

కడచిన 5 సంల రమలనుండి భోజనమునకునుపు, తరువాత చెదుర క్తము ఉండుటచే సాత్వికాహునిచ్చిగా యుండుచుండెను. తరువాత బాధపెచ్చి అన్నకోశప్రణము (ఆపెన్డైటిసు)గా మారెను. శస్త్రచికిత్స చేసుకోవలసినట్లుకూడ సలహా నొసంగిరి. నేను అశేషవైద్యులవద్ద బౌషధసేవ చేసితిని గాని వ్యాధి నివారణకాలేదు. మరియు బాధ క్రమేణ పెచ్చుగుచుండెను. నేను ఒకకళము అన్నముకూడ తినటకు వీలైనదికాదు. తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురవాసియును ప్రస్తుతము చెన్ననగరము మెలాపూరు నెన్ థోమునందు లిస్ పెరారియూ వీధిలో ఆల్బర్ట్ లాడ్జియందున్న పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారిచే వ్యాధులు అమాఘముగా బాగుచేయుటకును వని వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని. 8 వారములలో బాధ పూర్తిగా తొలగెను. ఇదిచెందువారములకు వాకు మంచి ఆరోగ్యము కలిగినది. ఇన్నీయూగాక నేను వారివద్ద చికిత్సచేసుకొనుచుండినపుడు అనేకవిధములగువ్యాధులను వారు జయముగా బాగుచేయుటను స్వయముగా చూచితిని.

ఎస్. వి. రత్న వేలుచెట్టి, నూనా, ఫింగర్ ప్రింటువీధి, సి. వి. డి. ఆఫీసు, మద్రాసు

సామెంత

అక్క

మంతటి మా

ఉత్పన్న

తమవల్ల

పాటుపడెదను

ప్రతి తేక యితరగృహ

ముఖ్యముగ ముందు

కాభివృద్ధి

ప్రతిశ్రమకాభివృద్ధి

ముందు గృహపరిశ్రమ

గృహ గ్రామ పరిశ్రమ

గృహ పరిశ్రమ

లో తగిన శ్రద్ధ

సాధనములను

కాభివృద్ధి

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సాధనములను

సభకు గజపత్ర ప్రసాద జే
గ్రామపాట్రి అభ్యర్థిగ నామి

కావనపత్రకు యీ క్రింది అభ్యర్థులు

3. శ్రీమంతుల దక్షిణంధూరత్ (1) రవి

3. కాం) శివదాసుదగా (ఏపార్టీ గారు) జగన్నా

ర్టీ గారు)

శ్రీమంతుల దక్షిణంధూరత్ (1) మహంతు లక్ష్మి

నారాయణ (2) రావుమహదూరు యాదవరావు రత్నముఖ్

(లిబరలు (3) దేశముఖ్ (లిబరత్) (4) బద్రకనాద్ పూజారి

(ఏపార్టీ గారు) చాళిస్లగడివిజయ (మహమ్మదీయరత్) (1)

భాకబహదూరు జి. యం. మోహియద్దీను (ఏపార్టీ గారు)

(2) వకీలు అహమ్మదురీషీ (ఇం. మస్లిం)

దుర్గజిల్లా దూర్గత్ (1) కమ్మయలత్ (ఇం. కాం)

(2) మంస్యంసింగ గుప్త (స్వ) (3) భాకనాపాబు ఫాలో

డం దారాపూరు (లిబరలు)

బిలాపూరుజిల్లా దూర్గత్ (1) రామంతుచేడిలాలు

(ఇం. కాం) (2) నారాయణమంధేగరు (ఏపార్టీ గారు) (3)

అష్టారుదానుచామర్ (స్వరాజ్యపక్షము నిమ్మజాతులు)

(అ. ప్రె.)

* * *

సం॥ రాష్ట్రముల నామినేషనులు

అలహాబాదు, అక్టో 22:— అసెంబ్లీకి యొకను యీ

క్రింది వారు నామినేటు చేయబడినటుల ప్రకటించబడెను:—

కోహ్లాండే, మామోతు యర్. పి. ముఖర్జీ, దాలారుకుంసిం

గు (ఇం. కాం) సి. యర్. రంగయ్యరు (స్వ) పైజాబాదు:

హాలూనెహూ (ఇం) కమ్మగు రాంపాలసింగు, తాహారు

హంకూంసింగు (స్వ) ప్రతి జిల్లాలోను ప్రచారము బాగా జరు

గుచున్నది. (అ. ప్రె.)

జే. యస్. దీక్షితుగారియొక్క

హడావిడి

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘనిర్ణయమును

ఖండించుట

అలహాబాదు, అక్టోబరు 22:— పర. రా కాంగ్రెసు

సంఘ కార్యదర్శులలో నొకరగు జే. యస్. దీక్షితుగారియొక్క

గూర్చి చిత్రముగ వాదాపుడజరెను. ఈచర్యనీతుగూర్చి ఒకా

రిందుటకు దెవరలు పెక్కుటి పండిత గౌరీశంకరమిత్ర ఒకసభను

ఆహ్వానించెను. కాని దాదాపు 25 మందిసభ్యులు సభకువచ్చునప్ప

టికి తలుపులుకేసి తాళంబిగించి యుండెను. కార్యదర్శులలో

నొకరగు కిద్దాయిగారి సంతకముతో నొకనోటిను యీ పథక

గుపుటకు ఆధికారములేదనియు, లో వెలచైన ప్రవేశించియెడల

ఇల్లుబద్ధుడైన క్రిమినలు నేరమువచ్చునాయు, తలుపుకైసో

టినువేయబడెను. సభ్యులంతట సభను పండిత గౌరీశంకర మిత్ర

గారి యిట్లో వాజరతుమోహనిగారి అధ్యక్షతను జరిపిరి. అం

దు పెట్టెంబరు 27వ తేదీని లక్నోలో రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు

కార్య నిర్వాహకసంఘము సమావేశమై గానించిన తీర్మానము

ను న్యాయవిరుద్ధములనియు అందు కావనపత్రము నిర్ణయింపబడి

న అభ్యర్థులుగారనియు తీర్మానింపబడెను. కిద్దాయిగారు తలు

పులను మూసివేయియమును సభసారు ఖండించుచు కిద్దాయి

గారిని ఏకానాహేగారి కార్యదర్శి పదవులనుండి సస్పెండుజేసి

రి. మూలాగా మోకటి కిద్దాయిగారులను తానుజరిపిన సభ

కవచ్చి యితరులను బోగూడదని ప్రకటించుటకు కారణములే

వనియు, పంకతులు దెలియకుండ పొరబాటుగ నట్లుజేరినయు

త్యరలోనే వారు ఈచక్కులను దీర్చెరనియు గోరుమును

తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

(ప్రెస్.)

కిశోరకృష్ణుడు పవలించియున్నాడు. అది దూరమున వసు

దేవుడు యోగమాయను గొనిపోవుటకు పన్నాహమొనరించుచు

న్నాడు. వెనుక నొక తొట్టెయును దీవ స్తంభమును కలపు.

ధులక్కి ధైర్యులక్కి జయలక్కి మున్నగు సహస్రరూపముల

లో లక్ష్మి (సహస్రనామములు) శ్రీ మహాలక్ష్మివిగ్రహము లా

దిలో గోడలపై చిత్రంపబడెను. స్వర్ణ దీపిక లాగనిని ప్రకా

శింపజేయుచుండెను. గోకులము లక్ష్మీనిలయునని వేనోళ్ల

చాటుచుండెను. ఈ చిత్రకవు చాల వైఖ్యముతో చిత్రంప

బడినది. యశోధర అనంతముయి. సులగోగ భాగ్యమువేత.

వసుదేవుడు కారాగృహవాసి. దుఃఖభావనా శ్రీకృష్ణుడు నీల

శేషు శ్యామలుడు దివ్యతేజోధనుడు. యోగమాయ తద్విలక్షణ

యొందున్నది. కృష్ణుడను వెలుగునకు యోగమాయ నీడయ్యెను

న్నది. జ్ఞానాజ్ఞానాదిద్యులలనిందు ప్రకటించుటయే చిత్ర

కారని సంగత్యము.

ఇది నీటిరంగులతో చేతితో వ్రాయబడిన అద్భుతముగు

చిత్రకవు.

పైజా 14" X 20". వెల రెండురూపాయలు. వలయు

వారు పైన వివరింపబడిన చిత్రనామాకు వ్రాయవలెను.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు

జ్ఞానోని పురపాలకసంఘము విసతిపత్ర మర్పించుట

జాన్ 21, అక్టోబరు 22:—పండిత మాలవ్యగారు రైలు

నుండి దిగగనే అగ్గడుడు పెక్కుసభ్యులు— స్వరాజ్యనాదులై

వర— విసతిపత్రము పురపాలకసంఘము ఆగ్రించెను (అ. ప్రె.)

సి కన్నయ్య కంపెనివారివలన

1928-వ సం॥ అక్టోబరు 20-వ తేదీ శనివారము

మొదలు ప్రతిదినము ఒక టైం రోజులవరకు ప్రదర్శింపబడును

రాత్రి నాటకములు:— ప్రతి మంగళవారము నుడు

వారము, శనివారములోనున్న రాత్రి 9- గంటలకు

రంగు నాటకములు:— ప్రతి సోమవారము, బుధ

వారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనున్న సాయంకాలము

5 గంటలకు

నాలుగు యంగములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణు

శవతరించిన పది ఆవతారములను నాలుగు సంచక్కిరములుగా

ఒక్క యొక్క యొక్క రూపాయలు ఖర్చు చేసి తయారు చేయబడి

నాలుగు గంటలలో జరుపబడు

దశావతారము

చెన్నపురి ఎన్.జె. నేడు థియేటర్

టిక్కెట్లు ధరలు వివరము:—రూ. 8, 2, 1. అటాలు 8.

C. CUNNIAH, Proprietor

సవరను బంగారు గట్టిగాలు

జులై 1 శి మజారి రు 4-0-0 మాత్రము

మొదలు కట్టింపజేయబడినది. అద్భుతముయగు చని

ము. అనేక రకములలో గలవు. సవరను బంగారును గారంటి

మొట్టమొదటను పరే మీ కవసరము లేనియెడల పవరనుల భర

కరణం సొమ్ము వాతను యవ్వబడును. పోరువారికి కట్టెలు

విరచించుట చంపబడును. 2492-2594

కోలుబేంగిల్లు మేనుపాక్పరింగ్ కో

18, జనరల్ మాత్యుమునరీషి, సాఫుకారు పేట మద్రాసు.

హిందూఇన్సురెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి జీవభీమాకంపెనీ లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.
అన్నివిధములైనటువంటి జీవభీమాపోలీసీలను ఇచ్చు
మొదటితరగతి ఇండియకాంపెనీ.

ప్రత్యేక లక్షణములు

- (1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము, (3) ఆటోమేటిక్ నాకోఫర్ ఫీచర్, (4) భారాత్మనైన వరతులు, (5) దయగల నిర్వాహకము, (6) తనదని నిరూపించిన లక్షణమే సామ్యును చెల్లించెదరు.

వివరమును నీచిగువవారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,

Secretary Madras Branch

Post Box No. 337 Mount Road Madras.

మదనకామేశ్వరిలేవ్యము

8877 మేళూరు, నిక్కాన, నిస్సత్తువ తుక్కనవ్వము, అతిమా
త్రుడు మొలవాటిని హరించి బలుమును, వీర్యవృద్ధిని, గర్భింపుట
వర్ధిల్లనాడము. 20 రు. చట్నీ రు 1-4-0 వి. పి. 0-8-0
పి. 3. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాఖ్య, తెలిదేసి. (వెల్లూరు)

10వ వార్డు ఎన్నికలు

పోలింగు ఆఫీసరును కొట్టుట

జైలులో కీ వరము

20 నేటి 10 వ వార్డు ఎన్నికలు ప్రారంభించబడినవి. పోలింగు చాలానుభవ మయినది. ఇదివరకు మూడు కలల బరుగనది అనేక కారణములవల్ల ఆగిపోయినవి. ఎన్నికొనవలసి. వుండెను. నలుగురు అభ్యర్థులుగలరు. పార్టీ వారు ఆరు 1. ఈవర వంకట్రాపు పంతులుగారు. మిగిలిన వారు 2. బొమ్మిర్రా అప్పల రావు. ఈయన రామన్న గారు మొదల నారాయణరావు గారు అభ్యర్థులుగా నలువరి. ఎవరి ప్రయత్నములు గాధముగా చేసిరి. ఈ ఖాళీ అయిన శిండుపానములు కలిపిన అపార్టీ వారికి చేపునంబు 1వ లేదని రామన్న కా ఎల్లకా ఆ బలముగా నుండును.

ఎలకను ఏర్పాటు

తివార్డు వోటర్లు అందరు పాటక పుస్తకలను వున్న కొద్ది మాత్రమే యిదిగంట గలరు. వోటర్ల సంఖ్య 670. ఈ వా గరించి ఎలకలలో వున్న ఆందోళనము గ్రహించి చయ గారు పోలింగు బయట మునిసిపల్ కచ్చేరివద్దనుండు రహదారి అసి తూర్పు వడమర మర్ల కటకటాలు చి రెండుగిట్లు ఒక ఫర్లాంగ దూరముగా యిటు అటు వుట్టుచేయించిరి. పోలింగులను మునిసిపల్ వుద్వ్యంగుల కావ వుంచిరి. నోట్లు చేయు మునిసిపల్ గేటువద్ద కూడా పోలింగుల రావలెనుచిరి.

పోలింగు ఆఫీసరు

ఇదివరకు చదువురాని వోటర్ల విషయములో పోలింగు ఆఫీ యర్లు అన్యాయము చేయుచున్నారని ఒక నెలకంటి గలరు. అందు లన ప్రభువుగారు కొంగ్రెసు పార్టీకి చెందినట్టి వీరూరు గలూకా సంఘమునకు ప్రసిద్ధులగు అను మొదల నారాయణరావు పార్టీ వారగు నాకరు కోకా నరసింహరావు నా ముగారిరి (ప్రెసిడెంట్ లెంచి మేజిస్ట్రేటు యర్రపాడు వీరా స్వామి నాయుడుగారిని పోలింగు ఆఫీసరుగా పెట్టిరి. తూర్పు పయపుల మొదల నారాయణరావు శ్రేష్టి మా నెపల్లి నూర్పు గారాయల గార్లును పడమర కంభమపాటి కన్నయ్య శ్రేష్టి న్నా గంగరాజు శ్రేష్టి గార్లును వోటర్లను లోనికి జంపి యుండిరి.

గలభా ప్రారంభము

వోట్ల నిర్ణయ ఉదయం 7 o'clock ప్రారంభమయెను. అప్పు డ డు బయ్యును దోపిడులను రావీడులను కంఠంపాటి కన్న య్య శ్రేష్టిగారు సద్దపాటు చేయుచుండిరి. ఇద్దరు ముగ్గురు పోలింగువారిని మునిసిపల్ వుద్వ్యంగులను ఎదిరించి ఆవరణము లోనుంచి తిన్నగా అవతలకు వెళ్లిరి. మధ్యాహ్నము గం 12 లు వచ్చు సక్రమముగా జరిగినది. సాయంత్రము గం 12 గుమారు న తూర్పువయపునుండి జనము పోలింగు ఆఫీసులో ప్రవేశించి స్వరాజ్యపార్టీకి చెందిన పోలింగు ఆఫీసరు కోకా నరసింహ రావు నాయుడుగారిని మరకొందరు వుద్వ్యంగులను కొట్టిరిని యు మునిసిపల్ కచ్చేరి లెపుల అద్దములు పగులగొట్టిరినియు తెలిసినది పోలింగు ఆగినది.

ఈవార్డు యిర్మముగారికి తెలిసి వారవచ్చి గలభా ఆపిరి. కొందరు స్త్రీలు వోట్లనే బయటకు వచ్చిరి. పైర్ మను ఎదురుపార్టీ వారు ఎవరికి ఇస్తారని వీరిని ఆడిగిరినియు సమాధా నముచెప్పినవీళ్ళు వోట్లపై టైగ్ కా యిత్తులు మిశ్రేష్టిల అనియు తెలిసి వారు పిప్పిపిప్పి లోనికివచ్చి అభ్యర్థి అప్పల స్వామిగారిని అడగమనిచెప్పిరినియు అంతట యాస్త్రీయున్న వీరితో కొందరు యితరులు లోనికివచ్చిరినియు దాట్లు నరికిం హరావు నాయుడుగారికిని స్వరాజ్యకాండేట్టు బొమ్మిర్రా అప్పలస్వామిగారికిని తీవ్రసంభావన జరిగినదియు తెలియవచ్చెను. మర్ల అప్పలస్వామిగారు వెలువలవచ్చి అనేకమంది జనముతో ఆఫీసులో ప్రవేశించెననియు పోలింగు ఆఫీసుగారిని మరకొందరును వచ్చినవారిలో యిద్దరు ముగ్గురు కొట్టిరినియు పోలింగు ఆఫీసరులను యిటు అటు తిరిమిరినియు తెలుపు అద్ద ములు కూడ పగిలెననియు తెలియవచ్చినది.

(ఒక ప్రేక్షకుడు.)

ఖాదీ ప్రదర్శనములు

వీహారురాష్ట్రములో ఖాదీ ప్రదర్శనములు

పరిమితున్నవి. ఇప్పుటికి 18 ప్రదర్శనములు జరుగుచున్నవి. ఇవిగన 14 వ ప్రదర్శనపు నిక దిన ప్రకటించుచున్నాము:-

“వీహారురాష్ట్ర” ఖాదీ ఖాళివారి 14

జెమ్మమ్మరువందలి తిలక పు గ

15 మొదలు 28 వ లేదా

వచ్చునీ ఫి ౧౦ జ నీ రు

ప్రారంభమహాత్మ్యము నలిపిరి.

యండిరి. ప్రారంభమహాత్మ్యము.

జెప్పిరి:- “భారతదేశమునందలి శైల

మును లాభకరముగ వినియోగించుచేడు ఈ ఖాదీ

మిగుల ప్రశంసనీయమైనది. జెమ్మమ్మరువందలి పారి

రములందు పనిచారు కీర్తకాలము యంత్రాలయములందు

చేయవలసియుండును. కావున రాటుములవల్ల ఇట్టి నగరములకు

ఎక్కువ లాభముకలగదు. కాని విరామకాలములందు రాటు

ములపై నూలు తీయవచ్చును. భారతదేశమున శైలులు పంట

కాలములందు పనిచేయుట మిగిలిన నెల లో మారకుండుట

ఆచారముననున్నది. ఇందుచే దేశమునకు ఆర్థికముగ గొప్ప

నష్టము కలుగుచున్నది. ఇప్పుడు వ్యర్థముగనున్న కాలము

సద్వినియోగమై ఆర్థికక్షేత్రవద్ద కొంతవరకు తగ్గిన ఖర్చు ఉద్య

మును దేశమునకు గొప్పలాభము కలుగకే నెనని చెప్పవచ్చును.”

ఈ ప్రదర్శనమును చూచుటకు దా దా పు 10 వల

నుండి ప్రేక్షకులు వచ్చియుండిరి. దా 4512-18-0 విలువగల

ఖర్చు విక్రయింపబడెను. ఈ ప్రదర్శనములలో ఆత్మసాము

అధికమయ్యెను. సెప్టెంబరు 20, 21 తేదీలయందు ఖాదీకు

విషయ చర్చికిచేరవలెనందు ప్రాముగా మరయొక ప్రదర్శ

నముజరిపిరి. త తా కంపెనీ జెనరలు న్యూజేజునతి యప

అర్థికాంధుడనతి ప్రదర్శనపు ప్రారంభమహాత్మ్యము నలిపెను.

అంగ్లేయు లనేమిట ఈ ప్రదర్శనము చూడవచ్చిరి.

కలకత్తా ఖాదీ ప్రతిష్ఠాపనమునకు ప్రదర్శనార్థమై కొన్ని

వస్తువులనుపెరి. క్రియత దుర్బలత్వాచాగారు మాజకులాంతరు

సహాయముతో ఉపన్యాసముల నొసగిరి. భారతదేశము అధిక

ముగ నెనుకచిక్కియుండుట తెన్నివారణోపాయములను గురించి

పీ డవచ్చునెంచిరి. బాలు రాజేంద్రప్రసాదుగారుమాడ ఉపన్యా

సములనొసగిరి. జెమ్మమ్మరు వీధులలో బహుచాగారు ఖర్చు

అమ్మిరి. త తా కంపెనీ పనిచారు తమ జీతములను ఖర్చుపెట్టు

కొనిన పిమ్మట ఈ ప్రదర్శనము జరిగెను. అందుచే పనిచారి

కోర్కె ననునదిచి ఆక్టోబరు మొదటివారములో మరె యొక

ప్రదర్శనము జరుప తీర్మానింపబడెను.”

సెప్టెంబరు 11 మొదలు 19 వ తేదీవరకు వీహారురాష్ట్ర

మునందలి ఆరామదునగరమున మరయొక ప్రదర్శనము జరిగెను.

నేతుజనులూలు బజాజు, హార్మిము, కెడిల్గ్రూ, జమ్నా

దాను మొహతా మున్నగవా రనేమిట ఈ ప్రదర్శనమునకు

వచ్చియుండిరి. దాదాపు పదివేలమంది ప్రేక్షకులు ప్రదర్శన

మునకు వచ్చియుండిరి. వాలుశవేల యాప్యముల ఖర్చు బట్టు

విక్రయింపబడెను.

నూలునెంబరు తెలిసికొనుట

నూలునెంబరు తెలిసికొనుటకు కొన్ని గుర్తులు ఈ దినకు వినిరియచున్నాను. నూలుకండేనుండి ఎచ్చటైనను 4 గజములనూలు తీసి అందులో రెండు అడుగులు పొడుగుగల దారమును రెండు వీలలకు తగిలించి ప్రేలాదుమన్న దారము ములకు బుచ్చులకట్టి ఎంతటిపుకట్టిన పై దారముతెనునో మా చిన అందుపై నూలు నెంబరు తెనుసుకొన వచ్చును.

తెగిన దారమును త్రాసులో చూచవలెను. 18 1/2 రతులు తూకమున్న 1 వ నెంబరు నూలుగ నుండునని గుర్తు గవలెను. ఈ నాలుగు గజములనూలు కిరతులుతూగిన నూలు రతులు 18 1/2 లో 6 వ భాగముగనుక నూలునెంబరు కి గ నంబునని తెలిసికొనవలెను. చిన్నత్రాసులు లేకున్న 21 గజములు లేక 42 లేక 84 గజములు నూలు తీసి తూయవచ్చును. ఈ క్రియ తెక్కకంఠపాతము చేయవలయును.

1000 గ్రాములు — 1 పాను — 388/3 తులము
180 గ్రాములు — 1 తులము
840 గజములునూలు — 1 లిం

(యంగుంబడియా 14 ఆక్టోబరు.)

కు 11-12-0.
60 నెంబరు నీను (5 పా నులి రు 18-2; “నెన్” గడ్డిబండి రు 9-5-0 ఎడ్డు రు 9-1-0.

60 నెంబరు జపాను (పడిసోనులకట్టుకు) భూగోళము- నీలంచేరు రు 17-7-0.

లోహములు
ఇనుము:- తెల్లయిన చట్టుకమ్మలు ఒకచాచువకు ధర రు 29-0, గు 32.
ఇత్తడికేకు:- ఇంగ్లీషు రు 260. వర్క్సు (సిబ్బానా) రు 285; చాగ్గిరకు రు 276.

టిఫ్తేకు:- 90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేసెనకట్టికి 37 రు 19-8, రు 20-0.

కలాయిపెంతు లేకు:- 2 1/2 నెన్ 6 1/2 7 రు 17-8-0 8 1/2 9 10 11 రు 18-0-0.

సిమెంటు పిహాని నలు:-
నార్వే వుమాన్ రు 18-8, నెమరి రు 12-0. “శిం” వర్క్సు (రెడి) రు 81-10-0

నాయిదాధరలు ఆక్టోబరు నవం-డి నెంబరు రు 81-12-0.

వేరుసెనగ పప్పులు
నూర్వోవధరలు:- “మిక్” రు 47, రు 51.

నాదాపాను రు
వేరుసెనగనూనె

“నానుగ” రు 114. “నెన్” రు 110.

ఆముదము
(గ్రామధర) రు 80. రు 82.

పదునుచేసినతోలు రతి 1 ట్రెక

	మొదలు	వరకు
పిక్చుకోలు (కీక్ మొదలు 9 రతులు)	రు 0 18 6	రు 0 24 6
” (7 1/2 కి)	రు 0 14 0	రు 0 15 0
” (తేలిక)	రు 1 1 0	రు 1 1 9
” తెంకునూరు (కీక్ మొదలు 9 1/2)	రు 0 12 7	రు 0 18 3
” ” (తేలికనరకము)	రు 1 1 6	రు 1 2 0
” (విజయనగరం 7 1/2 కి)	రు 0 14 0	రు 0 14 3
” (పిహారు 7, 7 1/2)	రు 0 15 0	రు 0 15 9
గేజికోలు	రు 0 10 0	రు 0 10 8
గే నూడుతోలు	రు 1 0 9	రు 1 1 6
అప్తమానతోలు	రు 1 12 0	రు 1 14 0
మకతోలు	రు 2 12 0	రు 2 14 0
గొట్టెతోలు	రు 2 14 0	రు 3 5 0

పదునుచేయని వచ్చితోలు

తెంకునూరు మకతోలు	100-8	రు 165 0 0	రు 185 0 0
జపాను మకతోలు	”	రు 155 0 0	రు 167 8 0
తెంకునూరుగొట్టెతోలు	”	రు 130 0 0	రు 170 0 0
తెంవాడగొట్టెతోలు	”	రు 130 0 0	రు 180 0 0
ఆచారముకట్టు వారసు 1-8	రు	28 0 0	రు 38 0 0
కొప్పంకట్టు	”	రు 20 0 0	రు 28 0 0
కర్కాశులు	”	రు 80 0 0	రు 45 0 0

అభినవము

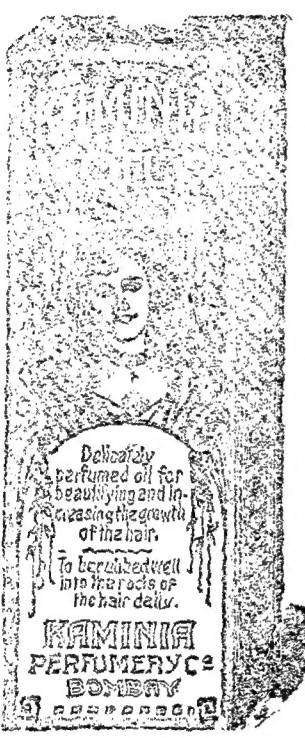
డబ్బు 1-కి రూ 6-4-0, ప్రతియింట నుండవలసి
డిప్టీ, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు తేక, బొంబాయి

అంపుడు !!

కొనుడు !!!

కామినియా నూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

దీని ఆహారమైన వానస్పర్శము. ఇది వెంట్రుకలు ఉడికించుట కాపాడును, వారి పొట్టయినను, పుట్టయినను గలుగుతున్న పొరలను, బట్టలను మున్నగు రంగుమారిన వెంట్రుకలను మున్నగు రంగును గలిగియును.

దీనియందు మనోహరమైన సువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెడలును ఈ తృప్తమును, చల్లదనమును, మంచియొనగను గలిగియును. వేనకు జీలమంచి దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలగు ఆహారమైన అత్యద్భుత సువాసన గలిగించి చాల గొప్పగా వాగియున్నాము.

ఈ దిగువ తెలుపుబడిన యోగ్యతాపత్రము చదువుడు. దీనిచేయు భంగి, అవ్వలేదు పరిణామముండి గ్రామము...
“మీ కామినియా నూనె పరిశీలించితిని. ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి. మూలముగా 4 బుడ్లను చయించి పంపుడు.
దీనిని ఉపయోగించుటకు ముందుగా, ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

- 1 బుడ్ల ధర రూ 1-0-0 పోస్టాజు 0-5-0 ప్రత్యేకము.
- 8 " " 2-10-0 " 0-12-0 "

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామమునందును సులభముగా గలదు. ప్రతిమూలమునందు తప్పక దొరకును. కొందరు ఐ రకము తెలియని రకములను గల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది పరమము, శ్రేష్ఠమైనది” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్ప లాభము గలదు. తెలుసుకొనుదు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారశ్రమలకు మీరు జాగ్రత్తము. ఎప్పుడోకా కామినియా నూనె తప్ప మరెవరూ వానూడడ దని నిరసరముకొనుడు.

అత్తరు లన్నిటికి రాజావంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాడినవా రందరిచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతి రుమాలయందు కొన్ని ముక్కలను తీసి క్రొత్తగా గోసిన పువ్వులవలె వాడుట ప్రకృతలను దాని వాసన వ్యాపించును. దీనిని ఒకపాటి వాడుడు. తరువాత మీ రెప్పుడును దీనినే వాడుదురు.

- 1 బుడ్ల బుడ్లి 1-కి ధర రూ 2-0-0; వి. పి. ఖర్చు అదా 0-5-0 ప్రత్యేకము.
- 8 " " " 1-4-0; " " 0-5-0 " | కాపీట్ బుడ్లి 1-కి ధర 4-0-2-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, 28, జమ్నా మసీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

స్వాతంత్ర్య లక్షణము

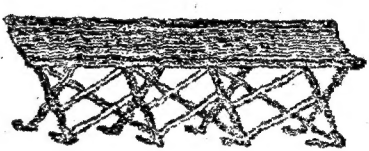
“మేక్విస్” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము. దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము. తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము. వెల ప్రతి 1-కి రూ 10-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

6, 7, తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు.

యమ్. నారాయణ, మేనేజరు.

మొనర్చు వి. కోటయ్య, యం. చలమయ్య అండు క్యాంపు ఫర్నిచర్ మేకర్లు, నర్సారావుపేట గుంటూరు జిల్లా

నమ్మకమైన సామానులు ప్రతి పట్టణ పనివారిచే తయారు చేయబడును. మొదటిరకం. రెండవరకం
క్యాంపు మంచము 14-0-0 18-0-0
పడక కుర్చీ 7-8-0 6-8-0
మేజులు (డ్రాయరు గలది 10-0-0. లేనిది 8-0-0)
అట్టను మర్చిలు ఇంకా యితర సామానులందా వున్నవి. త్వరితముగా మిమ్మల్ని దేహాభ్యుదయము పొందుడు. మావద్దవున్న సామానులకు పూర్తి అయ్యి వివరములు కావల్సివారు క్యాంపు లాగునకు పై కనినవిలాసముగకు వ్రాయుడు. ప్రతిజ్వరతోన 2/3 పంతు సొమ్ము అడ్డున్నగా పంపవలెను. 2979

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడి, హస్తలాభము, అంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతపై దృష్టు, యంత్రములు, చీట్లపేక తమాషాలు, విదోదవిద్యలు మనుష్యుల మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీవముతో, సమాధియగుట, శరీరములేని తలచేత ముట్టాడిండుట, గాలిలో మనుష్యుని నిల్పుటమొదలగు విచిత్రములన్నవి దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ 4.

చమత్కార గణితము:—(తెప్పబుక్ కమిటీ వారిచే అప్రూవు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర విదోద మనోగణితములు, పదునూలు, చిక్కిననూలు, యొక్క తమాషా లెక్కలా, గణితపదానముగలవు. జ్ఞానము మనోబలము ఇచ్చు రచనలతో లెక్కలున్నవి. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము వెల రూ. 1 వి. పి. చార్జీ ఆ ర. (6 కి రూ 5. 12 కి రూ 9. పోస్టేజ్ యినాం).
పి. ఆర్. జనార్దనరావు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

క్షీర బలాత్మకము 2128

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు తయారుచేయించినది. నమస్త వాతవ్యాధులను గుదుర్చును. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. వివరములకు వ్రాయుడు. ఆర్డరసాయనశాల ముక్త్యాల, (కృష్ణా.)

“జ్ఞాపకముంచుకొనుడు”

ఓటో మధురాణి

మనోహరము పువ్వుసారము. ఇంపగు పరిమళమును వెదజల్లుటలో దీనికిపాటి మోకటి లేదు. ఉపయోగింపుడు.

“మెజిక్స్” హేరాయిలు

శిరోజములను పెంచును. మెడనునకు చలనదనము నిచ్చును. ఇతర తెలుసులవలె వెంట్రుకలకు మెట్టికాని చేయదు. మంచిపనిమళము గలది.

జేమ్స్ నెల్సన్ అండు కంపెనీ, 287 గోవిందప్పనాయని వీధి, మద్రాసు.